

Helyi Esélyegyenlőségi Program

Jászapáti Városi Önkormányzat

2013. június 07.

**Készítette és összeállította: Muhari István
okleveles közgazdász
pénzügyi ügyintéző**

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)	3
Bevezetés	3
A település bemutatása	4
Értékeink, küldetésünk	8
Célok	9
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE).....	10
1. Jogszabályi háttér bemutatása.....	10
2. Stratégiai környezet bemutatása	12
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	13
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység.....	33
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége.....	48
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége.....	52
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	55
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	59
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	60
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	61
1. A HEP IT részletei.....	61
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése.....	61
A beavatkozások megvalósítói.....	62
Jövőképünk.....	63
Az intézkedési területek részletes kifejtése.....	64
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	87
3. Megvalósítás.....	95
A megvalósítás előkészítése	95
A megvalósítás folyamata.....	96
Monitoring és visszacsatolás	97
Nyilvánosság	98
Érvényesülés, módosítás	99
4. Elfogadás módja és dátuma	100

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

„Ha eloszlatod magadban az előítéletet, gyűlöletet, lenézést, félelmet, megvetést, elidegenedést - azonnal átvarázsolod a környezetedet.”

Müller Péter

Bevezetés

Az esélyegyenlőség biztosítása a hátrányos helyzetben lévő személyeket/csoportokat érintő olyan pozitív intézkedéseket jelent, amelyek lehetővé teszik, hogy a hátrányos helyzetben lévők hátrányait csökkenteni vagy megszüntetni lehessen.

Magyarországon az esélyegyenlőség biztosítása törvényben rögzített feladat.

Az Alaptörvény XV. cikkének (2) bekezdése kimondja: „Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.” Az Alaptörvény rögzíti, hogy Magyarország az esélyegyenlőség megvalósulását külön intézkedésekkel segíti; a gyermekeket, nőket, az időseket és a fogyatékkal élőket külön intézkedésekkel védi. Az egyenlő bánásmód elveinek betartása nemcsak az Európai Unió, hanem a hazai társadalom elvárása is.

Az esélyegyenlőség biztosításának garanciája az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény.

Összhangban az előbbi törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, **Jászapáti Városi Önkormányzat** Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

¹Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

A település bemutatása

Jászapáti az Észak-alföldi régióban, Jász-Nagykun-Szolnok megyében helyezkedik el, a Tisza és a Zagyva folyó közötti síkságon. A több mint 600 éves múltra visszatekintő települést az első feljegyzés 1391-ben Apátiszállás néven említi. Alapításának körülményeire nem derült fény, vélhetően lakosságát először keresztények alkották, később a megszálló jászok telepedtek le. Középkori virágzását a törökök uralma törte meg, majd az ismét fejlődésnek induló népes és gazdag falu Mária Teréziától 1746-ban városi rangot kapott. 1876-ban elveszített rangját a Jászsági kisvárosok között elsőként, 1989-ben kapta vissza.

Jászapáti napjainkban 78,16 km² területen elhelyezkedő, 8911 fős lélekszámú település, lakosainak számát tekintve a Jászság második legnagyobb városa. A városképet meghatározza a központban álló középkori műemlék, a kéttornyú római Katolikus Templom, valamint a vele szemközt álló, a XIX. században klasszicista stílusban épített Városháza, mely jelenleg könyvtárként funkcionál. A városban a víz- és villamos energia ellátás mellett kiépített a vezetékes gáz, a kábeltelevízió és a telefonhálózat. A szennyvizet elvezető csatornarendszer teljes mértékben kialakított. A településen keresztülhalad a Budapestet Dormánddal összekötő 31-es főút. Az autóbuzsós közlekedés mellett az utazóközönség a vasúti személyszállítást is igénybe veheti, a vasútvonalon áruszállítás is bonyolódik, elsősorban a mezőgazdasági termékek szállításában játszik fontosabb szerepet.

Az oktatási-, szociális- és kulturális intézmények alapvető elemei a településen élők mindennapjainak.

A jelenleg 30 férőhelyes **városi bölcsőde** szakképzett személyzetével a 3 éven aluli kisgyermekek napközbeni ellátását, gondozását, nevelését biztosítja.

Az **Önálló Óvodai Intézmény** 3 tagóvodájával több mint 300 gyermek ellátásáról gondoskodik, melynek keretében speciális szolgáltatásokkal (logopédia, gyermektánc, gyermektorna, drámajátékok, stb.) is elősegíti a gyermekek értelmi, érzelmi nevelését.

A Klebelsberg Intézményfenntartó Központ által működtetett **Jászapáti Általános és Alapfokú Művészeti Iskola** tanulócsoportjai 3 épületben helyezkednek el. Az idei tanévben 441 diákot oktatnak, nevelnek a pedagógusok.

A 2012/2013-as tanévben kezdte meg működését a településen az Egri Főegyházmegye fenntartásában a **Szent Imre Katolikus Általános Iskola**. A pedagógusok 2 épületegységben 233 tanulóval végzik oktató tevékenységüket.

A **Jászapáti Gróf Széchenyi István Katolikus Gimnázium, Szakképző Iskola, Kollégium** telephelyein több mint ezer diák gimnáziumi-, szakközépiskolai- és szakmunkásképzése biztosított; az oktatási intézmény a felnőttképzés keretében a változó igényeknek megfelelő munkaerő-piaci képzést is nyújt.

A **Rácz Aladár Zeneiskola** zongora, hegedű és fúvós tanszakaival nemcsak a helyi zeneművészeti oktatás központja, hanem a környező településekről is fogadja a tanulókat.

A városban az **Egyesített Szociális Intézmény** keretén belül működik a védőnői szolgálat, a bölcsőde, és az idősek ellátása. Az intézmény napközbeni ellátással, szociális étkeztetéssel és házi segítségnyújtással szolgálja ki igény szerint az idősebb lakosságot.

A közösségi programoknak a **Könyvtár**, a Makovecz Imre által tervezett **Pájer Antal Művelődési Ház**, továbbá a mozi épületéből átalakított **Művészetek Háza** ad helyszínt. A pezsgő kulturális életet a művelődési ház közösségeinek rendezvényei mellett a település számos civil szervezetének, hagyományőrző csoportjának működése, valamint – kiemelkedően a nyári időszakban – népszerű szabadtéri programok biztosítják. Jelentős esemény az évente megrendezésre kerülő Jászsági Randevű programsorozat, mely 1983 óta az ország minden tájáról vonzza a kulturális programok iránt érdeklődőket. A város büszkeségei ország- és világszerte híres szülöttei: Vágó Pál festőművész, Rácz Aladár Kossuth Díjas cimbalomművész, Makó Pál matematikus, fizikus, Beöthy István szobrász. A festőművész **Vágó Pál** emlékét a szülőházában létesített és róla elnevezett **helytörténeti múzeum** őrzi. A **tanyamúzeumban** a mezőgazdasági életet bemutató kiállítás tekinthető meg.

A város életében ma is a mezőgazdaság tölti be a meghatározó szerepet, ezen túl a gazdaságot kisebb könnyű- és élelmiszeripari üzemek, kereskedelmi egységek, illetve a település észak-keleti részén elhelyezkedő Jászapáti Ipari és Logisztikai Park partnerei élénkítik. Gyógyvizes fürdőjének köszönhetően az 1960-as évektől Jászapáti idegenforgalma is jelentős; a fürdő és üdülőövezete a külföldi vendégek körében is kedvelt. A gyógyfürdő területén három csillagos hotel és 240 férőhelyes kemping áll a turisták rendelkezésére. A város külterületén a horgászokat kiváló horgásztavak, a vadászokat pedig a gazdag állatállományú erdők várják.

Testvérvárosi kapcsolatot Jászapáti 2002. óta tart fenn a lengyelországi Lancut járás településeivel, majd 2011-ben - az 1800-as évekig visszanyúló kapcsolatra tekintettel - az Újvidékkal határos Temerin várossal kötött együttműködési megállapodás. Folyamatban van továbbá az Erdélyben található Marossárpatakkal a testvérvárosi kapcsolat kialakítása.

Jászapáti 2013. január 1-től, a járások felállításával, a jászapáti járás központjaként közigazgatásilag is jelentős szerepet tölt be. A jászapáti járáshoz 544 km² területen 9 település tartozik, megközelítőleg 33.000 lakossal. A járás illetékességi területe: Alattyán, Jánoshida, Jászsószentgyörgy, Jászapáti, Jászdózsa, Jászivány, Jászkisér, Jászladány, Jászszenandrás. A cél, hogy az itt élők ügyfélbarát hivatalokban, emberközeli módon intézhessék mindennapos ügyeiket. A Jászapáti Járási Hivatal Jászkiséren és Jászladányon kirendeltséget működtet, a többi településen pedig ügysegédek közreműködésével látja el feladatait.

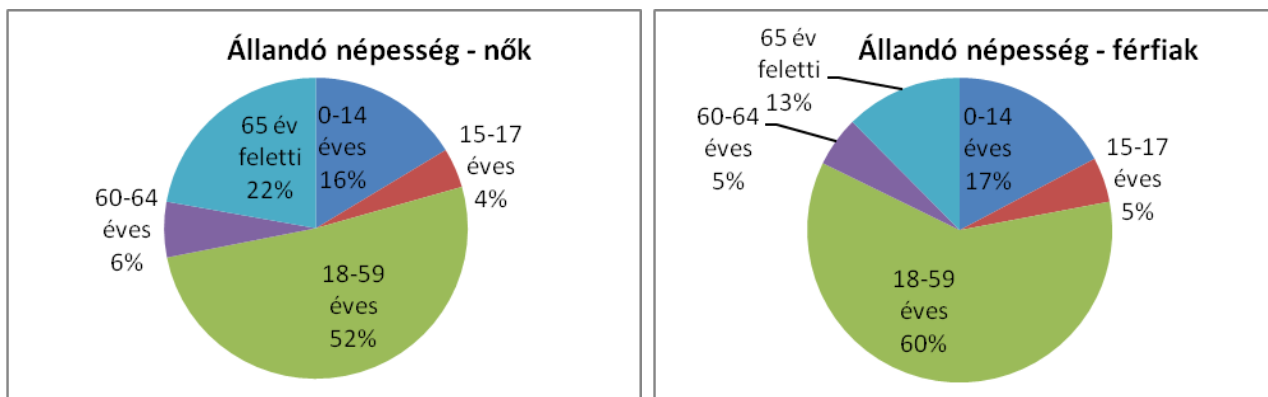
Jászapáti demográfiai adatai

Jászapáti lakosainak száma jelenleg 8911 fő, melynek becslések szerint kb. 25-30 %-a kisebbség. A népesség alakulást az elmúlt hat évben a melléklet 1. számú táblázata szemlélteti. A táblázat adatai alapján megállapíthatjuk, hogy a város népessége az országos tendenciával megegyezően évről-évre fogy; a vizsgált időszakban a lakosság száma 386 fővel csökkent.

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR, Önkormányzati adatgyűjtés

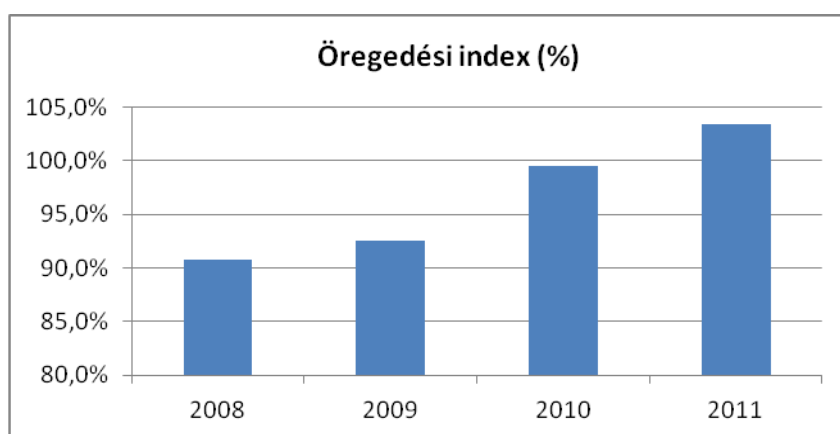
A melléklet 2. számú táblázatából kiderül, hogy a településen az állandó népesség számot figyelembe véve a nemek aránya közel azonos: a népesség 51,94%-a nő, 48,06%-a férfi. Korcsoportonkénti bontásban ugyanez az arány jellemző (de inkább a férfiak javára), kivételt egyedül a 65 év feletti korcsoport képez, ahol a nők száma majdnem a duplája a férfiakénak. Az adat a férfiak korábbi halálozására figyelmeztet, ami az orvostudomány szerint inkább az életmódnak (a nőknél többet dohányoznak, gyakrabban fogyasztanak alkoholt, egészségtelenebbül táplálkoznak, több stressznek vannak kitéve), nem pedig a genetikai és hormonális különbségeknek az eredője.

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

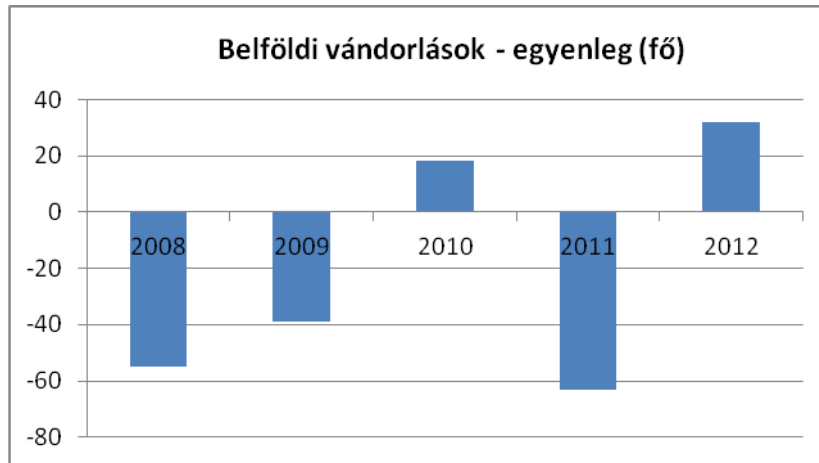
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Magyarországon a népesség öregedése az 1980-as évektől kezdett felgyorsulni, és azóta is emelkedő tendenciát mutat. Az öregedési folyamatot jelző mutatószám az öregedési index, mely a 65 éven feletti lakosságot a 14 évnél fiatalabb gyermekek létszámának százalékában adja meg. Az országos értékekhez hasonlóan Jászapátiban is folyamatos emelkedést jelez e mutató, ami a város lakosságának öregedését jelenti. A népességben belül az idősek számának emelkedése a születéskor várható élettartam növekedésével, a gyermekek létszámának csökkenése pedig az apadó gyermekvállalási kedvvel magyarázható, ami feltételezhetően a bizonytalan gazdasági helyzet hozadéka. Az öregedő népesség egyre súlyosbodó társadalmi és gazdasági problémákat vetít előre, amit a gazdasági stabilitás és a gyermekvállalásra ösztönzés oldhat meg.

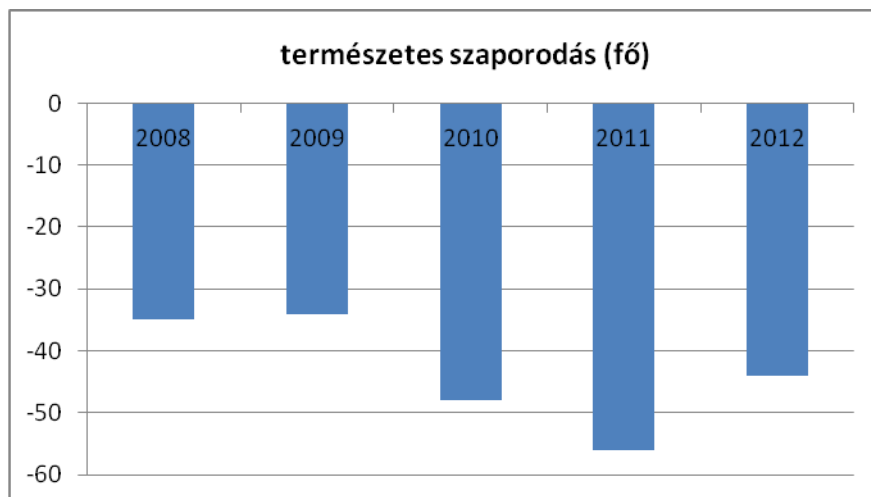
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A belföldi vándorlások tekintetében a 2008-2012 közötti időszakot vizsgálva megállapítható, hogy a 2010. és 2012. évek pozitív egyenlegének kivételével (amikor többen költöztek a városba, mint ahányan elvándoroltak) a várost kis mértékben az elvándorlás jellemzi. A település vonzerejének egyik jellemző adatáról beszélünk, de természetesen itt is szükséges további tényezőket figyelembe venni.

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR, Önkormányzati adatgyűjtés

A KSH definíciója szerint a természetes szaporodás az élve születések és a halálozások különbözete, azt mutatja meg, hogy adott évben, adott területen nőtt vagy csökkent a lakosság száma. A vonatkozó adatokból azt állapíthatjuk meg, hogy Jászapátin évről-évre csökken a népesség.

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR, Önkormányzati adatgyűjtés

A településen a természetes szaporodás egyértelműen, a vándorlási egyenleg összességében kis mértékben negatív volt az utóbbi években, így ebben az időszakban demográfiai szempontból nem fejlődött a város.

Értékeink, küldetésünk

Az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra és a Kohéziós Alapra vonatkozó szabályozás (1083/2006/EK rendelet) kiemelt két olyan horizontális elvárás, amelyet minden pályázat tervezése során figyelembe kell venni: az egyik az **esélyegyenlőség** a másik pedig a **fenntartható fejlődés**.

Az Európai Bizottság javaslatára és a sajátos magyar adottságok és problémák figyelembe vételével a különböző területek kerültek kijelölésre, melyek hozzájárulhatnak az esélyegyenlőségi célcsoportok hazai helyzetének javulásához. A települési esélyegyenlőségi helyzetelemzés és program kidolgozásakor az 5 célcsoport esélyegyenlőségi helyzetét vizsgáljuk meg a települési ellátórendszerhez történő hozzáférés tükrében.

Az 5 fő esélyegyenlőségi célcsoport:

- 1. A mélyszegénységben élők és a romák**
- 2. A gyermekek**
- 3. A nők**
- 4. Az idősek**
- 5. A fogyatékkal élők csoportja**

Az esélyegyenlőség minden állampolgár számára fontos érték. Az esélyegyenlőség érvényesítése nem pusztán követelmény, hanem az önkormányzatoknak is hosszú távú érdeke, hiszen azt a célt szolgálja, hogy mindenkinek esélye legyen a munkavállalásra, a karrierre, a jó minőségű szolgáltatásokra – függetlenül attól, hogy nő vagy férfi, egészséges vagy fogyatékosan él, milyen a származása vagy az anyagi helyzete. Az esélyegyenlőség megvalósításának alapfeltétele a diszkriminációmentesség, szegregációmentesség. Az esélyegyenlőségi programnak a településen élő hátrányos helyzetű csoportokra kell irányulnia, akik számára a sikeres élet és társadalmi integráció esélye a helyi társadalmat célzó fejlesztések és beruházások ellenére korlátozott marad a különböző területeken jelentkező hátrányaikat kompenzáló esélyegyenlőségi intézkedések nélkül.

Alapvető követelmény az esélyteremtő tevékenység, valamint ennek tervszerű dokumentálása a helyi esélyegyenlőségi program kidolgozásával és megvalósításával. Mindig a helyzet megismerése, a fontosabb problémák feltárása a kiindulópont. Ezt követően a lehetséges faktorok számbavétele, feladataik megjelölése következik. Az esélyegyenlőség megteremtése érdekében a helyzetelemzés mellett a legtöbb, amit tehetünk, hogy képzett és felkészült, a probléma iránt érzékeny, elkötelezett együttműködő partnerek hálózatát alakítjuk ki.

E program célja, hogy a város minden lakójának elérhetővé tegye a közszolgáltatásokat, biztosítsa az idősek, a fogyatékkal élők és a hátrányos helyzetű – főleg roma – polgárok esélyegyenlőségét az élet minden területén.

A települési esélyegyenlőségi program alapos helyzetelemzésen alapul, az intézmények és az érintett szakemberek bevonásával készült.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Jászapáti település Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- a szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.

A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és
- a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet

alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a

- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.

A törvényi előírásokon túl az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő rendeletek célja, hogy Jászapátiban olyan támogatási rendszer működjön, amely az állampolgárok számára preventív, valamint a hátrányos helyzetből adódó hatások enyhítésére szolgálnak.

A szociális ellátások, szolgáltatások középpontjában a család áll. A szegénység elmélyülése miatt az ellátó rendszernek egyre több követelménynek kell megfelelnie a különböző élethelyzetekből, a lakhatásból, a betegségből, a fogyatékoságból eredő szükségletek, eltartottak, gyermekek gondozásához kapcsolódó költségek emelkedése miatt, ezért a helyi szabályokat és ezek hatásait folyamatosan vizsgáljuk. A rendeleteket az eredményesség és hatékonyság érdekében, a felmerülő igények alapján felülvizsgáljuk.

A Képviselő-testület a helyi szabályozási tevékenysége során az esélyegyenlőségi szempontokat is figyelembe veszi.

Önkormányzati rendeletek:

25/2001. (X.1.)	Az önkormányzat közművelődési feladatairól, a helyi közművelődési tevékenység támogatásáról
17/2002. (VI.6.)	A házi orvosi körzetek kialakításáról
23/2003. (XI.27.)	A közterületek tisztántartásáról, a települési szilárd és folyékony hulladékkal kapcsolatos közszolgáltatásról
24/2003. (XI.27.)	Egyes szociális ellátásokról
28/2003. (XII.11.)	A személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról, azok igénybevételéről, valamint a fizetendő térítési díjakról
8/2004. (V.1.)	A gyermekvédelem helyi szabályairól
10/2004. (IV.1.)	A házi gondozási körzetek kialakításáról
17/2004. (VIII.12.)	A regionális hulladékgazdálkodási tervről
21/2005. (XI.1.)	A védőnői körzetek kialakításáról
32/2005. (XII.15.)	Az önkormányzati nevelési, oktatási intézményeknél és a bölcsődénél alkalmazandó élelmezési nyersanyagnormákról
35/2005. (XII.15.)	A helyi iparűzési adóról
25/2006. (XI.30.)	A talajterhelési díjról
5/2007. (III.1.)	Az első személyi tulajdonú lakás építésének (vásárlásának) támogatásáról
10/2009. (IV.30.)	Jászapáti Városban zöldterületek és zöldfelületek megóvásáról, használatáról
11/2009. (IV.30.)	A Jászapáti Városban parkolóhelyek közterületen történő kialakításának rendjéről
36/2009. (X.1.)	A vásáron, piacon fizetendő helyhasználati díjakról
28/2010. (XII.16.)	A magánszemélyek kommunális adójáról
4/2011. (II.15.)	A családi események szolgáltatási díjairól és az anyakönyvvezető díjazásáról
14/2011. (VI.1.)	A közterületi várakozóhelyek kijelöléséről és használatának szabályozásáról
18/2011. (VII.1.)	Az Apáti Kártyáról
19/2011. (VIII.17.)	A közterület-felügyeletről

2. Stratégiai környezet bemutatása

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

- Jászapáti Város Költségvetési koncepciója
- Jászapáti Város Gazdasági programja
- Szolgáltatásszervezési koncepció
- Településfejlesztési stratégia
- Településrendezési terv
- Településfejlesztési koncepció
- Integrált Városfejlesztési Stratégia
- Anti-szegregációs terv
- Jászapáti Város Gyermekvédelmi koncepciója
- Jászapáti Város Bűnmegelőzési koncepciója
- Bölcsőde, óvoda, iskolák éves szakmai beszámolói (2010,2011,2012)
- Jászapáti Roma Nemzetiségi Önkormányzat beszámolója
- Civil szervezetek beszámolói

Az Integrált Városfejlesztési Stratégia a város hosszú távú jövőképét fogalmazza meg és ahhoz igazítja a fejlesztési célokat, a többi felsorolt program és a koncepciók pedig a saját területükre vonatkozólag határozzák meg az esélyegyenlőséget előmozdító intézkedéseket.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

A Jászság fejlődését Budapest közelsége döntően befolyásolja, így a térség gazdasági kapcsolatai is leginkább észak-nyugati irányba mutatnak. Mindez a fővároshoz közelebb eső Felső-Jászsági városokhoz képest hátrányosabb helyzetbe helyezi Jászapáti, azonban éppen ez nyújthat kitörési pontot is, hiszen a befektetőknek az álláskereső magasabb száma miatt kedvezőbb a munkaerőpiaci kínálat az Alsó-Jászságban. Jászapáti Város Önkormányzata 2002-ben hozta létre a **Jászapáti Ipari és Logisztikai Parkot** annak érdekében, hogy a vállalkozások, befektetők számára kedvező feltételeket kínálva elősegítse a város és a térség gazdasági gyarapodását.

Az 1991-ben megalakított **Jász-Plasztik Kft.** mára országosan 4 telephelyen működik és állandóan 2300 főt foglalkoztat. A cég fő profilja a műanyag feldolgozás, szállítmányozás és akkumulátorgyártás. Nettó 76 milliárdos 2011-es árbevételével a megye, sőt a régió egyik legnagyobb foglalkoztatója. Elvárás a munkahelyteremtés, ezért örömmel az számunkra, hogy a Jász Plasztik Kft. az ipari park jelentős részét bővítési

céllal megvásárolta, a tervezett műanyag-feldolgozó üzem létrehozásával pedig legalább száz új munkahely létesülhet városunkban a közeljövőben. A jövőbeli célokat és a sikeres együttműködést előtérbe helyezve Jászapáti Városi Önkormányzat testületi határozatában döntött arról, hogy az Ipari Park címet a Jász Plasztik Kft.-nek adományozza, annak érdekében, hogy a tervezett beruházás a pályázati lehetőségeket kihasználva minél előbb ténylegesen megvalósulhasson.

A **Jászsági Többcélú Társulás** 2004. szeptember 20-án jött létre, tagjai a Jászság 18 települése. A Társulás alapvető működésének célja, hogy a települések egymást segítve és támogatva valósítsanak meg olyan fejlesztéseket, amelyeket egyedüli településként nehezen vagy egyáltalán nem érhetnének el. A Jászsági Többcélú Társulás a nyertes pályázataival mellett közvetlenül is igyekszik kapcsolatot kialakítani a Jászság és a régió lakosaival. A Jász Expón, a Jász Vendégváró Börzén és a Jász Világtalálkozón saját standdal, míg az Utazás-kiállítás rendezvényen a Tourinform Irodákkal közösen képviselte kistérségünket. Részt vettek a Régió Napján, melynek legfőbb célja, hogy minél többen megismerjék a Régió kistérségeinek hagyományait, kulturális értékeit, illetve a térségi szervezetek feladatellátását. A Jászsági honlap és a Jászsági Tudósító a kapcsolattartás mellett a tájékoztatás alapvető eszközként szolgálnak. 2013. június 30. napjával meg fog szűnni a Jászsági Többcélú Társulás.

A település gazdasági szerepét, kulturális értékeit mi sem bizonyítja jobban, hogy a már említett 2013. január 1-től működő járási rendszerben a Jászságban csak két városban, Jászberényben és **Jászapátiban alakítottak ki járási központot.**

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A helyzetelemzés alapjául szolgáló statisztikai adatokat a TEIR és a KSH adatbázisaiból, valamint a helyi nyilvántartásokból gyűjtöttem össze. Felhasználtam az interneten elérhető információkat, az egyes szakterületek beszámolóinak megállapításait, segítségemre voltak a szakemberek tájékoztatásai és tapasztalatai.

Több területre vonatkozóan sajnos nem állnak rendelkezésre vagy hiányosak a 2012. évi adatok. Nincsenek adatok a szegénységben és a szegregátumban élők lakókörülményeire és szociális helyzetére, valamint a fogyatékkal élők számára és összetételére vonatkozóan.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

A szegénység olyan összetett jelenség, melyet számos társadalmi tényező határoz meg.

Okai lehetnek:

- társadalmi és kulturális hátrányok,
- szocializációs hiányosságok,
- alacsony iskolai végzettség,
- olyan képesítés, melyre a munkaerőpiacon nincs kereslet,
- munkanélküliség,
- egészségi állapot,
- a családok gyermekszáma.

A statisztikai adatok és a segélyezési tapasztalatok alapján a szegénységben élők helyzete fokozatosan romlik, a gazdasági válságot a gyermekes családok mellett leginkább a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok érezték meg. Az alacsony foglalkoztatás miatt veszélyesen nő a lakosság eladósodása. Az

általában sok gyermeket nevelő roma családokat halmozottan érintik a kedvezőtlen társadalmi, gazdasági folyamatok, ami a szegregációt tovább erősíthetik.

Jászapáti város egy főre jutó adósságállományának alakulását az alábbi adatok szemléltetik:

2009. év	143.697.- Ft/lakos
2010. év	157.586.- Ft/lakos
2011. év	161.780.- Ft/lakos
2012. év	34.054.- Ft/lakos
2013. év	10.216.- Ft/lakos

Forrás: Jászapáti Polgármesteri Kabinet

Az állam a település adósságának 70%-át átvállalta, így az egy főre jutó adósság jelenleg elenyésző a néhány évvel korábbihoz képest. Mindez azt jelenti városunknak, hogy a bevételekből az adósságok rendezésére lényegesen kevesebbet kell fordítani, így a fejlesztésekre több pénz használható fel, amiből a település minden lakosa részesülhet majd valamilyen formában.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

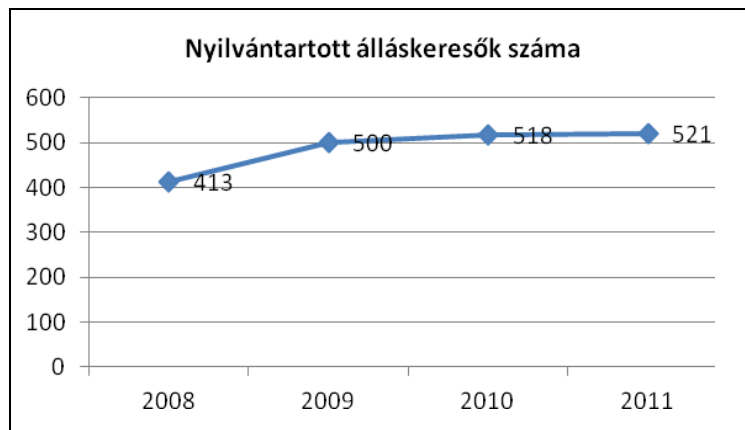
Mélyszegénység alatt elsősorban azt a jelenséget értik a szakemberek, amikor valaki vagy valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek, és szinte esélyük sincs arra, hogy ebből a helyzetből önerőből kilépjenek. Becslések szerint a Jászapáti város lakosságának kb. 15%-a él mélyszegénységben, illetve a romák többségére még inkább ez az élethelyzet jellemző. A lakosság eladósodása és az elszegényedés Jászapátiban is komoly probléma. Ezt megfigyelhetjük többek között a lakásfenntartási támogatásban részesülők számának változását bemutató 3.4.3. számú táblázat adataiból is. Ebből kitűnik, hogy az utóbbi 5 év alatt a lakásfenntartási támogatásban részesülők száma több, mint a duplájára emelkedett: 2012-ben már 600 fő kényszerült ezt a segítséget igénybe venni, hogy lakásának fenntartási költségeit, ezáltal pedig megélhetését is biztosítani tudja. Ugyanerre utalnak a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettekkel kapcsolatos adatok is a 4.1.2. számú táblázatban, amiből látható, hogy a településen 2012-ben 1111 gyermeket részesítettek ebben a kedvezményben. Ez azt jelenti, hogy ezeknek a gyermekeknek a családjukban az egy főre jutó jövedelem olyan alacsony, hogy létfenntartásukat segítség nélkül nem tudják maradéktalanul biztosítani.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP 1. számú mellékletében elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.) és a MötV-ben foglalt feladatai alapján a településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

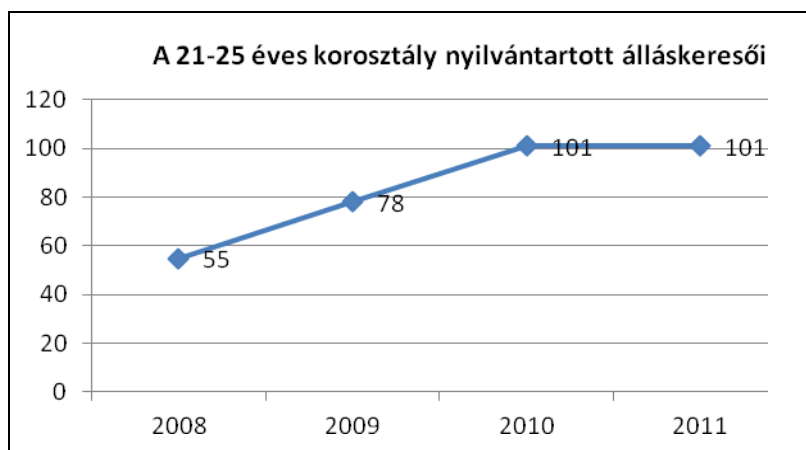
A nyilvántartott álláskeresők számát a 3.2.1. és a 3.2.2. számú táblák szemléltetik. A TeIR rendszerben a 2012-es adatok még nem állnak rendelkezésünkre, de önkormányzati adatszolgáltatás alapján 2012-ben a nyilvántartott álláskeresők száma 631 fő volt.

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az adatokból láthatjuk, hogy a regisztrált munkanélküliek száma 2008-ról 2009-re nagymértékben, 21,07%-kal emelkedett, a következő évben azonban már csak kismértékű, 3,6%-os emelkedés figyelhető meg. 2010-ről 2011-re szinte nem tapasztalható változás, hiszen mindössze 3 fővel nőtt az álláskeresők száma. 2011-ben 521 fő volt nyilvántartott munkanélküli, a 15-64 éves korú lakónépesség 8,6%-a. Vélhetően a tényleges álláskeresők száma ettől magasabb, ők azonban nem tartják a kapcsolatot a Munkaügyi Központtal, így a nyilvántartásokban sem szerepelnek. A nyilvántartott álláskeresők között a nők és a férfiak aránya nagyjából megegyezik.

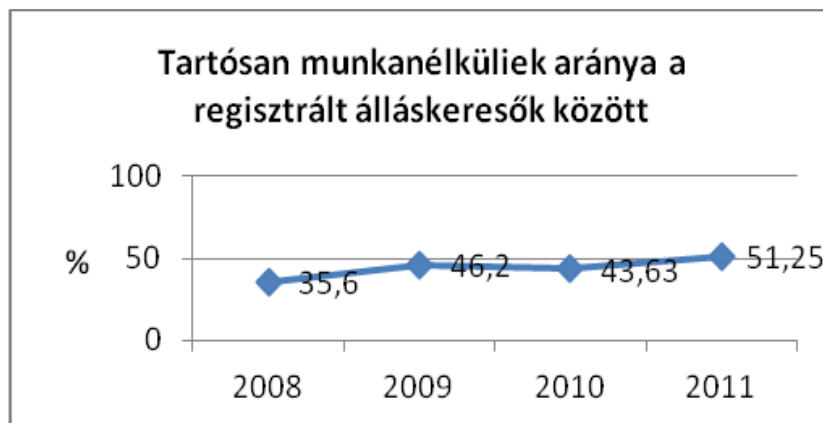
A 3.2.2. számú táblázat a nyilvántartott álláskeresőket 2008-tól 2011-ig korcsoportonként bontásban mutatja. 2011-ben a legtöbb álláskereső a 21-25 éves korcsoportból került ki, a többi korcsoport – a legfiatalabb és a legidősebb kategória kivételével – nagyjából azonos arányban képviseltette magát. Az 56-60 év közötti korosztályban nincs sok regisztrált munkanélküli, számuk azonban sajnos emelkedést mutat. Figyelemre méltó a 21-25 év közötti munkanélküli fiatalok számának kiugró emelkedése: míg 2008-ban 55 fő nyilvántartott munkanélküli volt ebben a korcsoportban, addig 2010-ra már 101-re emelkedett a számuk.

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A pályakezdő fiatalok elhelyezkedési esélyeit elsősorban a kevés számú munkalehetőség, a nem megfelelő szakmaválasztás, a szakmai tapasztalat hiánya és az alacsony iskolai végzettség ronthatja.

A 3.2.3. számú táblázat adatai alapján megállapíthatjuk, hogy a tartósan munkanélküliek aránya a regisztrált álláskeresőkön belül az utóbbi öt évben jelentősen emelkedett. 2011-ben a 180 napnál régebben nyilvántartott munkanélküliek tették ki a regisztrált álláskeresők 51,25%-át, míg ez az arány 2008-ban 35,6% volt. Az adatok arra mutatnak rá, hogy a munkanélküliek elhelyezkedési esélyei egyre rosszabbak, egy részük nagyon nehezen talál vissza a munkaerőpiacra.

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

A 8 általánosnál alacsonyabb végzettségű álláskeresők aránya a nyilvántartott álláskeresőkhöz képest csökkenést mutat. E mutató a 3.2.6. számú tábla adatai szerint 2008-ban 13,8 % volt és fokozatos csökkenés mellett 2011-re 7,87% -ra változott. A csökkenés vélhetően annak tudható be, napjainkra már azoknak a száma is jelentősen kevesebb, akik nem fejezik be általános iskolai tanulmányaikat.

Az alacsony iskolai végzettségűek, azaz a 8 általánost, vagy annál kevesebb osztályt végzettek aránya a nyilvántartott álláskeresők között 2008-ban 54,24%, 2009-ben 49,4%, 2010-ben 55,21% és 2011-ben 51,63% volt, vagyis az alacsony iskolai végzettségűek adják a nyilvántartott munkanélküliek felét.

c) közfoglalkoztatás

A 2010-es évben a településen két fajta közfoglalkoztatás működött: a Munkaügyi Központ által szervezett 4-6-8 órás közfoglalkoztatás, és a Nemzetgazdasági Minisztérium által kiírt pályázaton elnyert országos közfoglalkoztatás a Magyar Államvasutakkal együttműködve. A hagyományos (4-6-8 órás) közfoglalkoztatásban 2010-ben 65 fő vett részt, a MÁV-os közfoglalkoztatásban szintén 65 főt sikerült bevonni.

2011-ben a 4-6-8 órás közfoglalkoztatásban már 86 fő szerepelt, a MÁV-os közfoglalkoztatásban pedig 80 munkavállaló.

A 2012. év egy új szemléletű közfoglalkoztatást hozott Jászapáti városába, mert a közfoglalkoztatás szervezését a Belügyminisztérium vette át. A 4 órás foglalkoztatás megszűnt, viszont a MÁV-os, valamint a hagyományos megmaradt és megjelent a START munkaprogram is. 2012-ben a MÁV-nál 60 fő, a hagyományosnál 51 fő, a Start programban 135 fő kezdett el dolgozni, ezzel is nagyban növelve a foglalkoztatást, ezen keresztül elősegítve a családok megélhetését.

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői (pl. közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok stb.)

Jászapáti Ipari és Logisztikai Park a város észak-keleti részén található, egyben az Újszász-Vámosgyörk vasútvonal mellett, a 31-es számú másodrendű főútvonal mentén, Budapesttől kb. 100 km-re. A területi kapacitásokat figyelembe véve a beépítésre kimért terület nagysága 38.059 m², míg a bővítésre felhasználható terület 125.052 m². A városközpontban a 31-es számú utat keresztezik az Újszász-Jászapáti (3227-es) és a Jászapáti-Jászszentandrás (3228-as) közutak. A MÁV vasútállomás közvetlenül az ipari park mellett található egy üzemanyag töltő állomás is. Az ipari parkban jelenleg működik egy ideiglenes mezőgazdasági repülőgép felszállóhely. Az infrastrukturális alapellátottság jó, tekintve, hogy északi határa a 31-es számú másodrendű főút, észak-déli irányban pedig a 31-es számú főútról leágazva húzódik egy 5,0 m szélességű burkolt út, amely az úgynevezett Pélyi földútba csatlakozik. A Pélyi úttól délre földutak vezetnek a mezőgazdasági területekre. A terület mellett húzódik az Újszász-Vámosgyörk közötti vasútvonal, amely összeköttetést biztosít a Budapest-Miskolc és a Budapest-Szolnok vasúti főútvonalakkal. A Jászapáti Ipari és Logisztikai Park ivóvíz ellátása megoldott, a szolgáltató az önkormányzat által alapított Városüzemeltető Kft. A területen 2000-ben épült ki a csapadékvíz-elvezető rendszer, a városban pedig 2006-ban alakították ki a szennyvíz rendszert, amelyre az ipari park területe egy 600 méteres hálózat megépítésével csatlakoztatható. A területre 1998-ban építették ki a földgáz vezetékeket. A villamosenergia ellátás céljából önkormányzatunk 2002-ben 1MV teljesítményű trafót építtetett, melynek teljesítménye igény szerint tovább fejleszthető, illetve a távközlési hálózati szolgáltatás is elérhető. Az ipari parkban működő és leendő vállalkozások főleg a helyi, illetve a vonzáskörzetében élő álláskeresőket, továbbá az ingázást vállaló, előnyösebb lehetőséget kereső munkavállalókat célozzák meg. Jászapáti Városi Önkormányzat mindent megtesz a település és térség gazdasági fejlődéséért. Ennek jegyében, a már több mint 10 éve létrehozott, egyelőre kis mértékben kihasznált ipari park fejlesztése érdekében több befektetővel is tárgyal, hogy a Jászapáti Ipari és Logisztikai Park ténylegesen betöltse funkcionális szerepét. Ilyen potenciális befektetők lehetnek a már említett, napjainkra multinacionális vállalattá fejlődött Jász-Plasztik Kft, illetve egyéb kis-, közép-, és nagyvállalatok.

Jászapáti Városi Önkormányzat további munkalehetőség céljából pályázatot nyújtott be a Társadalmi Megújulás Operatív Program Innovatív, kísérleti foglalkoztatási programok támogatása – című pályázati felhívásra (TÁMOP-1.4.3-12/1). Ennek a pályázatnak a célja, hogy 72 fő, jelenleg munkanélküli megélhetését biztosítsa majd oly módon, hogy a résztvevők aranykalászos gazda képesítést szerezzenek, illetve egy általuk létrehozott szociális szövetkezet keretein belül a termelt árujukat értékesíteni tudják (pl. a közétkeztetésben). A pályázat keretében tanműhely kialakítása mellett alapvető cél, hogy motiválják és segítsék a családi gazdaságok létrejöttét a képzésben részt vevők körében.

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük

2011-ben a MÁV-tól kapott támogatásnak köszönhetően tartott képzés keretein belül motoros fűkasza kezelői képesítést, majd 2012-ben motoros láncfűrész kezelői képesítést szereztek a tanfolyamokat elvégzők. Mind a két képzés tanulói a helyi közfoglalkoztatásban dolgozó munkavállalók közül kerültek kiválasztásra.

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése (pl. felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok)

A Jászapáti Gróf Széchenyi István Katolikus Gimnázium, Szakképző Iskola, Kollégium, mint középfokú nevelési- oktatási intézmény mellett működő felnőttképzés tevékenységének középpontjába a minőség iránti elkötelezettséget, az esélyegyenlőség biztosítását helyezi.

Az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program akkreditációs vizsgaközpontjaként 100 %-os képzési támogatással is biztosítanak képzéseket a környéken élő gazdálkodó szervezetek, gazdálkodók, őstermelők számára.

Képzéseikről, és az azokhoz kapcsolódó felnőttképzési szolgáltatásairól tájékoztatókat (felhívásokat) készítenek, amelyeket eljuttatnak minden lehetséges partnerükhöz, a potenciális jelentkezőkhöz, résztvevőkhöz. A képzési tájékoztató tartalmazza a képzés célját, a részvétel feltételeit, a képzés időtartamát, képzés helyét és időbeosztását, témaköröket, a képzés díját, a tervezett kezdési időpontot, a vizsga időpontját és a jelentkezési határidőt. Az érdeklődőkkel kölcsönös egyeztetési folyamat keretében feltárják a valós képzési szükségleteket, s ezek figyelembe vételével képzési tanácsadást nyújtanak. Amennyiben az érdeklődők vagy megrendelők helyzete, szükséglete megkívánja képzési programjaikat az egyedi igényekhez igazítják mind tartalmukban, mind pedig megvalósításuk időtartamában.

A képzések kezdetét megelőzően ellenőrzik, hogy a résztvevők megfelelnek-e a képzési programban meghatározott belépési feltételeknek. Előzetesen elvárt végzettség hiányása esetén a képzést megelőzően kerül sor a jelentkezők megfelelő szintű tudásának, kompetenciáinak felmérésére. Az előzetes tudásszint mérése és értékelése szervesen kapcsolódik valamennyi felnőttképzéshez. Intézményük biztosítja az előzetesen megszerzett tudás mérését, értékelését és ennek eredményét figyelembe veszi a képzés tartalmának, illetve folyamatának egyénre szabott alakításában.

A felnőttképzések résztvevői jellemzően a munkaerőpiac kevésbé keresett képzettséggel rendelkező szakemberei illetve képzettséggel nem rendelkezői; a résztvevők pontos körét és az igényelt képzést a szervezésben közreműködő szakemberek tájékoztatása alapján azonosítják. A legfőbb cél a partnerek elégedettségének biztosítása. Ennek érdekében feladatuknak tekinti a folyamatos fejlesztést, amellyel hozzájárulnak a munkaerő-piaci szükségletek kielégítéséhez, tágabb értelemben a lakossági igények kielégítéséhez, a gazdaság működőképességének növeléséhez, az Európai Unió munkaerő-piaci igényével összhangban, valamint az esélyegyenlőség szempontjait is előtérbe helyezve. Mindezek eszközeként működési folyamatait meghatározó, dokumentált, bevezetett és fenntartható minőségirányítási rendszerrel rendelkezik. Képzési tervük a felnőttképzést folytató intézmény felnőttképzési tevékenységének stratégiai dokumentuma, amely egyúttal az érdeklődők tájékoztatásának egyik eszköze. Az ÚMVP Képző Központként az elvárt előírásoknak mindenben megfelel.

Az intézmény biztosítja a mozgáskorlátozott hallgatók bejutását az épületbe, illetve épületen belüli közlekedésüket, a fogyatékos személyek esélyegyenlőségét maximálisan figyelembe véve.

A képzések lebonyolítása a Jászapáti Gróf Széchenyi István Katolikus Gimnázium, Szakképző Iskola, Kollégium intézményegységeiben, vagy kihelyezett formában a képzési igényhez területileg közel eső helyszínen történik. Az infrastrukturális és egyéb tárgyi feltételek a képzési helyszínen minden tekintetben adottak, a kihelyezett oktatások esetén előzetesen tájékoznak. Amennyiben a képzések speciális tárgyi feltételek meglétét igénylik, amelyek a jelenlegi felszereltséggel nem biztosíthatók, úgy azok biztosítása a gyakorlati helyeken a Felnőttképzési vezető felelőssége.

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

Nincs arra vonatkozóan pontos adat, hogy a helyi önkormányzat a saját fenntartású intézményeiben pontosan mennyi mélyszegénységben élő és romát foglalkoztat, az önkormányzat azonban kiemelten törekszik a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok felzárkóztatására a foglalkoztatásba bevonásukon keresztül is.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Nem releváns.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

Napjainkban az egyik legnagyobb problémát a **munkanélküliség** okozza hazánkban. A munkanélkülivé válás nemcsak az emberek, családok anyagi helyzetét, megélhetését veszélyezteti, hanem pszichésen is megterheli az érintetteket, ami további súlyos problémákhoz vezethet.

Az Állami Foglalkoztatási Szolgálat meghatározása szerint: „Álláskereső az a személy, aki a munkaviszony létesítéséhez szükséges feltételekkel rendelkezik, oktatási intézmény nappali tagozatán nem folytat tanulmányokat, öregségi nyugdíjra nem jogosult, valamint rehabilitációs járadékban nem részesül, az alkalmi foglalkoztatásnak minősülő jogviszony kivételével munkaviszonyban nem áll, és egyéb kereső tevékenységet sem folytat, elhelyezkedése érdekében az állami foglalkoztatási szervvel együttműködik, és akit az állami foglalkoztatási szerv álláskeresőként nyilvántart.”

Jászapátiban a regisztrált munkanélküliek száma 2011-ben 521 fő volt, ami enyhe emelkedést mutat az előző évekhez képest. Vélhetően a világgazdasági válság hazánkba is begyűrűzött hatásának tudható be a 2008. és 2009. év közötti markánsabb emelkedés, amikor 413-ról 500-ra nőtt a nyilvántartott álláskeresők száma. Ugyanilyen erőteljes emelkedés figyelhető meg 2011-ről 2012-re; az év végén 631 munkanélkülit tartottak nyilván településünkön.

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR, Önkormányzati adatgyűjtés

Össességében megállapíthatjuk, hogy az elmúlt 5 év alatt 52%-al nőtt a munkanélküliek száma Jászapátiban.

A szociális igazgatásról és az egyes szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (Szt.) rendelkezik a szociálisan rászoruló személyek részére adható pénzbeli és természetbeni szociális ellátásokról.

Az álláskereső részére a jogszabály a költségtérítés mellett még két támogatási formát határoz meg: az álláskeresői járadékot és az álláskeresői segélyt.

Az a személy, aki a fenti két ellátásra már nem jogosult, az Önkormányzat által nyújtott aktív korúak ellátását veheti igénybe, mely a hátrányos munkaerő-piaci helyzetű aktív korú személyek és családjuk részére nyújtott ellátás. Az aktív korúak ellátása lehet: rendszeres szociális segély és foglalkoztatást helyettesítő támogatás.

Egyes támogatásokkal kapcsolatban 2012. évi adatok teljes körűen még nem állnak rendelkezésünkre, ezért a fenti ellátásokat a 2011. évi adatok tükrében vizsgáljuk, annak érdekében, hogy képet kapjunk az ellátórendszeren kívüliek számáról. Pontos adatot az ellátásban nem részesülő munkanélküliekre nem

állapíthatunk meg, mert az ellátottakra vonatkozóan bizonyos adatokat az adatbázis havonkénti átlagban, másokat pedig 2011. decemberére vonatkozóan ad meg. A 3.3.1. és a 3.3.2. számú táblák adatai értelmében 2011. decemberében 521 főt, az évben havonta átlagosan 539 főt tartottak munkanélküliként nyilván. Álláskeresési járadékban 2011. decemberében 97 fő részesült, álláskeresési segélyben pedig 5 fő. 2011-ben rendszeres szociális segélyt havonta átlagosan 45 fő kapott, foglalkoztatást helyettesítő támogatást pedig 197 fő.

A fenti adatokból arra következtethetünk, hogy a szociális ellátásokhoz a nyilvántartott munkanélküliek egy része nem jut hozzá. Ennek oka lehet, hogy már olyan hosszú ideje van bejelentett állás nélkül, hogy az ellátások egyike feltételeinek sem felel meg, esetleg nincs tudomása az igénybe vehető segítségekről.

A jelenlegi társadalmi-gazdasági viszonyokból feltételezhető, hogy a nyilvántartott munkanélküliek egy része más forrásból, alkalmi munkavégzésből biztosítja megélhetését, egyedüli bevételi forrásként, vagy a szociális ellátást kiegészítve.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

a) bérlakás-állomány

b) szociális lakhatás

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

d) lakhatást segítő támogatások

e) eladósodottság

f) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

a)-f):

Jászapáti város területén jellemzően családi házas területek találhatóak, a lakásállomány kb. 90 %-a ebbe a kategóriába tartozik. Társasházak csak a városközpontban, a vasútállomás környékén vannak. A település lakásállományának műszaki állapota a környező településekhez viszonyítva átlagosnak mondható. A szépen karbantartott épületek mellett egyre szaporodnak a leromlott állapotú, gazdaságosan fel nem újítható épületek, melyek tulajdonosai idősek, rossz anyagi körülmények között élők vagy nem a településen élnek. Elhanyagolt, leromlott állapotú épületekből egyre többet láthatunk, melyek a városnak is gondot okoznak, hiszen az önkormányzat szűkös anyagi lehetősége miatt az előbb-utóbb életveszélyessé váló épületek lakóinak elhelyezése mellett az épületek életveszélyes állapotának megszüntetését sem tudja finanszírozni.

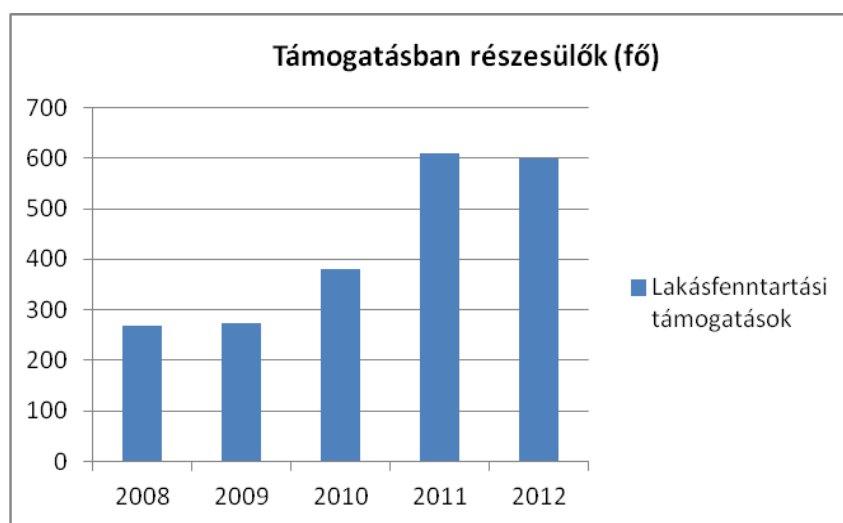
Jászapáti város önkormányzata 2012-es adatok szerint 58 db bérlakással rendelkezik. A bérlakások 28 m² és 96 m² közötti alapterületűek, bontásban: 9 db 40 m² alatti, 26 db 40 m² és 70 m² közötti, valamint 23 db 70 m² feletti lakás található. A bérlakások állapota széles skálán mozog. Az állomány jelentős része közepes műszaki állapotúnak mondható, de megtalálhatóak jó állapotban lévő lakások, és mára már használhatatlanná vált lakások is. Az önkormányzat lehetőségeihez mérten igyekszik a lakások fenntartását megoldani, saját forrás mellett pályázatok támogatásával is. A bérlakás állomány az utóbbi időben nem változott, illetve idén, 2013-ban kerül értékesítésre 1 db bérlakás.

Az önkormányzat a bérlakások közül 4 db szociális bérlakással rendelkezik, ez a szám évek óta változatlan. A szociális bérlakások közül 3 db 40 m² alatti, 1 db 40 m² és 70 m² közötti lakás. A lakások szintén felújításra szorulnak.

Jászapáti város területén mind a bérlakások, mind a szociális bérlakások iránt nagy a kereslet, azok teljesen kihasználtak. Lakáscélra használt nem lakáscélú önkormányzati épületek, lakások nincsenek a város területén. Jászapáti város területén nem jellemző a hajléktalanság.

A város lakossága jellemzően alacsony jövedelmű, nagyon sok család nehezen tudja kigazdálkodni lakása fenntartásának költségeit. Sok háztartásban halmozódik fel közműdíj-, illetve lakáshitel tartozás. Ezeknek a családoknak a megélhetéséhez nyújt segítséget a lakásfenntartási támogatás.

A 3.4.3 számú táblázat 2008-2012-es időszaki adatai alapján megállapítható, hogy a lakásfenntartási támogatásban részesítettek száma 2008-tól 2011-ig növekedést mutat, 2010-ről 2011-re drasztikus mértékben. Adósságcsökkentési támogatásban senki nem részesül.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

Arra vonatkozóan nincs adat, hogy a településen hány család halmozott fel és milyen mértékben adósságot. Sok családban a pénzkezelési ismeretek hiánya, a nem megfelelő gazdálkodás okozza a hátralék keletkezését, ilyen esetekben a lakásfenntartási támogatás csak átmeneti megoldást jelent, mert az adósság később újratermelődik. Ezenél a családoknál csak az életmód átforgalmazása, a jövedelem átgondolt beosztása, a takarékos felhasználás nyújthat hosszú távon megoldást, ami már nem csak az anyagi segítségnyújtás, hanem inkább az életvezetési tanácsadás felé mutat.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

a) a telep/szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői stb.)

b) a telepen/szegregátumokban élők száma, társadalmi problémák szempontjából főbb jellemzői (pl. életkori megoszlás, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya, stb.)

c) szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai

a)- c):

Jászapátin hagyományosan egy kiemelt funkcionális központ található a város fizikai középpontjában, ami részét képezi az ún. Városközpont városrésznek. Ezen a területen összpontosul a város adminisztratív, intézményi és szolgáltató funkcióinak jelentős hányada. Ezen kívül a vállalkozások tömörülése szerinti, turisztikai funkciókat, és a lakófunkciót ellátó városrészek kerültek lehatárolásra.

A fentieknek megfelelően az alábbi városrészek kerültek lehatárolásra:

1. Városközpont
2. Kisjárs
3. Szögvég
4. Alvég
5. Tabán
6. Felvég

Jászapáti Város városrészei, benne a főbb funkciókkal

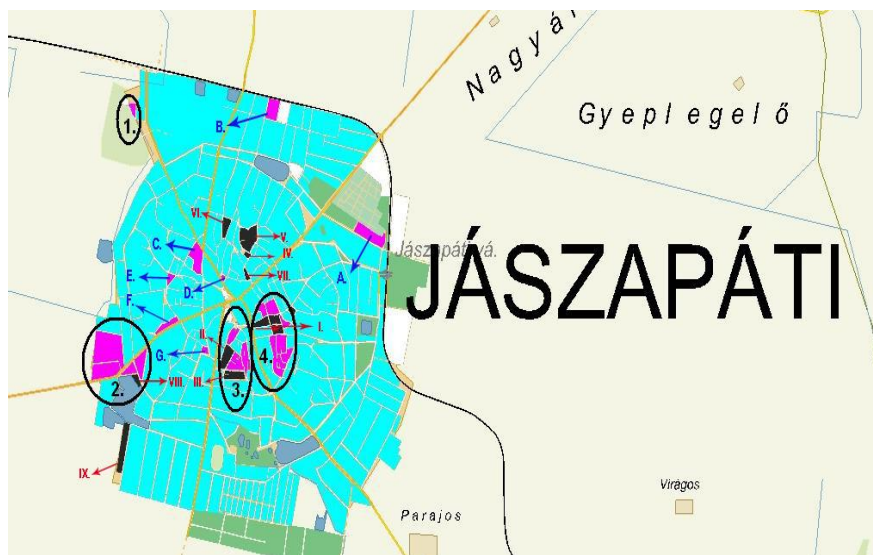

Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás

A városközpontban a 8911 fős népesség 31,3%-a él. A további városrészek körülbelül területi kiterjedésükkel arányosan részesednek a lakónépességből: Alvég 19,5%, Felvég 17,1%, Kisjárás 13,6%, Tabán 11,6%, Szögvég 6,9%.

A 2001-es népszámlálási adatok alapján Jászapáti városában négy szegregátum alakult ki. A szegregátumokat az adott területre helyben használt elnevezéssel láttuk el, a szegregátumok így a következők: **1. Ilona 2. Dankó 3. Temesvár 4. Futrinka** (a sorszám a szegregációs térképen használt sorszámmal megegyezik).

A szegregátumok elhelyezkedését a városban a következő térkép szemlélteti:

Forrás: Központi Statisztikai Hivatal

A szegregátumok bemutatásánál a 2001. évi népszámlálás adatait használtuk fel, annak ismeretében, hogy napjainkra is az akkori állapotok jellemzőek.

Ilona szegregátum

Az Ilona szegregátum a város északi határvonalán fekszik, a Felvég városrészben. A területre az 1980-as évektől alacsony komfortfokozatú bérlakások épültek, ezen kívül az itt kialakított építési telkeket kedvező áron kínálták, így elsősorban a szerényebb sorban élő lakosoknak kínálva lakhatást. Később az itt letelepültek gyermekei építettek maguknak ugyanide házakat, így bővült a szegregátum. Az utóbbi 10 évet tekintve már a lakónépesség erőteljes csökkenése mutatható ki, ami annak köszönhető, hogy a fiatalok a város más részén kezdenek önálló életet.

Az Ilona szegregátumban élő családok többsége egy szobás, komfort nélküli házakban, szegényes körülmények között él. A lakások többsége és környezete elhanyagolt, gondozatlan. A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya a szegregátum aktív korú lakosságán belül 97,3 % volt. Nagyon kevés a foglalkoztatott: az aktív korúak 89%-a nem rendelkezett rendszeres munkajövedelemmel. Jellemzően sok gyermeket nevelnek, a család jövedelmét a gyermekek után járó ellátások képezik.

Az utak pormentesítettek, de a szegregátum jelentős részén nincs járda, a terület infrastrukturális szempontból teljesen ellátott. A területen jelenleg nincs kereskedelmi-, szolgáltató egység, de azok a közelben megtalálhatók. Az Önkormányzat szeretne továbbá egy olyan épületet, amelyben a szegregátumban élők számára biztosított lenne a tisztálkodási lehetőség, továbbá egy közös konyha-étkező is kialakításra kerülne.

Szent Imre Iskola felújítása 2000-ben és 2003-ban 2 ütemben történt meg 42 Millió Ft értékben, mely a hátrányos helyzetű gyermekek társadalmi mobilizációját segítette.

A területen egy lakás működik önkormányzati bérlakásként. A bérlakás egyszobás, a folyóvíz van bekötve, egyébként komfort nélküli. A bérlakásban a fűtés kályhával megoldható. Az Önkormányzat által végzett rendszeres karbantartási munkáknak köszönhetően az épület jó szerkezeti állapotban van, lakhatása megfelelő.

Ilona utca 11. - önkormányzati bérlakás

Dankó szegregátum

A Dankó szegregátum a város szélén, a nyugati határvonalon fekszik a 31-es főút két oldalán. Népessége növekedő tendenciát mutat, de a rendszeres jövedelemmel rendelkező új odaköltözők révén már elkezdődött a terület szegregáltságának csökkentése. Az épületek többsége felújításra szorul, a környezet elhanyagolt. A Dankó szegregátumban is a rendszeres jövedelemmel nem rendelkezők vannak túlsúlyban: az aktív korúak 74%-át teszik ki. Az utak pormentesítettek és az infrastruktúra kiépített.

A szegregátum területén egy önkormányzati bérlakás található, a bérlakás egyszobás, komfort nélküli, csak a folyóvíz van bekötve. A fűtés kályhával megoldható, nincs sem gázkonvektor, sem központi fűtés. Az Önkormányzat által végzett rendszeres karbantartási munkáknak köszönhetően az épület jó szerkezeti állapotban van, lakhatása megfelelő. 2000-ben a Dankó-Kossuth utcai agyagbánya terület rehabilitációja valósult meg 53 millió forintos összköltséggel, melynek eredményeként a káros, veszélyes környezet rehabilitációja valósult meg.

Dankó Pista utca 1. - önkormányzati bérlakás

Temesvár szegregátum

A Temesvár szegregátum a városközpontban fekszik. Itt található a város legrégebbi, leromlott állapotú épületei, amire a hetvenes évek elejétől csak az alacsony státuszú lakosság jelentkezik vevőként. A szegregátum lakosságot jelenleg kislétszámban idősek, nagylétszámban pedig az alacsony státuszú lakosok alkotják, átlagos körülmények között élő család itt elenyésző számban található csak meg. A lakások állapota jobb, mint az Ilona és a Dankó szegregátumuké és komfortfokozatuk is magasabb. Az itt élő családok többsége szegényes körülmények között él, az aktív korúak 73%-a nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel, így a gyermekek után járó juttatások képezik a család jövedelmét. Az utak pormentesítettek, az infrastruktúra kiépített. Az intézmények, szolgáltatások könnyen elérhetőek. A lakások többsége ebben a szegregátumban is elhanyagoltak, gondozatlanok. A Temesvár szegregátumban nincs használatban önkormányzati bérlakás.

2005-ben a szegregátum határvonalán húzódó Damjanich út és Gyöngyvirág utca útburkolatának felújítása valósult meg 28.872.979 Forint összeggel.

2007-2008-ban a Damjanich út és Gyöngyvirág utca járdafelújítása, a Damjanich úton kerékpárút építése valósult meg 60.000.000 Forint beruházási összeggel.

A szegregátum határvonalán lévő Petőfi Sándor úton 2009-ben kerékpárút épült 85.859.000 Forint költséggel.

Futrinka szegregátum

A Futrinka szegregátum szintén a városközpontban fekszik. Ebben a szegregátumban is a 70-es években kezdődött meg az alacsony státuszú lakosság beköltözése a régi, felújításra szoruló házakba. A folyamat napjainkban is zajlik, ami a szegregációs helyzetet tovább mélyíti. Az alacsony komfortfokozatú lakások aránya ebben a szegregátumban a legkisebb. A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül itt is 73 % volt. Az utak pormentesítettek, az infrastruktúra kiépített. Az intézmények, szolgáltatások könnyen elérhetőek. A szegregátum területén az önkormányzat két bérlakással rendelkezik.

A szegregátum területén egy funkció nélküli önkormányzati épület felújításával elkészült a „Humán fejlesztő és foglalkoztató központ” az Aradi utca 1. szám alatt, melynek költsége 85.000.000 Ft volt. Az intézmény

komoly szerepet tölt be a területen, hiszen a család és gyermektámogató szolgálat, valamint rehabilitációs foglalkoztató vállalkozás működik az épületben, továbbá otthont ad közösségi rendezvényeknek, képzéseknek. A szegregátum területén egy önkormányzati bérlakás található.

Széchenyi utca 2. (1. ajtó, 2. ajtó) - önkormányzati bérlakás

Jászapáti Város Önkormányzata mind a négy szegregátumban rendszeresen szervez tisztasági programot. A képzési és foglalkoztatási programokba kiemelten kerülnek bevonásra a szegregátumokban élők. Valamennyi szegregátum lakosságának életminőségét javította a 2002-ben megvalósított szennyvíz beruházás, amikor is a város teljes szennyvízelvezető hálózata képült, valamint a közvilágítás energiatakarékos világítótestekkel történő korszerűsítése 2009-ben.

A szegregátumok feloldása, a szegregáció szintjének csökkentése az itt élők esélyegyenlőségének biztosítása érdekében fontos feladat. A városközponti szegregátumok tekintetében ezt nagymértékben elősegítheti, ha sikerül a területet az átlagos színvonalon élő lakosság számára is vonzóvá tenni és őket beköltöztetni a területre. A szegregáció csökkentése megvalósulhat a korábbi lakosság státuszának emelésével is, ami a képzésekkel, és munkahelyek megteremtésével segíthető elő.

Jászapáti Városi Önkormányzata arra törekszik, hogy a városon belüli területi különbségeket csökkentse, ezáltal a város fejlődése területileg is kiegyensúlyozott legyen.

A 2001-es népszámlálás összesített adatai a városrészekre, szegregátumokra

Mutató megnevezése	Jászapáti összesen	1. Városcsöpon	2. Kisjára	3. Szögveg	4. Alvég	5. Tabán	6. Felveg	Küiterület	1. Ilona szegregátum	2. Dankó szegregátum	3. Temesvár szegregátum	4. Futrinka szegregátum
Lakónéesség száma	9 672	2 711	1 455	815	1 875	1 245	1 507	64	182	230	323	355
Lakónéességben belül 0-14 évesek aránya	20,3	23,6	22,1	15,2	16,2	15,8	24,4	12,5	37,9	39,6	30,0	35,8
Lakónéességben belül 15-59 évesek aránya	58,9	56,3	58,6	60,7	61,4	60,5	58,4	64,1	59,9	51,7	55,4	51,6
Lakónéességben belül 60- x évesek aránya	20,8	20,1	19,3	24,1	22,4	23,7	17,3	23,4	2,2	8,7	14,6	12,7
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	34,7	44,7	24,8	22,6	25,9	34,9	44,6	43,9	97,3	76,5	67,6	73,8
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	7,7	7,1	11,5	13,2	7,8	4,3	4,8	0,0	0,0	1,1	3,13	1,7
Lakásállomány (db)	3 648	916	545	330	767	497	558	35	34	51	97	115
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	31,9	32,9	21,7	25,5	23,6	52,7	35,5	60,0	91,2	56,9	47,4	44,4
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	49,7	59,9	39,3	49,7	39,4	49,4	55,7	51,2	89,0	74,0	73,1	73,2
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	24,7	34,3	15,6	16,2	14,4	24,6	35,1	31,7	87,2	63,0	54,8	61,8
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességben belül	46,5	37,3	56,1	46,6	55,1	46,8	41,6	45,5	10,8	25,2	24,9	25,4
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	47,3	52,7	38,0	49,4	42,9	50,3	49,2	48,3	76,1	59,3	60,2	66,1
Állandó népesség száma	9 645	2 621	1 488	739	1 930	1 257	1 549	61	185	228	324	356

Forrás: KSH adatszolgáltatás

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

- a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés
- b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkor kötelező szűrésekhez) való hozzáférés
- c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés
- d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése
- e) sportprogramokhoz való hozzáférés
- f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés
- g) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor
- h) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül

a)- h):

A város Egészségügyi Centrumában 4 felnőtt és 1 gyermek háziorvosi körzet, 2 fogorvosi körzet és egy védőnői szolgálat látja el az egészségügyi *alapellátás* feladatait. Az egészségügyi alapellátás mindenki számára hozzáférhető hétköznaponként 8-12 óráig a rendelőkben, illetve a védőnői tanácsadóban. A gyermekorvosi *ellátás* napi 4 órában elérhető helyben, továbbá magánrendelés keretében szemészeti-, urológiai és sebészeti szakvizsgálatok vehetők igénybe.

A központi ügyeleti ellátás az Emergency Service Korlátolt Felelősségű Társaság kötött vállalkozási szerződés alapján társulási keretek között folyik 2005. május 1. óta. A városban két gyógyszerár társaság működik.

A területi ellátásért felelős kórház az alapsztyályok tekintetében a jászberényi Szent Erzsébet Kórház.

A *védőnők* a betegségek megelőzésére irányuló preventív feladatokat látják el a várandós anyák, a nők és a 0-18 korú gyermekek vonatkozásában, továbbá tevékenységükkel hozzájárulnak a testi, lelki és szociális egészség megőrzéséhez. A hazaérkező újszülötteket hétvégén is meglátogatják. A védőnői szolgálat minden családnál felvilágosító tevékenységet is rendszeresen, több alkalommal végez, ennek keretében az egészséges környezet- és táplálkozás, valamint a testmozgás fontosságát hangsúlyozva a lakosságot az egészségesebb életmód felé próbálják irányítani. A védőnői szolgálat tevékenysége a fertőző betegségek, rüh, ótvar, fejtetveség kiszűrésében és kezelésében is nélkülözhetetlen. A védőnői szolgálat által szervezett szoptatási nap az anyatejes táplálás fontosságára hívja fel a figyelmet.

A *szűrővizsgálatok* a betegségek időben történő felfedezésére irányulnak. A gyermekek kötelező szűrővizsgálatát 1-3-6 hónapos korban, valamint 1-2-3-4-5-6 éves korban a védőnők és házi gyermekorvos végzik. A népegészségügyi program keretében a lakosság számára minden évben elérhető a tüdőszűrés, valamint szűrőbuszok segítségével a mammográfiai vizsgálat is biztosított.

A Tölgyes Strandfürdőben 2010-től OEP által térített egészségügyi szolgáltatás kezdődött el. A kezeléseket reumatológus, ortopéd és rehabilitációs szakorvosok írhatják fel, így azok ingyenesek.

Szolgáltatásaik:

- gyógyvizes gyógymedence,
- gyógy masszázs, iszapkezelés,
- víz alatti csoportos gyógytorna,
- 18 éves kor alatti csoportos gyógyúszás.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai

b) közösségi együttélés jellemzői (pl. etnikai konfliktusok és kezelésük)

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai (adományozás, önkéntes munka stb.)

a)-c):

A települési önkormányzat és a helyi Roma Nemzetiségi Önkormányzat mindent elkövet annak érdekében, hogy a város lakosságának hátrányos helyzetű rétegeit a lehető legnagyobb mértékben segítse. A közösségi együttélés szempontjából megállapítható, hogy Jászapátiban etnikai konfliktus nincs. A Roma Nemzetiségi Önkormányzat a közösségi élet felpozícióba hozása céljából évente hagyományőrző roma napot és bált tart.

Délutáni zene és hagyományőrző roma táncsoport foglalkozásai színesíti a kulturális életet. Ezenkívül Roma Nemzetiségi Önkormányzat figyelmet szentel a hátrányos helyzetű fiataloknak is, akikből néhány éve a sport szeretetével és a közösségi összefogás erejével labdarúgó csapatot alakítottak. Az idősebb korosztály egészségmegőrzése és a baráti kapcsolatok ápolása céljából már 20 éve működik a városban a roma focicsapat. Minden évben megrendezésre kerül a Téalapó ünnepség a többségében hátrányos helyzetű roma gyermekek számára.

A Magyar Vöröskereszt jótékony tevékenysége a Jászapátiban élő nehéz sorsú családokhoz is eljut, támogatásukkal újabb 25 roma család kap hetente két alkalommal tejet és kenyeret.

A helyi gyermekjóléti szolgálat a tavalyi évben 6 esetben 16 gyermeket érintően biztosított ruha adományt.

Jászapáti Városi Önkormányzat az előző évekhez hasonlóan minden évben részt kíván venni a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet EU Élelmiszersegély-programjában, hogy a településen élő szociálisan rászoruló családok számára élelmiszer-segélyt biztosítson.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

Az etnikai, nemzeti, vallási különbségek szinte minden társadalomban és csoportban jelen vannak. A különbségek egyoldalú kiemelése akadályozza az együttélést, a kölcsönös elfogadást nemcsak más csoportokkal szemben, hanem magán a csoporton belül is, ezzel pedig elfedik azt a tényt, hogy gazdagodássá és segítségnyújtássá is válhat a másikkal való találkozás.

Csak a különböző csoportokkal való együttműködés során tudjuk észrevenni és értékelni egymás azonos vagy eltérő tulajdonságait. Ezért fontos megismernünk a romák kultúráját, szokásait, hogy megértsük őket, így velük együtt találhatjuk meg azokat a kitörési pontokat, amin keresztül elősegíthetjük integrálásukat a társadalomba. A kulturális különbségek kezelésében, csökkentésében, a többségi és kisebbségi társadalom

közötti párbeszédben és közvetítésben kiemelt szerepe lehet az óvodapedagógusoknak, tanítóknak, szociálpedagógusoknak, andragógusoknak és kommunikációs szakembereknek.

A roma családok betelepülése Jászapátiba az 1717-1718-as évekre tehető. A településre kezdetben 9 roma család érkezett, 4 kézműves és 5 hegedűs. Magyarországon 1893-ban 274.000 fő roma élt, ebből Jászapátin 362 fő, ami az akkori lakosság 3,8%-át jelentette.

Jászapátin egyelemű romák élnek, romungrók, akik magukat magyar cigányoknak nevezik, magyar anyanyelvűek. Korábban valamennyien a város nyugati szélén, a 31-es főút mellett Dávid városban éltek; a telep egy Dávid nevű vajdáról kapta nevét. 1959. szeptember 1-jén a községi tanácsülésen a Dávid város nevet Dankó Pista utca névre változtatták.

A Jászapáti romák 3 csoportra oszthatók:

1. munkás (saraló, tapasztó, edényfoltozó)
2. tollkereskedő
3. zenész

Ezek a foglalkozások mára kihalóban vannak.

A II. világháború után, kb. az 1950-es években a roma családfők vidékre jártak el dolgozni, később felnőtté vált gyermekeik is velük tartottak. A nőknek is lehetőségük volt elhelyezkedni, így a család a munkabérekből tudott annyit félretenni, hogy később házat vásárolhassanak maguknak. Kezdetben a városközpontból a település szélére újonnan épített házakba kiköltöző magyar lakosság leromlott állapotú ingatlanait vásárolták meg, majd az 1970-es években ők maguk is elkezdtek építkezni. Ez az időszak volt a romák felemelkedésének, fejlődésének időszaka: a munkabérükből megéltek, gyermekeiket taníttatták.

Az 1970-es évek előtt a roma lakosság körében a népes gyermekszám volt a jellemző, családonként 5-6-7 gyermeket vállaltak. Az 1970-es évek végén jelentkezett egy kezdeményezés arra, hogy a cigánytelep felszámolásával együtt a romák szegregációját is megszüntessék és őket a nem cigány lakosság közé telepítsék, azonban a település vezetői végül úgy döntöttek, hogy a település másik, külső részére építenek házakat a részükre. Ebben az időszakban sok roma család vándorolt el a településről, nagyszámban a fővárosba költöztek a jobb munkahely reményében. Ekkoriban már egyre több roma tanuló szerzett 8 általános iskolai végzettséget, a családok pedig kevesebb gyermeket vállaltak, a 3-4 gyermek volt a jellemző. A rendszerváltozás után a romák sorban elvesztették munkahelyüket és azóta is nagyon kevesen tudnak elhelyezkedni. Az 1989-es rendszerváltozást követően az 5-6, sőt 9-10 gyermek vállalása vált általánossá. Ez értelmezésünkben nem csak a felvilágosultság hiányát jelenti, hanem inkább azt, hogy sok család csak a gyermekek után járó ellátásokkal látja biztosítottnak a megélhetését. A munkabért a gyermekek után járó támogatással pótolták, más bevételi forrás híján abból éltek. Sok család tetemes tartozást halmozott fel, ami miatt kénytelenek voltak házaikat áron alul eladni és újra rossz állagú kis házakat vásárolni, ahol egészségtelen körülmények között, zsúfoltan élnek. A családokban több generáció is együtt él, ez nem változott a háborús évek előtti időszakhoz képest.

Az iskolai végzettséget tekintve a jászapáti cigányok iskolázottsága elmaradott az országos viszonylatban. Az 1970-es évek után születettek körében jellemző már a 8. általános iskolai végzettség, de ugyanakkor a funkcionális analfabetizmus is. Többen végeznek a Munkaügyi Központ által szervezett tanfolyamokon, de ezek nem adnak szakképzettséget. Sokan rendelkeznek szakmunkás képesítéssel bolti eladó, szakács és cukrász végzettséggel. Érettségi vizsgát is már többen szereznek, a roma értelmiségi a településen azonban még mindig nagyon kevés.

A 2006. évi adatokat figyelembe véve a romák létszáma 1438 főre volt tehető. Nagyon magas körökben a gyermekszám, ugyanakkor magas az elhalálozások száma is.

2006. év	magyar	roma	összesen
Lakosság száma	8045	1438	9483
Születettek száma	34	21	55
Elhunytak száma	45	14	59

A táblázat adataiból megállapítható, hogy a roma lakosság körében a természetes szaporodás pozitív, tekintettel arra, hogy több gyermek születik, mint amennyien meghalnak. A magyar és a roma lakosság számát a születések számához viszonyítva kitűnik, hogy a romáknál a gyermekvállalás arányaiban jóval magasabb, mint a magyar lakoságnál: a romáknál majdnem ugyanannyi gyermek születik, mint a közel hatszor annyi magyar lakosság körében.

Cigány népesség korcsoportonkénti megoszlása:

ÉV	0-2 éves		3-5 éves		6-13 éves		14-17 éves		18-59 éves		60-100 éves	
	fiú	lány	fiú	lány	fiú	lány	fiú	lány	férfi	nő	férfi	nő
2006	58	64	68	69	210	193	117	108	270	262	7	12

A jászapáti romák döntő többsége nem rendelkezik munkahellyel. Már a rendszerváltás előtt elkezdődött a kiszorulásuk az állandó foglalkoztatásból, elsőként, nagyarányban veszítették el munkájukat és váltak munkanélkülivé. Többségük a mai napig sem tudott visszakérülni a munka világába. A munkanélküli romák között nagyon magas az ellátatlanok aránya. Nagyon alacsony azok száma, akik munkaviszonyban dolgoznak, ők is leginkább gyárakban vagy egyéb fizikai munkát igénylő helyeken.

A népszámlálási adatok sokszor nem nyújtanak kellően pontos információt e kisebbség lélekszámának alakulásáról, mivel a legtöbb roma származású ember nem vallja magát annak. Becslések szerint a település lakosságának kb. 25-30 %-át (kb. 2500 fő) alkotják a roma származásúak. A roma lakosság szociális helyzetére nincsenek pontos adatok, azonban megállapítható, hogy a roma népesség átlagos életszínvonala, lakhatási körülményei, egészségi állapota, iskolázottsága, foglalkoztatottsága a társadalom egészéhez viszonyítva lényegesen rosszabb. Munkaerő-piaci szempontból a rendszerváltás piactudományi átalakulás legnagyobb vesztese a roma népesség, a megszűnő szakképzetlen munkát igénylő munkahelyek csökkenésével és megszűnésével a munkanélküliségi rátájuk meghaladta a nem roma származásúakét. Súlyos problémát rejt az, hogy az aktív munkavállalásra alkalmas romák közül sok munkanélküli.

A cigány származású munkanélküliek elhelyezkedési esélyeinek és foglalkoztatásának növelését a Munkaügyi Központ számos eszközzel és munkaerő-piaci programmal igyekszik elősegíteni.

Az Önkormányzat a közhasznú- és közcélú foglalkoztatás maximális kihasználtságával erősíti munkavállalási esélyeiket. A kisebbségi önkormányzattal, a szociális, egészségügyi intézményekkel együttműködve törekszik a romák életminőségének javítására, a jobb lakhatási körülmények biztosítására, a testi-lelki egészségük megőrzése, az élethosszig tartó tanulás ösztönzésére.

A város vezetősége feladatának tekinti a roma célcsoport élethelyzetének, társadalmi esélyegyenlőségének javítását, munkaerő-piaci (re)integrációjuk elősegítését.

A foglalkoztatáspolitikai szempontból hátrányos helyzetű társadalmi csoportok (megváltozott munkaképességűek, romák stb.) egyre tartósabban szorulnak ki a munkaerőpiacról, egyre nagyobb számban kerülnek ki a munkaügyi regisztrációból, ezzel elveszítik a szervezett segítségnyújtás legfontosabb esélyét. Az esélyegyenlőséget megerősítő pozitív intézkedések azért is szükségesek számukra, mert e csoportok a munkaerőpiacon összetett szemléletbeli hátrányokkal küzdenek, az aktív támogatásokban pedig munkanélkülieken belüli arányuknál sokkal kisebb arányban vesznek részt.

Jászapáti Roma Nemzetiségi Önkormányzat

A Jászapáti Roma Nemzetiségi Önkormányzat 2010. október 18-án alakult meg, Cigány Kisebbségi Önkormányzat elnevezéssel. Az önkormányzat törekedett arra, hogy minél több állami szervvel, intézménnyel, civil szervezettel megállapodást kössön. A céljuk a roma származású lakosság megsegítése. A probléma okait a családi háttérben, a szülők alacsony iskolázottságában, munkanélküliségében jelölik meg. A gyermekeket ösztönözni kell a tanulásra, az iskolában nagyobb hangsúlyt kell fektetni arra, hogy a gyengébb képességű és rosszabb magatartású gyermek a jótól vegyen példát. Minden évben nagy számban nyújtanak be pályázatot roma származású tanulók a megyei tanulmányi ösztöndíjra. Az ösztöndíjakat tanulmányi eredményeik alapján kaphatják meg, és nagy arányban ez meg is történik.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Folyamatosan növekszik a munkanélküliek száma. Jelentősen emelkedik a munkanélküliek között a tartósan állást keresők aránya.	Közfoglalkoztatás folytatása, bővítése. Támogatott átképzésekkel elősegíteni, hogy piacképes szakmát szerezzenek a munkanélküliek.
A roma lakosság nagyarányú munkanélkülisége. Nagymértékben emelkedik a pályakezdő munkanélküliek száma.	Átképzések, illetve különböző programokkal támogatni a pályakezdők tapasztalat-, gyakorlatszerzését a munkába állás megkönnyítése érdekében.
A lakosság eladósodása, az adóság állomány újratermelődése.	Pénzkezelési, gazdálkodási, takarékosági ismeretek nyújtása a rászoruló lakosságnak.
A hátrányos helyzet generációról generációra átöröklődik.	Felzárkóztatási, fejlesztési programok a „kitörés” elősegítése érdekében.
Szegregátumok megléte.	A szegregáltság csökkentése, majd a szegregátumok felszámolása.

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

A gyermekek védelme, a gyermekszegénység csökkentése a társadalom közös ügye, éppen ezért Jászapáti is kiemelt fontosságú terület. A probléma hatékony kezelése átfogó, minden ágazatra kiterjedő intézkedéseket igényel. A gyermekek mindenképp felett való érdekében a foglalkoztatás, az oktatás, a lakásügy, az egészségügy, a szociális és gyermekjóléti, gyermekvédelmi szolgáltatások egymással összhangban álló és egymásra épülő intézkedéseit kell meghozni.

A szegénységben vagy szegénység kockázatával élő gyermekek sajátos csoportját alkotják a fogyatékos gyermekek. A fogyatékos gyermeket nevelő családok helyzete a speciális szükségletek miatt az átlagosnál sokkal nehezebb.

Jászapáti városában a születések száma kevesebb, mint a halálozások száma, ezért a lakosság évről-évre csökken. A születések számával kapcsolatban az utóbbi 5 év adatait megfigyelve elmondható, hogy évente nagyjából 80-100 gyermek születik a településen.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A 18 éven aluliak száma 2011-ben 1874 fő volt, ami a város népességének 20 %-át teszi ki. 14 éven aluli 1477 fő volt, ebből 0-2 éves korosztályú 253 gyermek. 2012-ben 2304 fő volt a kiskorúak száma a településen.

A 18 év alatti lakosok száma a városban, az utóbbi években a következőképp alakult:

É	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
G Y	2145 fő	2183 fő	1974 fő	2002 fő	1941 fő	1874 fő	2304 fő
Ö	9447 fő	9384 fő	9269 fő	9202 fő	9173 fő	9062 fő	9038 fő
A	22,66%	23,54%	21,29%	21,76%	21,6%	20,68%	25,5%

É = év; **Gy** = 18 év alatti lakosság; **Ö** = összlakosság; **A** = 18 év alattiak aránya az összlakossághoz képest.

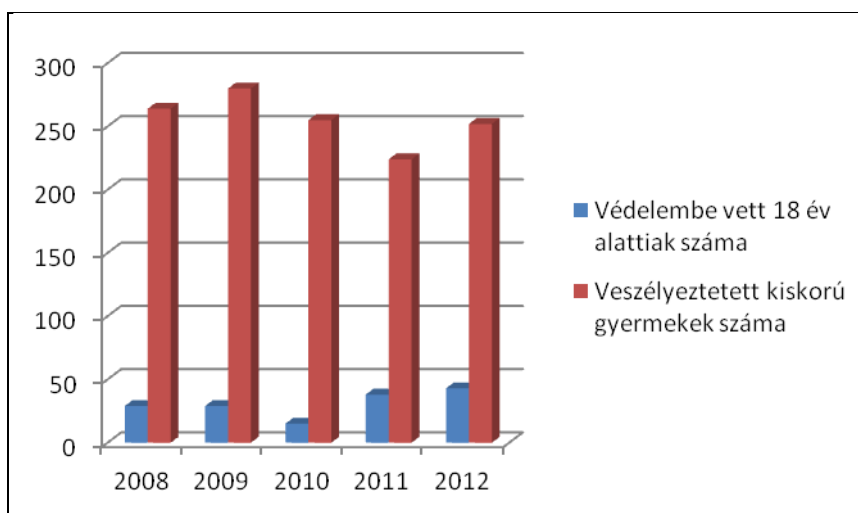
Forrás: Jászapáti Város Gyermekvédelmi Konceptiójának felülvizsgálata (2013.)

A város bölcsődéje, óvodája teljes kihasználtsággal működik. 2011-ben a 30 férőhelyes bölcsődében 34 kisgyermek ellátásáról gondoskodtak, az óvoda három tagintézménye 301 férőhelyén pedig 322 gyermeket láttak el. A 2011/2012-es tanévben az általános iskola alsó évfolyamain 366 gyermek, a felsőbb osztályokban 338 tanuló oktatását-nevelését biztosították. A tanulók kb. 1/3-a napközis. A középiskolában nemcsak a helyi, hanem a környező települések tanulóinak oktatása is megoldott.

Jászapátin a gyermekek kb. 50%-a részesül rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben, ami azt jelenti, hogy ezekben a családokban az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 130 %-át, ami 2013-ban 37.050,- Ft.

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossgal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

2012-ben a város jegyzőjének nyilvántartása szerint a településen élő 2304 fő 18 éven aluli gyermek közül 43 gyermek volt védelembe véve, a veszélyeztetett gyermekek száma 252 volt. A 2011-es év kivételével – amikor az előző évhez képest radikálisan emelkedett a védelembe vett gyermekek száma – a védelembe vétel esetében szerencsére nem figyelhető meg markánsan emelkedő tendencia. Ugyanez a veszélyeztetett kiskorúak vonatkozásában is elmondható.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A település gyermekeket ellátó intézményeiben hátrányos, valamint halmozottan hátrányos helyzetűként nyilvántartott gyermekek száma:

Intézmények	Gyermekek létszáma	Hátrányos helyzetű	Halmazottan hátrányos helyzetű
Óvoda	328	210	133
Általános iskola	674	475	136
Gimnázium és Szakközépiskola	951	275	173

Forrás: Jászapáti Város Gyermekvédelmi Konceptiójának felülvizsgálata (2013.)

A város gyermeket nevelő családjainak helyzetét mutatja, hogy az óvodás gyermekek 64%-a, az általános iskolai tanulóknak pedig a 85%-a hátrányos helyzetű. A középiskolai tanulók esetén az adatból nem vonhatunk le egyértelmű következtetést, tekintettel arra, hogy más településekről is járnak gyermekek a jászapáti középiskolába.

A gyermekek egészségügyi szűrése, gondozása a védőnői hálózaton és a gyermekorvosi ellátáson keresztül biztosított a városban.

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

c) gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők száma, aránya

b)-c):

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben Jászapáti 2012-ben 1111 gyermeket részesítettek, ami azt jelenti, hogy csaknem a gyermekek 50%-a részesült ebben az ellátásban. Tekintettel arra, hogy az ellátás jövedelemkorláthoz kötött - a megélhetési nehézségekkel küzdő családok gyermekei részesülhetnek ebben a kedvezményben - az adatból visszacsatolást kapunk a város lakosságának jövedelmi helyzetére vonatkozóan is.

A lakosság elszegényedését mutatja az is, hogy míg 2008-ban 99 fő volt a *rendkívüli gyermekvédelmi kedvezményben* részesített gyermekek száma, ez a szám 2012-re 223-ra emelkedett.

A gyermekek jogán *egyszeri pénzbeli ellátás* címén az elmúlt évben 12.789 ezer forint került kifizetésre a rászorultaknak.

Óvodáztatási támogatásban 34 fő részesült 2012-ben 20.000.- Ft/fő összegben, 68 fő részére pedig egyéni kifizetés alapján 10.000.-Ft/fő került megállapításra. Az óvodáztatási támogatás természetben történő felhasználásához a gyermekjóléti szolgálat a tavalyi évben 34 gyermek esetében nyújtott segítséget.

2012. év folyamán *rendkívüli gyermekvédelmi támogatást* 139 fő részére 499.400.- Ft összegben fizettek ki, 81 fő részére pedig a támogatás természetben (gyógyszer) 221.961,-Ft értékben került megállapításra.

d) kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők száma, aránya

A rászoruló családok gyermekei részére a helyi önkormányzat kedvezményt biztosít az iskolai étkeztetés díjából. Ezt bővebben a 4.3 fejezet h) pontjában részletezzük.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma, aránya

A TeIR rendszerben nem található adat arra vonatkozóan, hogy a településen mennyi magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermek él.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Az, hogy egy család hogyan él, a család értékrendszerétől és életvitelétől függ, ebből a szempontból nincs jelentősége annak, hogy a lakóhelyük a város mely részén van. Összességében elmondhatjuk, hogy a város szegregátumain élők nincsenek rosszabb helyzetben, mint a városban lakók. Ahol erre van igény, a legszerényebb körülmények között élő család is rendezetten, tiszta környezetben él, és csekély jövedelem mellett is biztosítani tudják a gyermekek megfelelő ellátását, egészséges értelmi-, érzelmi fejlődését. A város minden gyermeknek egyenlő esélyeket biztosít, függetlenül a lakókörnyezettől, családi háttértől.

A szakemberek tapasztalatai szerint azok a roma családok, akiknek az erkölcsi normái a társadalom erkölcsi normáival megegyeznek, nincsenek hátrányos helyzetben a városban. Az óvodában, iskolában társaik elfogadják ezeket a családoknak a gyermekeit, a gyermekek a közösségi programokon részt vesznek. A tanulók tanulmányi előmenetelét különböző ösztöndíjakkal segítik, akár mentori megsegítéssel is, ehhez az iskola, a polgármesteri hivatal teljes mértékben hozzájárul. A szülők együttműködnek az intézményekkel, kötelezettségeiknek eleget tesznek, magatartásukkal, életmódjukkal jó példát mutatnak, így elősegítik a gyermekek megfelelő értelmi fejlődését.

A társadalom perifériájára szorult - általában alacsony iskolai végzettségű, munkanélküli – szülők többsége nem fogadja el a társadalom erkölcsi normáit, gyakran sértik meg a törvényeket. Ezeknek a szülőknek a gyermekeikkel szemben sincs köteleességtudatuk, így ezek a gyermekek gyakran válnak veszélyeztetettekké. Ez a veszélyeztetettség már legtöbbször a fogantatástól kezdve fennáll, ha labilis kapcsolatból, egy nem tervezett terhességből születik a gyermek, sokszor maguk a szülők is veszélyeztetettek voltak gyermekkorukban, így szülői minta sincs. A gyermek mind fizikailag, mind érzelmileg nélkülöz, biztonságérzet hiányában gyakran frusztráltak lesznek. A szülő magatartása a gyermekre is kihat, ezért van sok agresszív, deviáns gyermek ezekben a családokban. A nem megfelelő családi háttér, a rendszertelen óvodába, iskolába járás következményeként a gyermek szocializációja elmarad a társaiétól, ezért az iskolai közösségbe való beilleszkedése is akadályokba ütközik. Ha a szülő együttműködő az intézménnyel, a kisebb gyermekek esetében még egy szoros pedagógus – szülő kapcsolat elősegíti a rendszeres iskolába járást, a felső tagozatos fiatalokat azonban a szülő már szinten egyáltalán nem tudja kontrollálni, befolyásolni. Az azonos hátrányos családi hátérrel induló gyermekek egymásra találnak, egymást erősítik, és gyakran negatív irányban. A sikerélmény megszerzése gyakran törvénysértésbe kerül. Az iskolából sokszor hiányoznak, ha pedig ott vannak, agresszív magatartásukkal szeretnének kitűnni társai közül, ezért követnek el bűncselekményeket, s létesítenek felelőtlenül testi kapcsolatot.

Ez a nagyon leegyszerűsített levezetés, természetesen nemcsak a roma származású gyermekekre vonatkozik, de városunkban, ez a jelenség nyilvánvalóan legfőképp rájuk jellemző. A változást csak ők tudják megkezdeni azzal, hogy változtatni akarnak az életükön, a segítséget pedig minden téren megkapják. Az intézmények különös figyelemmel fordulnak feléjük, és nagy figyelmet fordítanak arra, hogy a gyermekek beilleszkedjenek a közösségbe, és ott szabálykövető magatartással viselkedjenek.

Az *óvodában* a gyermekek számára különösen fontos a szocializáció. A gyermekek 3 éves korban történő beíratását az óvodába elősegítette az óvodáztatási támogatás bevezetése, s a helyi rendelet természetbeni formában történő nyújtása elősegíti, hogy a gyermekek óvodai kezdésére biztosított legyen a felszerelés,

ruházat, tisztasági csomag. Fontos szempont a gyermekek személyiségének helyes irányba történő fejlesztése, amit az intézmény érdekes, változatos tevékenységekkel, szeretetteljes, következetes nevelési módszerekkel segít. A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek integrációs pályázat támogatásával óvodai rendezvényekre, kirándulásokra is eljutnak.

Az *általános iskola* is különös figyelemmel fordít a roma származású gyermekekre, pl.: egész napos iskola, fogadó órák biztosítása, családlátogatás, szülői értekezlet, korrepetálások, egyéni fejlesztések, differenciált óravezetés, korszerű pedagógiai módszerek alkalmazásával, szabadidős tevékenységek szervezésével, kiemelkedő tanulók jutalmazásával, fejlesztő tevékenységgel.

Az iskolák különböző programokkal, pályázatokkal segíti az integrációt:

- Útravaló program, esélyegyenlőségi terv melynek célja a SNI és BTMN tanulók felzárkóztatása
- Szabadidő hasznos eltöltése
- Iskolai rendezvények melyek közösségépítő jellegűek
- Szoros kapcsolattartás a családsegítő és gyermekjóléti szolgálatokkal

A *Jászapáti Roma Nemzetiségi Önkormányzat* nagy hangsúlyt fektet az iskolában felmerülő problémákra és azok megoldására. Napi kapcsolatot alakítottak ki az intézményvezetőkkel, tanárokkal és a szülőkkel. Javaslatokat nyújtanak a problémák megoldására, a pályázatokat figyelemmel követik.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

Jászapáti a védőnői szolgáltatás az Egyesített Szociális Intézmény keretén belül működik. Az egészségügyi alapellátás részeként végzi tevékenységét, feladatit és ellátottaik köre:

- a várandós anyák,
- a 0-6 éves korú gyermekek és családjaik preventív egészségügyi ellátása, gondozása
- az óvodában a védőnői feladatok végzése,
- az oktatási intézményben a tanulók ellátása a külön jogszabályban foglaltak szerint;
- oktatási intézménybe nem járó otthon gondozott tanköteles korú gyermek gondozása.

Alaptevékenységünk az egészség megőrzésére irányuló prevenció, valamint a betegség kialakulásának, az egészségromlásnak a megelőzése érdekében végzett egészségnevelés.

Jelenleg 3 védőnő dolgozik 4 védőnői körzetben, Jászivány település tekintetében is ők látják el a védőnői feladatokat. 1 fő főállásban dolgozik, de egy körzetet helyettesít is, 1 fő nyugdíj mellett heti 23 órában, 1 védőnő pedig - Jászszentandrásan betöltött főállása mellett - heti 20 órában dolgozik helyettesként.

A védőnők általában 350-400 gondozottat látnak el, 100-120 családban gondozzák 0-6 éves korig a gyermekeket, továbbá ők látják el a várandós kismamákat, valamint az óvodás és az általános iskoláskorú gyermekeket is. 3 betöltetlen védőnői status van, de a dolgozók maximálisan ellátnak mindenkit. A középiskolában 1 főállású védőnő dolgozik, 1 nyugdíjas védőnő segít neki heti 10 órában.

A hátrányos és veszélyeztetett, valamint fogyatékkal élőket a védőnők kiemelten gondozzák, a város szegregátumokban élőket heti rendszerességgel látogatják.

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

1997. óta dolgozik egy gyermekorvos Jászapáti; 16 éves korig látja el a gyermekeket napi 4 órában, így a gyermekek oltása, szűrővizsgálatai helyben megoldottak. A középiskolában heti 4 órában biztosított a gyermekorvosi ellátás. Iskolaorvosi rendelő az orvosi rendelőben és a középiskolában is van. A gyermekorvos munkája során a legnagyobb problémát az iskolai hiányzás jelenti. Húsznál nem több azon rendszeresen hiányzó gyermekek száma, akik a tanév kezdetétől mostanáig 15-20-dik betegségnél tartanak. Ezek banális reggeli fejfájások, náthák, ellenőrizhetetlen hasmenések. A szülő sokszor tehetetlen, vagy nem tartja fontosnak, hogy a gyermek rendszeresen járjon iskolába. A középiskolában sajnos tapasztalható a túlzott energiáit fogyasztás, ennek következtében kiugró vérnyomás, szapora pulzus, hányinger rosszullet miatt kerülnek az orvoshoz. Az iskolai alkoholfogyasztás is előfordul. Kábítószerrel és anabolikus szerhasználatról csak indirekt információval rendelkezik a gyermekorvos.

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A legnagyobb probléma a kisgyermeknél a beszédhiba, ez kb. a gyermekek 30%-át érinti. A településen elérhető logopédiai megsegítés, de a probléma gyakorisága miatt több logopédus szakemberre lenne szükség. Az ortopédiai elváltozások a sok ülés következményeként alakulnak ki a gyermekeknek, nagyon sok a lúdtalpas, gerincferdüléssel rendelkező gyermek, a mellkasdeformitás is jellemző. Mindezek következtében a gyermekek kb. 50%-ának kellene gyógytornára járnia, de a szülők nem igazán veszik igénybe ezt az ellátást. A nem mászó, vagy koraszülött kisgyermeknek is szükségük lenne a speciális testmozgásra. A bébikomp, a bébihordozó gyakori használata miatt a csecsemő nem tanul meg mászni, ami később a beszédre, olvasásra, írásra is kihat (dyslexia, dysgráfia stb.). Pszichológushoz a gyerekek 5%-a jut el, indokolt esetekben helyben is igénybe vehető a segítség, de jellemzően csak olyan szülő viszi el a gyermekét, aki elismeri a lelki megsegítés fontosságát. Korai fejlesztésre évente kb. 10 gyerek jár 0-3 éves korig. Szemészetre a kiszűrték kb. 70% -a jut el, de szemüveget az ára miatt már csak kb. 20 %-a kap.

Asztma, allergia /bőr és étel/ a családok nagy részénél, ezen belül a gyermekek 30%-ánál előfordul, ami főleg az egészségtelen táplálkozásra, és az ártalmas környezeti hatásokra vezethető vissza. Szintén a stressznek és a nem megfelelő táplálkozásnak tudható be a refluxos gyerekek számának emelkedése. Komoly figyelmeztető jel, hogy a gyerekek 37%-a túlsúlyos.

Jászapáti 1 mozgás és értelmi fogyatékos szüléttel született gyermek van, az enyhe és a közepes súlyos értelmi fogyatékos gyermekek száma az utóbbi években nőtt. Inzulinos kezelésre 1 gyermeknek van szüksége, liszt érzékeny a településen 6 gyermek.

d) gyermekjóléti alapellátás

e) gyermekvédelem

d)- e):

A gyermekjóléti alapellátásokkal kapcsolatban a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (Gyvt.) rendelkezik.

A Gyvt. 38. §-a értelmében:

„(1) Az alapellátásnak hozzá kell járulnia a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez és a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, valamint a gyermek családjából történő kiemelésének a megelőzéséhez.

(2) Az alapellátás keretében nyújtott személyes gondoskodást - lehetőség szerint - a jogosult lakóhelyéhez, tartózkodási helyéhez legközelebb eső ellátást nyújtó személynél vagy intézményben kell biztosítani.”

A gyermekek védelmét szolgálják a gyermekjóléti alapellátások:

- Pénzbeli és természetbeni ellátások

(pl. rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény, kiegészítő gyermekvédelmi támogatás, óvodáztatási támogatás, rendkívüli gyermekvédelmi támogatás)

- Személyes gondoskodást nyújtó ellátások

A gyermekek családban történő nevelkedését segíti elő, továbbá megelőzi, illetve megszünteti a kialakult veszélyeztetettséget, a családban keletkezett problémákat.

- **Gyermekjóléti szolgáltatás**

Gyermekjóléti szolgálat (különböző intézményi keretek között).

- **Gyermekek napközbeni ellátása**

Bölcsőde, hetes bölcsőde, családi napközi, családi gyermekfelügyelet, házi gyermekfelügyelet, alternatív napközbeni ellátás.

- **Gyermekek átmeneti gondozása**

Helyettes szülő, gyermekek átmeneti otthona, családok átmeneti otthona.

A szakemberek tapasztalatai szerint a gyermekek veszélyeztetettségének legfőbb okai Jászapátin is az alábbiak:

- a család anyagi problémái (munkanélküliség vagy nehéz megélhetési körülmények, hitelcsapda),
- a szülők nem megfelelő életvitele (elhanyagolás, szenvedélybetegségek),
- a családi kapcsolatok nehézségi (a szülők közötti kapcsolat megromlása, válás),
- deviáns magatartásformák.

Gyermekjóléti szolgáltatás

Jászapátin a gyermekjóléti szolgáltatás feladatait a *Jászvári Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat* Jászapáti II. számú Szakmai Központja látja el. A gyermekjóléti szolgálat egyik kiemelt fontosságú feladata a gyermekvédelmi jelzőrendszer működtetése, melynek tagjai:

- Védőnői Szolgálat,
- Bölcsőde,
- Önálló Óvodai Intézmény,
- Jászapáti Általános és Alapfokú Művészeti Iskola,
- Jászapáti Gróf Széchenyi István Katolikus Gimnázium, Szakképző Iskola és Kollégium,
- Jászberényi Rendőrkapitányság Jászapáti Rendőrőrs,
- Házi orvosok,
- Párfogó Felügyelő,
- Civil Szervezetek,
- Jászapáti Roma Nemzetiségi Önkormányzat.

A jelzőrendszer a gyermekvédelemben meghatározó, preventív szerepet tölt be, mert a gyermekek veszélyeztetettségének észlelésével és jelzésével kapcsolatban betöltött funkciója miatt megelőzhető a komolyabb probléma kialakulása. A jelzőrendszer működésének minősége emiatt a gyermekjóléti szolgáltatás hatékonyságát is jelentősen befolyásolja.

A gyermekjóléti szolgálat bizonyos tevékenységeivel közösségformáló hatást is gyakorol: 2012. év nyarán 8 alkalommal szerveztek játszótér a gyermekeknek. 16 gyermeket érintően ruha adományt biztosítottak, közreműködnek az óvodáztatási támogatás természetben történő felhasználásában.

A gyermekek napközbeni ellátása

A dolgozó szülők és a családon belül veszélyeztetett 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátására hivatott a város bölcsődéje, az intézmény 2011. május 1-től az Egyesített Szociális Intézmény keretein belül működik. A gondozónők nagy hangsúlyt fektetnek arra, hogy jó kapcsolatot alakítsanak ki a szülőkkel. A cél az, hogy a családdal összhangban gondozzák, neveljék a kisgyermeket a kicsik kiegyensúlyozott és harmonikus fejlődése érdekében. A bölcsődébe járó gyermekek óvodás korokra megfelelő önállósággal, gazdag ismeretekkel rendelkeznek, fejlődnek a társas kapcsolataik és szociális képességeik. Mindezt a gondozónők meleg, szeretetteljes odafigyeléssel, a gyermekek egyéni és életkori sajátosságait figyelembe véve érik el.

A gyermek fizikai, értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlődésének veszélyeztetettsége fennállása esetén, annak enyhítése, illetve megszüntetése céljából gyermekvédelmi gondoskodás keretében a bölcsőde igénybevétele elrendelhető. A gyermekekről a megadott szempontok szerint adminisztrációt vezetnek, amely tükrözi a gyermekek testi, értelmi, érzelmi és szociális fejlődését. Az óvónőkkel, a védőnőkkel és a családsegítő munkatársaival a bölcsőde folyamatosan tartja a kapcsolatot, annak érdekében, hogy a rászoruló gyermekek problémáit minél előbb megoldják. A veszélyeztetett gyermekek számára a bölcsődei elhelyezés lehetővé teszi, hogy továbbra is családban nevelkedhessenek, mert ott biztosított számukra napközben a szakszerű gondozás és nevelés. Az elmúlt években évente 1-2 esetben volt szükséges veszélyeztetett gyermek számára bölcsődei férőhelyet biztosítani.

A három évesnél idősebb gyermekek napközbeni ellátása az óvodában, vagy az iskolai napköziben biztosítható.

A gyermekek átmeneti gondozása nem megoldott a településen, mert helyettes szülő, gyermekek átmeneti otthona, családok átmeneti otthona nem működik helyben.

Jászberényi Rendőrkapitányság Jászapáti Rendőrőrs

2012. évben a Jászapáti Rendőrőrsön 27 fiatalkorú személlyel szemben folyt eljárás, mely személyek összesen 41 bűncselekményt követtek el. Gyermekekkel szemben 2 eljárás került megszüntetésre.

Elkövetett bűncselekmények:

- lopás vétsége: 14
- lopás büntette: 2
- garázdaság vétsége: 9
- könnyű testi sértés: 2
- zsarolás büntette: 4
- jármű önkényes elvétele: 2
- visszaélés kábítószerrel vétsége: 4
- jogtalan elsajátítás vétsége: 1
- közokirat hamisítás büntette: 1
- zaklatás vétsége: 2

A kábítószerrel kapcsolatos eljárás során a rendőrségnek tisztázni kell, hogy milyen jellegű anyaggal valósult meg a cselekmény, hiszen a Büntető Törvénykönyvben meghatározott kábítószerrel való visszaélés tényállást kizárólag azokra az anyagokra lehet megvalósítani, amit a jogalkotó kábítószernek minősített. Ezek mellett azonban nagy számban előfordulnak az ún. desinger drogok, amelyekre nem a visszaélés kábítószerrel tényállás vonatkozik. Ezek a drogok a fiatalok körében igen elterjedtek.

f) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

A gyermekek és a családok krízishelyzetben bizalommal fordulhatnak helyben a gyermekjóléti szolgálathoz, de a jelzőrendszer bármely tagja segítségükre lehet. Ha helyben nem sikerül megoldani a problémát, tájékoztatást adnak az igénybe vehető további szolgáltatásokról, melyek eléréséhez segítséget nyújtanak.

g) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

A településen élő gyermekeknek az **általános iskolában** számos lehetőségük van arra, hogy a tanórák után a szabadidejüket hasznosan és tartalmasan töltsék el. Az általános iskolában a tanulók szabadidős tevékenységének segítésére diákönkormányzat működik.

- Az iskolai sportkör foglalkozásain részt vehet az iskola minden tanulója. Az iskolai sportkör biztosítja a tanulók mindennapi testedzését, valamint a tanulók felkészítését a különféle sportágakban az iskolai és iskolán kívüli sportversenyekre.
- A különféle szakkörök működése a tanulók egyéni képességeinek fejlesztését szolgálja. A szakkörök jellegüket tekintve lehetnek művésziek, technikaiak, szaktárgyiak, de szerveződhetnek valamilyen közös érdeklődési kör, hobbi alapján is.
- Versenyek, vetélkedők, bemutatók. A tehetséges tanulók továbbfejlesztését segítik a különféle (szaktárgyi, sport, művészeti stb.) versenyek, vetélkedők, melyeket az iskolában évente rendszeresen szerveznek. A legtehetségesebb tanulókat az iskolán kívüli versenyeken való részvételre is felkészítik.
- Erdei iskolák, táborozások az iskola falain kívül szervezett, több napos programok, melyeken főleg egy-egy tantárgyi téma feldolgozása történik, illetve az iskolai szünidőkben szervezett táborozások.
- Múzeumi, kiállítási, könyvtári és művészeti előadáshoz kapcsolódó foglalkozás. Egy-egy tantárgy néhány témájának feldolgozását, a követelmények teljesítését szolgálják a különféle közművelődési intézményekben, illetve művészeti előadásokon tett csoportos látogatások.
- Szabadidős foglalkozások. A szabadidő hasznos és kulturált eltöltésére kívánja a nevelőtestület a tanulókat azzal felkészíteni, hogy a felmerülő igényekhez és a szülők anyagi helyzetéhez igazodva különféle szabadidős programokat szervez (pl. túrák, kirándulások, táborok, színház- és múzeumlátogatások, klubdelutánok, táncos rendezvények stb.).

Az erdei iskolai foglalkozásokon, a táborozásokon, az iskolán kívüli és a szabadidős foglalkozásokon való részvétel – tekintettel arra, hogy az költségekkel jár – önkéntes. Az iskola nevelői a pályázati lehetőségek minél jobb kihasználásával töreksenek arra, hogy ezeken a programokon a nehezebb szociális körülmények között élő családok – elsősorban halmozottan hátrányos helyzetű – gyermekei is részt tudjanak venni.

A gyermekek részére a gyermekjóléti szolgálat is szervez programokat, 2012-ben a nyári szünidőben 8 alkalommal szerveztek játszóházat.

A védőnők rendszeresen szerveznek egészségnapot, melyet az iskolában, óvodában is megtartanak.

Az iskola keretein kívül testmozgásra a városi labdarúgó csapat edzései, a tánccsoportok oktatásai, a városban található edzőterem, illetve a szellemi sport szerelmeseinek Jászapáti Város Sakkcsapata nyújt lehetőséget.

h) gyermekétkeztetés (intézményi, hétfégi, szünidei) ingyenes tankönyv

A gyermekek egészséges fejlődésének alapfeltétele a rendszeres étkezés, az, hogy a gyermekek megfelelő mennyiségű és vitaminokban gazdag táplálékhoz jussanak. A szegénységben élő családok asztalára sokszor nem jut megfelelő mennyiségű és minőségű étel, ezért az önkormányzat által biztosított gyermekétkeztetési kedvezménynek nagy jelentősége van a gyermekek egészséges táplálkozása szempontjából. Jászapáti Városi Önkormányzat rászorultságtól függően 50 %-os és 100 %-os kedvezményt biztosít a gyermekek közétkeztetési díjából, melynek alakulását és mértékét az alábbi táblázat szemlélteti:

Intézmény:	Bölcsőde			Óvoda			Iskola		
	0%	50%	100%	0%	50%	100%	0%	50%	100%
2007	19 fő	-	5 fő	60 fő	22 fő	119 fő	66 fő	50 fő	189 fő
2008	16 fő	3fő	5 fő	26 fő	13 fő	169 fő	65 fő	33 fő	201 fő
2009	26 fő	-	10 fő	68fő	12 fő	182fő	72 fő	36 fő	338 fő
2010	21fő	1fő	8 fő	68 fő	22 fő	210 fő	56 fő	29fő	321 fő
2011	20 fő	1,5 fő	7 fő	66 fő	17 fő	210 fő	57 fő	28fő	350 fő
2012	20 fő	1,3 fő	7,5 fő	48 fő	16 fő	152 fő	48 fő	22 fő	292 fő

Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás

Jászapáti Városi Önkormányzat 2012. évben is biztosította a város gyermekei számára a tankönyvtámogatást. 2012. évben önkormányzati rendelet alapján tankönyvtámogatásra minden Jászapáti lakóhellyel rendelkező tanuló jogosult volt, a más önkormányzatok által támogatott tanulók kivételével. Erre a célra 2006. évben 10.521.463 Ft-ot, 2007. évben 9.366.594 Ft-ot és 2008.évben 9.214.000 Ft-ot, 2009-ben 8.800.000, 2010-ben 7.996.000, 2011-ben 10.872.816, 2012-ben pedig 8.759.000 Ft-ot fordított az önkormányzat.

i) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor járási, önkormányzati adat, civil érdekképviselők észrevételei

j) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) az ellátórendszerek keretein belül

i)-j):

Összességében megállapíthatjuk, hogy a hátrányos, valamint a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek a településen elérhető szolgáltatásokhoz hozzáférnek. A különböző szolgáltatásokról, igényelhető segítségéről a nevelési-oktatási intézmények munkatársai, valamint a gyermekvédelemmel kapcsolatos munkát ellátó szakemberek is tájékoztatják a szülőket.

A fogyatékkal élő gyermekeknek és családjaiknak nehézséget jelent, hogy a fejlesztés helyben nem megoldott. Amennyiben a gyermek integráltan nem oktatható, Jászberényben van lehetőség speciális óvodai, iskolai ellátást igénybe venni, ez azonban anyagilag megterhelő a családok számára, így csak kevés szülő tudja finanszírozni. A fejlesztő pedagógus, gyógytornász ritkábban tud kijárni Jászapátiba, így a szükséges fejlesztésből is kevesebbet kap a rászoruló.

Pszichológus és gyógytornász folyamatos segítsége feltétlenül szükséges lenne a településen, több logopédus kellene és egy dietetikus tanácsai is a lakosság hasznára válna. A szakemberek segítségéhez egy nagyvárosban sokkal könnyebb hozzájutni, ezen túl ezeket a szolgáltatásokat az idő és a pénzügy is akadályozza.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékkal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregáció

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések

e) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

a)- e):

A városi bölcsőde 1952. év májusában kezdte meg működését. Az adaptált épület a városközpont közelében (5130 Jászapáti, Kossuth Lajos út 18.) helyezkedik el. A 30 férőhelyes intézmény munkáját az Egyesített Szociális Intézmény keretein belül végzi.

A bölcsődében beírt gyermekek számának alakulását a 4.3.3. számú táblázat szemlélteti: a 2008-2011-es időszakot vizsgálva a mutató 38-34 között változott. Jászapáti Városi Önkormányzat a „Bölcsődei ellátást nyújtó intézmény fejlesztése, funkcióját vesztt önkormányzati épület felújításával, alakításával” című, az ÉAOP-4.1.3/B-11-2012-0011 azonosító jelű pályázatával 94,99%-os támogatási intenzitással 155.492.622 Ft projekt összköltség mellett új bölcsőde építése mellett döntött az 5130 Jászapáti, István király út 32. helyszínen. A projekt keretén belül funkcióját vesztt önkormányzati tulajdonú épület teljeskörű felújítása, átalakítása valósul meg. A városi bölcsőde kap helyet az épületben, amely nagyobb kapacitással, 2 gondozási egységgel fog működni. Az átalakítandó épület 594,92 m² alapterületén 4 bölcsődei csoport (40 férőhely) és a hozzá tartozó kiszolgáló funkciók elhelyezése valósul meg. A fejlesztés eredményeképpen létrejövő épületben a lakossági igényeket minden téren kielégítő intézmény fog üzemelni. Megvalósul az épület teljes akadálymentesítése, továbbá a kapacitásbővítés által lehetőség nyílik a HH, illetve HHH gyermekek ellátására is. A pályázat keretében új bölcsődei bútorok és játékok kerülnek beszerzésre.

A szakszerű feladatokat 6 szakképzett gondozó és 2 fő technikai személyzet látja el. A pályázat keretében 2 fő további munkaerő alkalmazására nyílik majd lehetőség. A projekt megvalósításának tervezett befejezése: 2013. október 31.

A jelenlegi bölcsődében 3 csoport került kialakításra, amelyeknek játékkészlete csoportonként válogatott. Az udvara tágas, füves, jól rendezett, ahol változatos mozgásfejlesztők állnak az itt gondozott gyermekek rendelkezésére.

A jelenleg működő városi bölcsőde épülete - Kossuth Lajos út 18.

Az új bölcsőde építése – István király út 32.

Önálló Óvodai intézmény (5130 Jászapáti, Fő tér 2.)

Az óvoda jelenleg három tagóvodával működik:

- Csiga-biga óvoda
- Margaréta óvoda
- Szivárvány óvoda

Az intézmény önállóan működő és gazdálkodó szerv, fenntartója a települési önkormányzat. Az óvodai gyermekcsoport száma 12; a nevelőtestület létszáma 26 fő, a technikai személyzeté pedig 18 fő.

A 2008-2012-es időszakban az óvodai férőhelyek száma egységesen 301 volt, amelyet az óvodába beírt gyermekek száma mindig meghaladott (329,327,318,322,322).

A Margaréta óvoda 5 csoportos, itt a férőhelyek száma 125 fő. A 2012-2013-as évben a beiratkozott gyermekek száma 134 fő.

A Szivárvány óvoda 4 csoportos, a férőhelyek száma 90 fő, a beiratkozott gyermekek száma 108 fő.

A Csiga-biga óvoda 3 csoportos, a férőhelyek száma 86 fő, a beiratkozott gyermekek száma 80 fő.

Az önkormányzat az ÉAOP-4.1.1. felhívásra sikeresen pályázott óvodafejlesztésre. A „Minden gyermek óvodája” óvodafejlesztési program részeként a projektben két óvoda (Szivárvány és Margaréta óvodák) teljes felújítása, bővítése valósult meg. A „Minden gyermek óvodája” óvodafejlesztési program célja olyan óvodáztatási feltételrendszer biztosítása a városban, melynek köszönhetően valamennyi óvodáskorú gyermek óvodába járhat, illetve minden gyermeket Jászapáti óvodáiban helyeznek el a szülők.

Az óvoda programjának alapelve:

- gyermekközpontúság
- bizalom
- a bátorító pedagógia elveinek alkalmazása
- komplexitás
- élményközpontúság
- saját élményű tanulás

Gyermekképük kialakításánál abból indulnak ki, hogy az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.

Gyermekképük: a gyermekek nevelésében annak elősegítése, hogy egészségesek kiegyensúlyozottak legyenek. Érzelmi gazdagságuk nyilvánuljon meg a tárgyi és a természeti környezet szépségeinek rácsodálkozásában fedezzék fel a szépet környezetükben, a viselkedésben, az egymáshoz való kapcsolatokban. Játsszanak, mozogjanak önfeledten, bízzanak képességeikben, legyenek jó értelemben vett: kételkedő, kutató, alkotó gyermekek, akik igénylik a művészetekkel való „találkozást”. Ennek érdekében olyan magas színvonalú szeretetteljes nevelést biztosít az óvoda minden dolgozója, amely befogadó, gyermekközpontú, lehetővé teszi minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést, tudatosan biztosítja a meglévő hátrányok csökkentését. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Az intézmény térítésmentes speciális szolgáltatásokat is kínál a gyermekeknek:

- Logopédia: 2004. szeptembere óta 1 fő logopédust alkalmazunk az arra rászoruló gyermekek részére.
- Gyermektánc, népi játékok: heti egy alkalommal.
- Kismesterek, varázskézek: heti egy alkalommal
- Játékos gyermektorna: hetente 1 alkalommal.
- Ovi-foci: hetente 2 alkalommal.
- Drámajátékok: hetente 1 alkalommal.
- Gyógytorna: heti 1 alkalommal.
- Vallásoktatás: szülői igény szerint.

Jászapáti város lakosságának becslések szerint kb. 30%-át alkotják a roma származású emberek. Az általános iskolás tanuló körében ez az arány magasabb, közel 50%. Az utóbbi években egyre növekszik azoknak a tanulóknak a száma, akiket nem a településen taníttatnak, hanem más alapfokú oktatást ellátó intézménybe íratnak be. Jászapátiban az alapfokú oktatási-, nevelési feladatokat két intézmény látja el: a Jászapáti Általános és Alapfokú Művészeti Iskola, valamint a Szent Imre Katolikus Általános Iskola.

A Jászapáti Általános és Alapfokú Művészeti Iskola - Klebersberg Intézményfenntartó Központ

A tanulócsoportok elhelyezése 3 épületben történik:

Cím	Köznyelvi megnevezés
1. István Király út 12.	(Tornyos Iskola)
2. Petőfi u. 22.	(Kórház Iskola)
3. dr. Szlovencsák u. 17.	(48-as Iskola)

Tornyos Iskola: múlt században épült, többszöri átalakítás és felújítás után megfelelő környezetet nyújt az oktató-nevelő munka számára.

Kórház Iskola: múlt századi, funkciójának megfelelő épület.

48-as Iskola: a múlt században épült, a 1977-től iskolaépületnek átalakított nevelési-oktatási intézmény.

Az iskola épületei 1 km-es körön belül helyezkednek el. Tárgyi felszereltségük, infrastruktúrájuk megfelelő. Az iskola tanulóinak létszáma a 2012/13-as tanévben: 441 fő. Az iskola körzetében élő családok szociális, anyagi és kulturális helyzete egymástól nagymértékben eltér, ezért az intézmény nevelő és oktató munkájuk is ehhez igazodik: a tanórán és a tanórán kívül megpróbálják segíteni a nehéz körülmények között élő, hátránnyal induló tanulók felzárkóztatását, ugyanakkor kiemelt fontosságú feladatnak tekintik a tehetséges, jó képességű gyermekek fejlesztését is.

Szent Imre Katolikus Általános Iskola

A 2012/2013-as tanévben kezdte meg működését a településen az Egri Főegyházmegye fenntartásában a Szent Imre Katolikus Általános Iskola. Az iskola 233 diákjából 192 fő hátrányos helyzetű. A veszélyeztetettek száma 10 fő. Iskolaotthonos képzésben részesül 67 fő, napközis 82 fő. Biztosított a tanulószoba használata is, amelyet 30 fő vesz igénybe. Az iskolában működő szakkörök sokszínűek: társastánc, színjátszás, énekar, informatika, foci, kézművesség, idegen nyelv. Az osztályok havonta szerveznek osztályprogramokat, sportdélutánt, vetélkedőket és iskolai szinten emlékeznek meg a hitbéli ünnepekről.

A Jászapáti Gróf Széchenyi István Katolikus Gimnázium, Szakképző Iskola a középfokú oktatás helyszíne.

Az iskola diákjainak száma 951 fő. Hátrányos helyzetű 275 fő, ebből halmozottan hátrányos tanuló 173 fő. Az iskolában 2011/2012 tanévben 37 tanuló a szakiskolai részen, a szakközépiskolai részen pedig 23 tanuló az Útravaló pályázat keretében kapott segítséget tanulmányaihoz.

Napközi és tanulószoba nem működik az intézményben. Folyamatos korrepetálást heti 1 órában a gimnáziumban fizika, matematika és kémia tantárgyakból biztosítanak.

2012. évben két alkalommal rendeztek sportdélutánt. A hagyományos DÖK nap is megrendezésre került, mely versenyekből és főzésből állt.

A szülők, az illetékes gyermekjóléti szolgálatok és a jegyzők felé igazolatlan hiányzások miatt több száz alkalommal küldött az intézmény jelzést, a mulasztó fiatalok közül kb. 50 fő jászapáti lakos. Tanévenként legalább 2 szülői értekezlet kerül megtartásra, továbbá a tanárok fogadóórák keretein belül vagy előzetes időpont egyeztetést követően is fogadják a szülőket.

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel (BTMN) küzdő tanulók száma: 47 fő.

Sajátos nevelési igényű (SNI) tanulók száma: 27 fő.

Margaréta óvoda

Csiga-biga óvoda

Szivárvány óvoda

Szivárvány óvoda

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Sok a hátrányos helyzetű, a veszélyeztetett, a sajátos nevelési igényű gyermek.	A hátrányos helyzetű gyermekekkel és családjukkal foglalkozó szakemberek továbbképzése a hátrányos helyzetű gyermekek nevelését, személyiségfejlesztését, illetve a szülők eredményes bevonását segítő ismeretek elsajátítása és a kompetenciák fejlesztése érdekében. Preventív intézkedések a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése érdekében, vagy fokozott családgondozás, segítségnyújtás a már rászorulóknak.
Igazolatlan iskolai hiányzások, főként a középiskolások körében.	A szülők bevonása, fokozott családsegítés.
Roma gyermekek leszakadása a szegregálódás miatt.	Fejlesztési programok az iskolai előmenetel érdekében. Kedvezményekkel elérhetővé kell tenni számukra minden olyan iskolai és iskolán kívüli tevékenységet, mellyel a szabadidejüket hasznosan tölthetik el.
Sok gyermek szorul speciális fejlesztésre, pl. ortopédiai, vagy mentálhigiénés problémák miatt.	Logopédus, gyógytornász, pszichológus alkalmazása a nevelési-, oktatási intézményekben.
A helyben nem elérhető szolgáltatásokhoz a rászoruló gyermekek, családok anyagi problémák miatt nehezen férnek hozzá.	A rászoruló családok informálása az igénybe vehető segítségekről, anyagi támogatással megkönnyíteni, hogy ezekhez hozzáférjenek.

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

- foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében
- nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban
- alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei
- hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

a)-d):

A nemek közötti hátrányos megkülönböztetést több jogszabály is tiltja, ezek között kiemelt szerepet foglal el az Alaptörvény és a Munka Törvénykönyve. Ugyanakkor a nők és a férfiak között a társadalmi élet minden területére kiterjedő egyenlőtlenség természetének, okainak feltárását nem írja elő jogszabály.

A nők között is kiemelten hátrányos helyzetben vannak

- az 50 év feletti nők a változó képzettségi követelmények,
- a pályakezdők a szakmai tapasztalat hiánya
- a gyesen lévő, illetve kisgyermekes anyukák a munkából való kiesés miatt.

A demográfiai és közszolgáltatási adatok vizsgálatából az alábbi összefüggések állapíthatók meg:

- a település összlakosságának 52 %-a nő (4707 fő);
- a női lakosok több mint fele 18-64 éves, tehát aktív korú (2551 fő);
- a nyilvántartott álláskereső 48,75 %-a (254fő) nő.

Jászapáti a közszférában – közoktatás és felsőoktatás, közigazgatás, közművelődés, szociális és egészségügyi ellátás – és a kereskedelemben lényegesen magasabb a nők aránya, becslések szerint mintegy 70-80%, mint a férfiaké. További adatgyűjtést, vizsgálatot és elemzést igényel, hogy a közszférában érvényesül-e a nemek közötti esélyegyenlőség.

A közfoglalkoztatásban viszonylag sajnos kevés nőt tud a város foglalkoztatni a közmunkaprogramokban vállalt feladatok miatt. Elsősorban a közterületek és az önkormányzathoz tartozó intézmények takarításánál vannak a női közfoglalkoztatottak segítségünkre. Az alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei szinte csak a közmunkaprogram keretein belül lehetségesek. A nyolc osztály hiányában, a környékbeli gyárakban sem alkalmazták ezeket a munkavállalókat. Terveink között szerepel egy felzárkóztató képzés megszervezése, hogy legalább a nyolc általánossal rendelkezzenek.

A nyilvántartott álláskereső kicsivel több, mint 50%-t az alacsony iskolai végzettségűek (8 általánosnál alacsonyabb végzettség vagy 8 általános végzettség) teszik ki. Az alacsony iskolai végzettségűek esetében általánosságban elmondható, hogy rosszak az elhelyezkedési lehetőségei.

A 180 napnál régebben regisztrált munkanélküliek összetételét vizsgálva megállapíthatjuk, hogy a nők aránya magasabb, 2012-ben a tartósan munkanélküliek 53,15%-a nő volt.

A hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség) nem releváns.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A kisgyermeket nevelő nők munkába való visszatérését segíti a város bölcsődéje, napközbeni ellátását biztosítva a három éven aluli gyermekek részére. A 30 férőhelyes intézményben általában 34-38 gyermeknek viselik gondját. Az idei évben elkészülő bölcsődében már 40 férőhelyen 4 csoportban gondoskodhatnak a nevelők a kicsikről.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A családtervezés, anya- és gyermekgondozás a védőnői hálózat szakmai munkájában jelenik meg. A védőnők a hátrányos helyzetű várandós nőkre és a gyermekekre kiemelt figyelmet fordítanak. A leendő szülők felkészítését a gyermekneveléssel kapcsolatos feladatokra már a jóval a kisbaba születése előtt megkezdik, tanfolyamok, beszélgetések, családlátogatások formájában átadják a gyermekgondozással kapcsolatos ismereteket.

A védőnők tapasztalati szerint családtervezés a roma kultúrában nem létezik, 5 éve már a születések 52 %-a roma. Fiatalkorú várandós évente 5-7 fő van, a veszélyeztetett várandósok száma is emelkedett. A roma kismamák a kötelező tanácsadásra elmennek, de nőgyógyászhoz és egyéb vizsgálatokra csak sok beszélgetés, meggyőzés után. A csecsemőt még megfelelően gondozzák, de utána már a nagyobb testvér vagy rokon segít be, a gyermekek nevelése, ellátása az ő kultúrájuk, szokásaik alapján történik. A gyermekek gondozásával kapcsolatban folyamatos ellenőrzés és szoros családlátogatás szükséges. A fogamzásgátló szereket az áruk miatt kevesen alkalmazzák. A helyi Önkormányzat ingyenesen biztosítja a rászoruló többgyerekes nőknek az IUD felhelyezését, de évente ezt is csak kb. 7 család veszi igénybe.

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

A *családon belüli erőszak* fogalma alatt azokat az eseteket értjük, amikor az egyik családtag, házastárs-élettárs vagy ex-partner kísérletet tesz vagy meg is valósít olyan magatartásokat, amelyekkel a másik fél (családtag, élettárs stb.) fölött hatalmat - testi, anyagi vagy jogi dominanciát - tud gyakorolni. Családon belüli erőszak helyett használatos a *párkapcsolati erőszak* és *gyermekbántalmazás* elnevezések is. A családon belüli erőszak körébe sorolható, ha harmadik személy erőszakot követ el a család egy tagja ellen csupán a családban betöltött szerepe miatt.

A családon belüli erőszak esetén alkalmazható legfontosabb rendelkezéseket a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló 2009. évi LXXXII. tv. és a Büntető törvénykönyv tartalmazza. A családon belüli erőszakra továbbra is a Büntető törvénykönyv különböző tényállásai vonatkoznak, ld. testi sértés, zaklatás, távoltartás.

Jászapáti az elmúlt két évben a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálathoz nem érkezett hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról jelzés a rendőrség felől. Bántalmazásról a gyermekjóléti szolgálat oly módon szerez tudomást, hogy a szolgálat nyilvántartásában szereplő családok esetében a bántalmazott nők, anyák elmondják mit tett velük férjük, élettársuk, de szégyellik ami történt, ezért az esetek többségében feljelentést sem akarnak tenni, ha viszont megteszik, megtorlástól félve azt később visszavonják. A segítséget sok esetben nem fogadják el. Ennek okai között szerepel, hogy nyomozati szakaszban továbbra is együtt kényszerülnek élni a bántalmazó féllal, a rokonság pedig sok esetben nem fogadja őket, mert ki akarnak maradni a történetekből. Kevés azon nők száma, akik segítséget kérve önként jelzik valamilyen fórumon a problémát; a bántalmazás látható nyomait inkább otthoni balesetként tüntetik fel. A családon belüli erőszak hátterében sokszor a bántalmazó szocializációja, gyermekkori élményei, tapasztalatai, családi kulturális háttere áll (már a szülők is áldozatok voltak).

A gyermekek tekintetében a bántalmazás a családon belül nem jellemző, a lelki terror sokkal gyakoribb. Ennek oka, hogy általánosságban a szülőnek nincs türelme a gyermekéhez. Drog hatása alatt elkövetett bántalmazás fiatalok esetében fordult elő.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaotthon, családok átmeneti otthona)

Az Országos Kríziskezelő és Információs telefonszolgálat a nap 24 órájában segít Magyarországon élő magyar és nem magyar állampolgárnak. Elsődleges feladata a tájékoztatás, szükség esetén azonnali beavatkozás. A Szolgálat helyszíne szigorúan titkos, a hívóval személyes találkozásra nincs lehetőség. A lefolytatott beszélgetéseket magnófelvétel nem rögzíti, a munkatársak szigorú titoktartási kötelezettséggel dolgoznak. A Szolgálat tanácsadói az ország bármely területéről beérkező hívásokra a telefonáló kérésére vagy vele egyeztetve azonnali intézkedést vagy elhelyezést kezdeményezhetnek. A Szolgálat együttműködik a Magyarországon működő intézményekkel, más telefonos szolgálatokkal és civil szervezetekkel.

Amennyiben egyéb segítő lehetőségek helyett az elhelyezés válna szükségessé, úgy a krízisotthonokban - amelyek titkos intézmények - az elhelyezés 30 napra szól, ami indokolt esetben, maximum további 30 nappal meghosszabbítható. Az ellátás díjtalan. A gondozás során a krízisotthon szakemberei segítik a rászorulókat a probléma hosszabb távú, biztonságos megoldásában, továbbá kapcsolatot tartanak az illetékes családsegítő és gyermekjóléti szolgálat családgondozójával.

Szabad férőhely esetén a rászorulóknak önállóan, saját költségén kell eljutnia az ország területén található krízisotthonok valamelyikébe, a krízisotthon munkatársával megbeszélte részletek szerint. Amennyiben a kliens, saját mobil elérhetőséggel nem rendelkezik, úgy a krízisotthon munkatársa, az illetékes családsegítő

és/vagy gyermekjóléti szolgálat segítségével, a szolgálat által megadott telefonszámon keresztül állapotodik meg vele az odautazás részleteiről. Amennyiben szükséges, a menekítés a rendőrség bevonásával is megvalósítható az elhelyezés során.

A jászapáti Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat az elmúlt két évben két anyát segített gyermekeikkel együtt krízisotthoni elhelyezésbe. Az anyaoththonok esetében várólista van, azonnali segítséget sok esetben nem tudnak adni, előzetes egyeztetést követően az előző lakók kiköltözésétől függ a várakozási idő.

Mind a krízisotthon, mind az anyaoththoni elhelyezésekkel kapcsolatban a szolgálat tapasztalatai szerint a bántalmazott fél sok esetben rövid idő eltelté után – gyakran napok – visszatér a bántalmazó társhoz, le sem töltve az otthonban meghatározott időt.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Polgármester és Képviselő-testület választásának alakulása az elmúlt 3 önkormányzati választást figyelembe véve:

2010-es önkormányzati választások	2006-os önkormányzati választások	2002-es önkormányzati választások
Pócs János polgármester	Szabó Lajos polgármester	Szabó Lajos polgármester
Borbás Zoltán alpolgármester	Borbás Zsolt	Járvás István
Dr. Völgyi István alpolgármester	Járvás István	Pócs János
Birkás Ferenc	Kiss János	Balogh Erika
Borbás Zsolt	Pócs János	Kiss János
Borics László	Dr. Boros Anikó	Molnár László
Dr. Kalmár Pálné	Dr. Völgyi István	Török Sándor
Kiss János	Birkás Ferenc	Birkás Ferenc
Urbán Csaba	Borics László	Faragó Ferenc
	Kalmár Rozália	Kalmár Józsefné
	László Péter	László Péter
	Lóczy Miklós	Lóczy Miklós
	Nagypál Csaba	Nagypál Csaba
	Urbán Csaba	Dr. Petricsné dr. Krizsány Anikó
		Urbán Csaba

A fentiekből megállapítható, hogy 2002-től a települési képviselő-testületben a nők száma fokozatosan csökken. Míg a 2002-es önkormányzati választások után a testület 20%-át alkották nők (3 fő), a 2006-os választásnál már csak 14, 29%-át (2 fő), a mostani testületben a nők aránya pedig már csak 11,11% (1 fő).

A településen a nők inkább a civil szervezetekben vállalnak szerepet. A nők munkahelyi hierarchiában elfoglalt helye úgy jellemezhető, hogy minél lejjebb megyünk a foglalkozások rangsorában, annál több nőt találunk az alacsonyabb keresetet jelentő és alacsonyabb presztízsű állások betöltői között, a vertikális szegregáció erősödésére utal a női vezetők rendkívül alacsony aránya. A nők és férfiak munkaerő-piaci esélyegyenlőségének alapvető feltételi közé tartoznak a családi és munkahelyi kötelezettségek összehangolását lehetővé tevő családtámogatási ellátások, az elérhető és megfelelő minőségű gyermekgondozási, illetve gondozásra szoruló családtag ellátását segítő szolgáltatások, valamint a családi kötelezettségeket rugalmasan figyelembe vevő munkaszervezetek és foglalkoztatási formák elterjesztése.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A roma nők, a kisgyermeket nevelő, a sokgyermekes, vagy gyermeküket egyedül nevelő anyák, valamint a 50 év feletti nők többszörösen is hátrányos helyzetben vannak a munkaerőpiacon. A munkanélküliség aránya körükben magasabb, ez azonban nemcsak a településre jellemző, hanem össztársadalmi probléma.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Az alacsony státuszú, roma nők átgondolatlan családtervezése.	Intenzívebb felvilágosító tevékenység, segítség a fogamzásgátló eszközökhöz való hozzájutáshoz.
Az alacsony státuszú nők és a roma nők hiányos gyermeknevelési ismeretei.	Ismeret nyújtó előadások, tréningek, gyermeknevelési módszerek, technikák (jutalmazás, büntetés) megismertetése.
A tartósan munkanélküliek között a nők aránya magasabb.	Támogatott átképzések, továbbképzések.
Családon belüli erőszak	Családterápia, párkapcsolati terápia, indulatkezelési technikák elsajátítása.

6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

A városban az 50 év felettek aránya az összlakosság körülbelül 35 %-a.

Az országos demográfiai folyamattal megegyezően Jászapátira is jellemzőek az alábbiak:

- növekszik az átlagéletkor,
- magasabb a középkorúak halandósága,
- a nők élettartama hosszabb („feminization of ageing”).

Az idősek nyugdíjai alacsonyak, különösen a volt mezőgazdasági dolgozóké. A nyugdíjasok között igen magas az egyszemélyes háztartások száma, mely háztartások nagyobb részét özvegy nők alkotják. Az, hogy az idősek hogyan élik meg az évek múlását, az egyedülletet, nagymértékben függ a társadalom nyújtotta életkörülményektől, az idősekkel szemben tanúsított társadalmi magatartástól. Az időskorban jellemző megbetegedések - a daganatok, keringési zavarok, szív- és érrend- szeri megbetegedések, ízületi problémák - mellett pszichés problémák is jelen vannak. Az idős ember egyedül marad, izolálódik, szellemi és fizikai aktivitása hanyatlik, önellátási képessége beszűkül. Ez nagyon sok embernél okoz pszichés megbetegedéseket. Különösen gyakori a depresszió és a dementia kialakulása.

Napjainkra jelentősen csökkent a többgenerációs családok száma. A fiatalok külön háztartásban kezdik életüket, így az idős emberek többsége egyedül, vagy másik időssel él együtt. Életkorukból, fizikai állapotukból adódóan az átlagnál kiszolgáltatottabbak, fokozottabban veszélyeztetettek bizonyos bűncselekményekkel szemben. Az elkövetők az idősek segítőkészségét, hiszékenységét használják ki, ezért gyakran válnak vagyon elleni bűncselekmények, lopás, rablás, csalás áldozatává.

A család fiatalabb tagjai gyakran kevés időt szánnak az idősekkel való törődésre. A fentiek miatt megnőtt a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások iránti igény.

A társadalmi adottságok nagymértékben befolyásolják e korosztály szociális helyzetét, életfilozófiáját. Ezen a téren jelentős változtatásokra van szükség, ilyen a nyugdíjak reálértékének növelése, illetve szintfenntartása, az időskorúak biztonságérzetének növelése, az elszegényedés elleni védekezés.

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

b) tevékeny idős kor (pl. élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen)

a)-b):

Tapasztalatok szerint nem csak az 50 év felettieket, de az 50 évhez közelítőket sem alkalmazzák a gyárakban. Így ezek a munkavállalók, mivel máshol már nem tudnak elhelyezkedni, az önkormányzatnál keresnek lehetőségeket. A munkaerő igény azonban az önkormányzatnál is véges, hiszen csak annyi ember tud a közfoglalkoztatásban részt venni, ahány emberre a Munkaügyi Központ az engedélyt megadja, ezért a dolgozók kiválasztásánál ezt is figyelembe kell venni. Az önkormányzat a közmunka kapcsán szeretne lehetőséget biztosítani az 50 év felettiek foglalkoztatására, természetesen a nagycsaládosok, a végzettséggel nem rendelkezők és más hátrányos helyzetben élő emberekkel együtt, ezért szinte minden olyan pályázaton indulunk, ami a foglalkoztatást növeli. 2013-ban már közel 200 fő közfoglalkoztatottat sikerült alkalmazni, kiemelt figyelemmel az 50 év felettiekre.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Nincs, inkább pozitív diszkrimináció tapasztalható az önkormányzat tekintetében.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

c) idősek informatikai jártassága

a)-c):

Az idősek ellátásában a város Egyesített Szociális Intézménye jelentős szerepet vállal. Az intézmény hivatott a védőnői szolgálat és a bölcsőde működtetése mellett az idősek ellátására a nappali ellátás, szociális étkeztetés és a házi segítségnyújtáson keresztül.

A segítségnyújtás különböző formáit az alábbiakban foglaljuk össze:

- **Nappali ellátás** - Lehetőséget biztosítanak a napközbeni benttartózkodásra, étkezésre, társas kapcsolatok kialakítására, higiéniai szükségletek kielégítésére, valamint szabadidős tevékenységek végzéséhez. A nappali ellátást színesíti az idősek klubja, amelynek tagjai, a VIRÁG-KLUB nevet választották.
- **Szociális étkeztetés** - Napi egyszeri étkeztetést biztosítanak a szociálisan rászorulóknak, amit itt helyben az intézményben, vagy ételhordóba elvive saját otthonában fogyaszthat el. Társadalmi megbízottjaik házhoz is viszik az ebédet.
- **Házi segítségnyújtás** - Ennek keretében gondoskodnak azokról a személyekről, akik otthonukban önmaguk ellátására saját erőből nem képesek. A házi gondozó segítséget nyújt az ellátottnak, hogy a fizikai, mentális és szociális szükséglete az életkorának, élethelyzetének és egészségi állapotának megfelelően alakuljon. Feladataik: bevásárlás, gyógyszerbeszerzés, hivatalos ügyek intézésekor segítség, mosás, vasalás, fürdetés, öltöztetés, pelenkázás. Ellátottak részére fűnyírás, kisebb kertrendezés.

A „Fehér Akác” Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Idősek Otthona 1990-től fogadja az idős embereket a megye területéről. Jelenleg 115 lakót tudnak elhelyezni két gondozási épületben, ahol otthonos, családi légkörben tölthetik az idős emberek a mindennapokat. Az intézmény feladat annak elősegítése, hogy a lakók kiegyensúlyozottan éljenek, testi és szellemi szempontból aktívak maradjanak, szabadidejüket tartalmasan töltsék, mindezt úgy, hogy családi kapcsolataikat is megtartják. A napi tevékenységekben egyéni és csoportos foglalkozások segítik a lakók társas kapcsolatainak kialakítását, hozzájárulnak a jó közösség kialakulásához. A hitéletét mindenki szabadon gyakorolhatja. A nehezen mozgó lakók részére havi egy alkalommal az intézményben tart misét a helyi tiszteendő. A szabadidős tevékenységek széles skáláját kínálják a lakóknak. Az állami és egyházi ünnepekre műsoros előadással készülnek az idősek, minden évben megrendezik a jelmezes farsangi bált, valamint a családi napot. Rendszeresen a belföldi kirándulások, melyhez a lakók kívánsága szerint szervezik a helyszínt. A napi tevékenységekben egyéni és csoportos foglalkozások segítik a lakók társas kapcsolatainak kialakítását, erősítik egymáshoz tartozásukat, hozzájárulnak a jó közösség kialakulásához, feleltetik a magányt, megelőzik a kóros öregség- és betegségtudatot. Az intézmény kezdeményezte 1999-ben a megyében működő „Idősothonok Szépkorú, de Ifjúszívű Lakóinak Kulturális és Sportversenyét”, ami azóta is évről-évre a megye más-más helyszínén töretlen lelkesedéssel kerül megrendezésre. Évek óta fennálló és cseréltogatással megerősített kapcsolatuk van a lengyelországi Lancut város idősek otthonával, évente két alkalommal rendszeresen találkoznak a két intézmény lakói és kölcsönösen részt vesznek a kulturális és sportfesztiválokon. Az intézmény dolgozói gyermekeinek hagyományőrző nyári tábort szervez, ahol az idős lakókat is bevonják a foglalkozásokba.

6.4 Az időseket, az életkorról járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

A város közbiztonságát, minden lakos, így az idősek védelmét is szolgálja, biztonságérzetüket erősíti az új térfigyelő kamerarendszer. Jelenleg már 31 térfigyelő kamera közvetít képet a rendőrségre, melytől a bűnözés visszaszorítását, a rendszámfigyelő funkció által pedig az átutazó bűnözők kiszűrését várják.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Sok az egyedül élő idős ember.	Kifejezetten a részükre szervezett programok, foglalkozások.
Gyakran válnak áldozattá.	Széles körű tájékoztatás a védekezés érdekében.
Egyre több az 50 éven felüli munkanélküli.	Közfoglalkoztatás további folytatása, bővítése, átképzések.

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

a) fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága (pl. védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás)

A fogyatékkal élők és családjaik világszerte a legsérülékenyebb társadalmi csoportot alkotják, évszázadok óta a szociális élet peremére sodródva élnek, boldogulásukat ezernyi tényező hátráltatja. Közös feladatunk annak lehetővé tétele, hogy egyenlő esélyekkel érvényesülhessenek a mindennapi életünk során a lakhatás és közlekedési eszközök használata, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és munkalehetőségek, a kulturális és társadalmi élet, valamint a sport és a szórakozás területén is.

A fogyatékkal élők legnagyobb részének egyetlen megélhetési forrása az alacsony összegű nyugdíj, járadék, segély. Egyes esetekben az iskolai végzettségük elmarad az egészséges társaikétól, ami tovább rontja megélhetési esélyüket. A tartós egészségügyi problémákkal, illetve fogyatékkal élő emberek munkaerő-piaci lehetőségei erősen behatároltak.

A fogyatékos emberek a munkavállalók egyik leghátrányosabb helyzetű csoportja. Munkaerő-piaci helyzetük lényegesen rosszabb, mint a társadalom nem fogyatékos tagjaié, elsősorban rossz egészségi állapotuknak, másodsorban iskolai végzettségük alacsony mivolta miatt. Összehasonlíthatatlanul nehezebben találnak tartós foglalkoztatást biztosító munkahelyet, illetve ha valaki már gazdaságilag aktív korában válik fogyatékosná, nagyon kicsi az esélye, hogy korábbi munkahelyén foglalkoztatják. A munkaerőpiacon való részvétellel (normál vagy védett munkahelyen) pénzbeli és nem pénzbeli járandóságokhoz lehet hozzájutni, ami pozitív hatással van a résztvevők egészségére. Ezen túlmenően a munka elősegíti a személyiség fejlődését, meghatározott státuszt és elismertséget biztosít. Lehetővé teszi a társadalmi kapcsolatok kialakulását és a társadalomba való beilleszkedést. A dolgozó fogyatékos emberek fizetést kapnak, személyi jövedelemadót és társadalombiztosítás járulékot fizetnek, önálló életvitelre képesek.

A veleszületett fogyatékossgal élő személyeken túl az egyes fogyatékossgai csoportokban különböző mértékben kell számolni a betegségből, balesetből szerzett fogyatékossg miatt akadályozott személyekkel is.

A fogyatékos személyek demográfiai összetételére jellemző, hogy közöttük jelentősebb számban vannak a fiatalabb korúak. Az időskori diabetes problémák miatt a látásfogyatékosok száma, a balesetek miatt pedig a mozgássérültek köre gyarapszik.

A városban élő fogyatékos emberek létszámára és fogyatékoságuk mértékére statisztikai adat nem áll rendelkezésre.

Jászapáti jelenleg egy olyan munkahely a Rehabit Komplex Kft. van, amely kifejezetten csökkent munkaképességű embereket alkalmaz.

b) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Nem releváns.

c) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

A városban a mozgássérültek Jász-Nagykun-Szolnok megyei egyesületének Jászapáti csoportja közel 400 tagot mondhat magáénak. Az egyesület célja a Jász-Nagykun-Szolnok megye területén élő mozgássérült emberek lehető legteljesebb egyenjogú társadalmi részvételének elősegítése az egyéni erőfeszítések összefogásával, a környezetükben élők anyagi tevőleges erkölcsi támogatásával, a mozgáskorlátozottak szociális, rehabilitációs érdekeinek érvényesítése, védelme, képviselése, helyzetük javítása.

Az egyesület tagjai főként időskorúak, a tagok számára rendszeres programok, kulturális rendezvények, tájékoztatók, ünnepségek kerülnek megrendezésre.

A törvényi előírásnak megfelelően a Jászapáti Városi Önkormányzat az Egyesített Szociális Intézmény keretein belül, házi segítségnyújtást, szociális étkeztetést, valamint nappali ellátást biztosít a lakosság számára, amely szolgáltatást jellemzően magányos, szociálisan rászorult, rossz egészségi állapotú korosabb lakosság vesz igénybe. Az intézmény idősek klubját is működtet, a foglalkozások folyamán, egészségügyi előadások, szociális ellátáshoz való hozzájutással kapcsolatos tájékoztatás, illetve jogosultság, közszolgáltatásokhoz kapcsolódó információk nyújtása, szórakozási kikapcsolódásra nyílik lehetőség.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

	Közlekedési támogatás (állami támogatás)	Létszám (fő) 2011	Összeg (Ft) 2011	Létszám (fő) 2012	Összeg (Ft) 2012
Inaktív	7.000 Ft/fő	215	1.505.000	174	1.218.000
Tanuló, dolgozó	24.500 Ft/fő	80	1.960.000	78	1.911.000
Inaktív családfenntartó	10.500 Ft/fő	33	346.500	16	168.000
Tanuló, dolgozó	28.000 Ft/fő	28	784.000	23	644.000

Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás

Nincs arra vonatkozóan pontos adat, hogy a város lakosai közül mennyien élnek különböző fogyatékosággal. A rendelkezésre álló nyilvántartásokból csak mozgásukban korlátozott személyek számára következtethetünk: városunkban 2012-ben összesen 291 fő kapott közlekedési támogatást, amit a súlyosan mozgáskorlátozott személyek igényelhetnek a közlekedési többletköltségeik támogatására.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

a) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

b) közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

c) munkahelyek akadálymentesítettsége

d) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

e) fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékosok nappali intézménye, stb.)

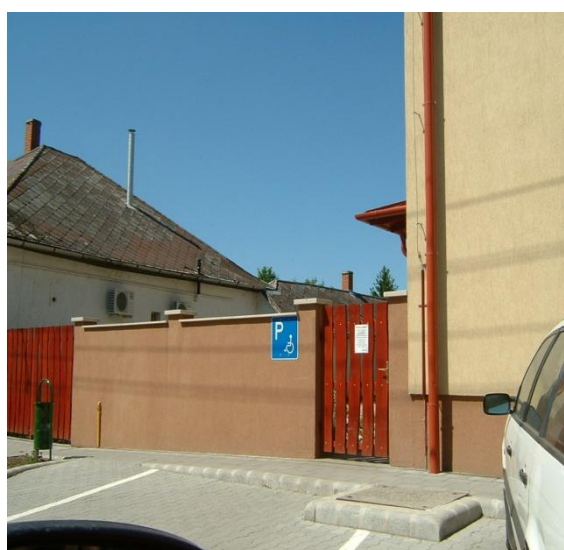
f) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

a)-f):

Jászapátiban a közszolgáltatást nyújtó intézmények akadálymentesítése folyamatos. Már akadálymentesített a Polgármesteri Hivatal, a Margaréta és a Szivárvány óvoda, a Jászapáti Városüzemeltető Kft. épülete, az Orvosi Rendelő, a Művészetek Háza és az Információs Központ. A kerekesszékekkel közlekedők bejutását ezekbe az épületekbe rámpa segíti. A Polgármesteri Hivatalban a látássérültek tájékozódását megkönnyítik a Braille írásos táblák. Az épülő bölcsőde ugyancsak akadálymentesített lesz és Csigabiga óvoda tervezett felújítása is a fogyatékkal élők igényeit figyelembe véve készül majd el.

A közterületek, járdák, parkok akadálymentesítése elkezdődött, ezeket folyamatosan szeretné az Önkormányzat megvalósítani.

7.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Hiányos adatok állnak rendelkezésünkre a fogyatékkal élő emberekre vonatkozóan.	Adatfelvétel, szükségletek, igények felmérése.
A közszolgáltatásokat nyújtó intézmények nem mindegyike akadálymentesített.	Pályázati lehetőségekkel a teljes körű akadálymentesítés megvalósítása közterületen és intézményekben egyaránt.
A fogyatékkal élő emberek foglalkoztatásban való részvétele csekély.	Kedvezmények nyújtása azon munkaadók részére, akik fogyatékos, vagy csökkent munkaképességű személyt foglalkoztat.
A fogyatékkal élő emberek és családjuk szegregálódnak.	A fogyatékkal élők és a fogyatékos embert gondozó családok részére közösségi programok szervezése.

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

a) a 3–7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (pl. közfeladatot ellátó szervezetek száma közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma stb.)

b) önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerség bemutatása

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

a)-f):

Jászapáti közösségi életének meghatározó szereplői a városban működő civil szervezetek:

- Cigány Fiatalok Kulturális Szövetsége,
- Gazdakör,
- Família S.C.,
- Három Kívánság Alapítvány,
- Hétszínvirág Táncegyüttes,
- Jászapáti "Rácz Aladár" Zeneiskoláért Alapítvány,
- Jászapáti Hímzőszakkör,
- Jászapáti R-09 Postagalamb Egyesület,
- Jászapáti Rejtvényfejtők Baráti Társasága,
- Jászapáti Színjátszó Kör,
- Jászapáti Templomért Alapítvány,
- Jászapátiak Baráti Egyesülete (JABE),
- Jászakör Egyesület,
- Jászol Családegysület,
- Jászügyi Géphasznosítók és Gazdálkodássegítők Köre,
- JÁSZTÁNC Alapítvány,
- Jövő Szakemberért Okt., Kult., Sport Alapítvány,
- Kígyó Dojo HSE,
- Kis Szent Teréz Kamillánus Közösség,
- Gróf Széchenyi István Katolikus Gimnázium, Szakképző Iskola Baráti Köre Alapítvány,
- MG. Szöv. Nagycsaládosok Klubja,
- Mozgássérültek Egyesülete,
- Munkás Horgász Egyesület,
- Muskátli Népdalkör,
- Nyugdíjasklub (Könyvtár),
- Nyugdíjasklub (MG. Szöv.),
- Nyugdíjasklub (Műv-Ház),
- Önkéntes Tűzoltóegyesület,
- Polgárőrség Jászapáti,

- Tehetségért Alapítvány,
- Tehetséges Gyermekünkért Alapítvány,
- Vakok- és Gyengénlátók Jászapáti Klubja,
- Vándorfy Honismereti Szakkör,
- Városi Sportegyesület,
- Városi Vegyeskar,
- Városi Vöröskereszt,
- Zöld-Pont Környezetvédelmi Egyesület.

A civil szervezetek a városban aktív tevékenységet folytatnak, a lakosság az általuk szervezett programokon részt vesz. Az Önkormányzat támogatja a civil szervezeteket; a szervezetek pályázat útján igényelhetnek működésükhöz és rendezvényeikhez anyagi támogatást. A partneri viszonyoknak köszönhetően az Önkormányzat és a civil szervezetek együttműködése a város lakóinak megelégedésére szolgál.

A városban működő civil szervezetek egy része a szabadidő eltöltéséhez kínál programot, mások a gyermekeknek, a családosoknak, az idősebb korosztálynak, a fogyatékkal élőknek, vagy rászorultaknak nyújtanak segítséget. Tevékenységük átfogó, az esélyegyenlőségi szempontból célcsoportnak tekinthető minden közösséghez elérnek.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének folyamatába

b) az *a)* pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása.

A helyi esélyegyenlőségi program előkészítése során nagy hangsúlyt fektettem az alapos helyzetelemzésre, hogy a városban az esélyegyenlőséget akadályozó problémák ténylegesen feltérképezésre kerüljenek. Ebben közreműködtek a gyermekjóléti szolgálat-, a védőnői szolgálat szakemberei, Jászapáti Város Polgármesteri Hivatalának munkatársai, a Roma Nemzetiségi Önkormányzat, az Egyesített Szociális Intézmény, adatot szolgáltatottak a háziorvosok és a gyermekorvos, az oktatási-nevelési intézmények. Az előbb felsoroltakon kívül a teljesség igénye nélkül további információkat adtak a Könyvtár, a Művészetek Háza, a Pájer Antal Művelődési Ház és a civil szervezetek.

Több személyes megbeszélést folytattunk a város szociális problémáinak feltárására, ezek eredményét összegeztük a HEP megbeszéléseken.

Kiemelt figyelmet kívánunk szánni a program nyilvánosságának, hiszen a legfontosabb, hogy mindenki, aki a településen él tudomást szerezzen erről. Az itt élő lakosság véleménye formálja, alakítja jövőbeli terveinket azzal kapcsolatosan is, hogyan tudjuk minél magasabb szinten megvalósítani a HEP-ben kitűzött célokat. Visszacsatolást a programmal kapcsolatosan elsődlegesen Jászapáti lakosainak véleménye adhat, ennek fórumai lehetnek a közmeghallgatás, az internet és a helyi újság.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	<ol style="list-style-type: none"> 1. Folyamatosan növekszik a munkanélküliek száma. 2. Emelkedik a tartósan állást keresők aránya. 3. A roma lakosság nagyarányú munkanélkülisége. 4. Emelkedik a pályakezdő munkanélküliek száma. 	Közfoglalkoztatás bővítése, támogatott és piacképes képzések, átképzések.
	A lakosság eladósodása, az adóság állomány újratermelődése.	Pénzkezelési ismeretek fejlesztése, munkalehetőségek, közfoglalkoztatás, képzések.
	A hátrányos helyzet átöröklődése.	Felzárkóztatási, fejlesztési programok, infrastrukturális beruházások.
	Szegregátumok megléte.	
Gyermekek	Sok a hátrányos helyzetű, veszélyeztetett gyermek.	Szakemberek továbbképzése, preventív intézkedések, fokozott családgondozás.
	Sok a speciális fejlesztést igénylő gyermek.	Szakemberek alkalmazása.
	Igazolatlan iskolai hiányzások.	Fokozott családgondozás.
	Roma gyermekek leszakadása.	Fejlesztési programok, iskolai és iskolán kívüli tevékenységek.
	A rászorulókat a településen kívüli szolgáltatásokhoz nehezen jutnak hozzá.	Informálás a lehetőségekről, nyilvánosság, szociális szolgáltatások bővítése.
Idősek	Sok az egyedül élő idős ember.	Programok, foglalkozások.
	Gyakran válnak áldozattá.	Tájékoztatás, megelőzés.
	Egyre több az 50 éven felüli munkanélküli.	Közfoglalkoztatás, képzés, átképzés.
Nők	Átgondolatlan családtervezés.	Intenzív felvilágosítás, fogamzásgátlás anyagi támogatása.
	Hiányos gyermeknevelési ismeretek.	Előadások, tréningek.
	Tartós munkanélküliség.	Átképzések, továbbképzések.
	Családon belüli erőszak.	Családterápia, párkapcsolati terápia, indulatkezelési ismeretek.
Fogyatékkal élők	Hiányos adatok.	Adatfelvétel, igényfelmérés.
	Nem teljes körű az akadálymentesítés.	Akadálymentesített intézmények, környezet.
	Nincs elhelyezkedési lehetőség.	Foglalkoztatási lehetőségek.
	Szegregálódás.	Közösségi programok.

A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Közfoglalkoztatás	Munkaügyi Központ, Képző Intézet Felelős: Önkormányzat
	Átképzés	
	Felzárkóztató, fejlesztő programok, infrastrukturális fejlesztések.	Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat Hatósági és Szervezési Osztály Jászapáti Roma Nemzetiségi Önkormányzat Civil szervezetek Önkormányzat Felelős: Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, Önkormányzat
Gyermekek	Prevenció, fokozott családgondozás	Gyermekjóléti Szolgálat és a jelzőrendszer minden tagja Felelős: Gyermekjóléti Szolgálat
	Szakemberek alkalmazása	Önkormányzat
	Fejlesztő programok, szabadidős tevékenységek	Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat Hatósági és Szervezési Osztály Nevelési-, oktatási intézmények Művelődési Ház Jászapáti Roma Nemzetiségi Önkormányzat Civil szervezetek Felelős: Önkormányzat
	Szociális juttatások, illetve a helyben elérhető szociális szolgáltatások kibővítése	
Idősek	Közfoglalkoztatás, átképzés	Munkaügyi Központ, Képző Intézet, Önkormányzat
	Prevenció az áldozattá válás elkerülése érdekében	Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat Hatósági és Szervezési Osztály Egyesített Szociális Intézmény Rendőrség, Civil szervezetek Felelős: Egyesített Szociális Intézmény
	Programok, foglalkozások	Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat Hatósági és Szervezési Osztály Egyesített Szociális Intézmény Művelődési Ház, Civil szervezetek Felelős: Művelődési Ház
Nők	Felvilágosítás	Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat Védőnői Szolgálat, Civil szervezetek Felelős: Védőnői Szolgálat
	Előadások, tréningek, családterápia.	
	Közfoglalkoztatás, képzés, átképzés	Munkaügyi Központ, Képző Intézet Felelős: Önkormányzat
Fogyatékkal élők	Adatfelvétel, igényfelmérés	Hatósági és Szervezési Osztály Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat Védőnői Szolgálat, Civil szervezetek Felelős: Hatósági és Szervezési Osztály
	Teljes körű akadálymentesítés	Önkormányzat
	Foglalkoztatási lehetőségek	Önkormányzat
	Közösségi programok	Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat Művelődési Ház, Civil szervezetek

Jövőképünk

Jászapáti Városi Önkormányzat legfontosabb célja, hogy minden lehetőséget és eszközt felhasználva biztosítsa a település lakóinak jólétét, javítsa a körülményeket és az életminőséget; olyan környezetet alakítson ki, mely egészségügyi állapottól, kortól, anyagi helyzetétől, etnikumtól függetlenül minden ember számára megfelelő.

Olyan településen kívánunk élni, ahol

- minden embert egyenlő esélyek illetnek meg, a romák és a fogyatékkal élők is egyenrangú tagjai a közösségnek,
- a lakók biztonságban érezhetik magukat,
- a társadalmi szolidaritás és az összefogás a mindennapok része.

Fontos számunkra, hogy **a mélyszegénységben élők** munkához és jövedelemhez jutását elősegítsük, életminőségüket javítsuk.

Kiemelt területnek tartjuk **a gyermekek** jólétének, megfelelő értelmi-, érzelmi-, erkölcsi fejlődésének biztosítását annak érdekében, hogy felnőttként a társadalom hasznos tagjaivá váljanak.

Folyamatosan odafigyelünk **a város idős lakóira**, hogy biztonságos, segítő közösségben érezzék magukat.

Elengedhetetlennek tartjuk **a nők** esetében annak további elősegítését, hogy a férfiakkal azonos esélyekkel vállalhassanak munkát.

Különös figyelmet fordítunk arra, hogy **a fogyatékkal élőket** ne érje hátrányos megkülönböztetés; akár pozitív diszkriminációval is elősegíteni azt, hogy a közösség teljes értékű tagjának érezhessék magukat.

Az intézkedési területek részletes kifejtése

A romákra és/vagy mélyszegénységben élőkre vonatkozó intézkedési tervek

Intézkedés címe:	Közfoglalkoztatás, átképzés
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Folyamatosan növekszik a munkanélküliek száma- 5 év alatt 26%-al nőtt.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A munkanélküliség csökkentése, majd megszüntetése. rövid: a munkanélküliek számának pontos felmérése, adatbázis készítése – 1 év közép: közfoglalkoztatás bővítése – 3 év hosszú: mindenki számára átképzés biztosítása – 5 év
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Az önkormányzat folyamatosan együttműködik a Munkaügyi Központtal és a képző intézményekkel. A munkaerőpiacon keresett képesítések felkutatása, hiányszakmák adatbázisának elkészítése. Pályázati lehetőségek teljes körű kihasználása a támogatott képzések, átképzések biztosítása érdekében. Tanfolyamok, képzések megvalósítása. A közfoglalkoztatás bővítése.
Résztevők és felelős	Résztevők: az érintett munkanélküliek, Képző intézmények, Munkaügyi Központ, Önkormányzat Felelős: Önkormányzat
Partnerek	Jászapáti Roma Nemzetiségi Önkormányzat, Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat
Határidő(k) pontokba szedve	Az adatbázis kialakítása 2014. július 01. Közfoglalkoztatás bővítése: 2016. július 01. Átképzés mindenki részére: 2018. július 01.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Mutatók: a tanfolyamokat elvégzettek száma, az elhelyezkedettek száma, a közfoglalkoztatásban lévők száma.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kockázat: nem lesz megfelelő képzés, nem lesz elég közfoglalkoztatási hely Csökkentés: újabb képzési és foglalkoztatási lehetőségek felkutatása
Szükséges erőforrások	Munkaügyi Központ támogatása, pályázati forrás

Intézkedés címe:	Közfoglalkoztatás, átképzés
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Emelkedik a tartósan állást keresők aránya.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A tartósan állást keresők arányának csökkentése, majd megszüntetése. rövid: a tartósan állást keresők számának pontos felmérése, adatbázis készítése – 1 év közép: közfoglalkoztatás bővítése – 3 év hosszú: mindenki számára átképzés biztosítása – 5 év
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Az önkormányzat folyamatosan együttműködik a Munkaügyi Központtal és a képző intézményekkel. A munkaerőpiacon keresett képesítések felkutatása, hiányszakmák adatbázisának elkészítése. Pályázati lehetőségek teljes körű kihasználása a támogatott képzések, átképzések biztosítása érdekében. Tanfolyamok, képzések megvalósítása. A közfoglalkoztatás bővítése.
Résztevők és felelős	Résztevők: az érintett munkanélküliek, Képző intézmények, Munkaügyi Központ Felelős: Önkormányzat
Partnerek	Jászapáti Roma Nemzetiségi Önkormányzat, Családsegítő és Gyermejkölési Szolgálat
Határidő(k) pontokba szedve	Az adatbázis kialakítása 2014. július 01. Közfoglalkoztatás bővítése: 2016. július 01. Átképzés mindenki részére: 2018. július 01.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Mutatók: a tanfolyamokat elvégzettek száma, az elhelyezkedettek száma, a közfoglalkoztatásban lévők száma.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kockázat: nem lesz megfelelő képzés, nem lesz elég közfoglalkoztatási hely Csökkentés: újabb képzési és foglalkoztatási lehetőségek felkutatása
Szükséges erőforrások	Munkaügyi Központ támogatása, pályázati forrás

Intézkedés címe:	Közfoglalkoztatás, átképzés
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A roma lakosság nagyarányú munkanélkülisége.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A roma lakosság nagyobb számban történő foglalkoztatása. rövid: a roma állást keresők számának pontos felmérése, adatbázis készítése – 1 év közép: közfoglalkoztatás bővítése – 3 év hosszú: ebbe a csoportba tartozó romák számára átképzés biztosítása – 5 év
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Az önkormányzat folyamatosan együttműködik a Munkaügyi Központtal és a képző intézményekkel. A munkaerőpiacon keresett képesítések felkutatása, hiányszakmák adatbázisának elkészítése. Pályázati lehetőségek teljes körű kihasználása a támogatott képzések, átképzések biztosítása érdekében. Tanfolyamok, képzések megvalósítása. A közfoglalkoztatás bővítése.
Részvevők és felelős	Részvevők: az érintett munkanélküliek, Képző intézmények, Munkaügyi Központ, Önkormányzat Felelős: Önkormányzat
Partnerek	Jászapáti Roma Nemzetiségi Önkormányzat, Családsegítő és Gyermejköléti Szolgálat
Határidő(k) pontokba szedve	Az adatbázis kialakítása 2014. július 01. Közfoglalkoztatás bővítése: 2016. július 01. Átképzés mindenki részére: 2018. július 01.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Mutatók: a tanfolyamokat elvégzettek száma, az elhelyezkedettek száma, a közfoglalkoztatásban lévők száma.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kockázat: nem lesz megfelelő képzés, nem lesz elég közfoglalkoztatási hely Csökkentés: újabb képzési és foglalkoztatási lehetőségek felkutatása
Szükséges erőforrások	Munkaügyi Központ támogatása, pályázati forrás

Intézkedés címe:	Közfoglalkoztatás, átképzés
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Emelkedik a pályakezdő munkanélküliek száma.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A pályakezdők elhelyezkedésének javítása. rövid: a pályakezdő munkanélküliek számának pontos felmérése, adatbázis készítése – 1 év közép: közfoglalkoztatás bővítése – 3 év hosszú: ebbe a csoportba tartozó fiatalok számára átképzés biztosítása – 5 év
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Az önkormányzat folyamatosan együttműködik a Munkaügyi Központtal és a képző intézményekkel. A munkaerőpiacon keresett képesítések felkutatása, hiányszakmák adatbázisának elkészítése. Pályázati lehetőségek teljes körű kihasználása a támogatott képzések, átképzések biztosítása érdekében. Tanfolyamok, képzések megvalósítása. A közfoglalkoztatás bővítése.
Résztevők és felelős	Résztevők: az érintett munkanélküliek, Képző intézmények, Munkaügyi Központ Felelős: Önkormányzat
Partnerek	Családsegítő és Gyermejjóléti Szolgálat
Határidő(k) pontokba szedve	Az adatbázis kialakítása 2014. július 01. Közfoglalkoztatás bővítése: 2016. július 01. Átképzés mindenki részére: 2018. július 01.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Mutatók: a tanfolyamokat elvégzettek száma, az elhelyezkedettek száma, a közfoglalkoztatásban lévők száma.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kockázat: nem lesz megfelelő képzés, nem lesz elég közfoglalkoztatási hely Csökkentés: újabb képzési és foglalkoztatási lehetőségek felkutatása
Szükséges erőforrások	Munkaügyi Központ támogatása, pályázati forrás

Intézkedés címe:	Felzárkóztató, fejlesztő programok.
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A lakosság eladósodása, az adóság állomány újratermelődése.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Pénzkezelési ismeretek fejlesztése, munkalehetőségek, közfoglalkoztatás, képzések. rövid: a lakosság adóság állományának felmérése, fejlesztési lehetőségek felkutatása – 1 év közép: közfoglalkoztatás bővítése, képzési lehetőségek biztosítása, pénzkezelési ismereteket nyújtó tréningek – 3 év hosszú: az adóság állomány csökkenése – 5 év
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	A lakosság, a rászorulókat teljes körű tájékoztatása az elérhető támogatásokról a média igénybe vételével. Gazdálkodási, pénzkezelési ismereteket nyújtó tréningek a lakosság számára. A munkaerőpiacon keresett képesítések felkutatása, hiányszakmák adatbázisának elkészítése. Pályázati lehetőségek teljes körű kihasználása a támogatott képzések, átképzések biztosítása érdekében. Tanfolyamok, képzések megvalósítása. A közfoglalkoztatás bővítése.
Résztevők és felelős	Résztevők: az érintett munkanélküliek, Képző intézmények, Munkaügyi Központ, Családsegítő és Gyermejjóléti Szolgálat, Önkormányzat Felelős: Önkormányzat, Családsegítő és Gyermejjóléti Szolgálat
Partnerek	Civil szervezetek.
Határidő(k) pontokba szedve	Az adatbázis kialakítása, lakosság tájékoztatása, lehetőségek felmérése: 2014. július 01. Közfoglalkoztatás bővítése, tréningek lebonyolítása: 2016. július 01. Átképzés mindenki részére, foglalkoztatási lehetőségek biztosítása: 2018. július 01.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Mutatók: a tanfolyamokat elvégzettek száma, az elhelyezkedettek száma, a közfoglalkoztatásban lévők száma.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kockázat: nem lesz megfelelő képzés, nem lesz elég közfoglalkoztatási hely Csökkentés: újabb képzési és foglalkoztatási lehetőségek felkutatása
Szükséges erőforrások	Munkaügyi Központ támogatása, pályázati forrás, lebonyolító szakemberek.

Intézkedés címe:	Felzárkóztató, fejlesztő programok.
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A hátrányos helyzet átöröklődése.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Pénzkezelési ismeretek fejlesztése, munkalehetőségek, közfoglalkoztatás, képzések, átképzések megvalósításával a hátrányos helyzet átöröklésének megelőzése, megakadályozása. rövid: a hátrányos helyzetűek számának pontos felmérése, adatbázis készítése, lehetőségek felkutatása – 1 év közép: közfoglalkoztatás bővítése, képzési lehetőségek biztosítása, pénzkezelési ismereteket nyújtó tréningek – 3 év hosszú: a hátrányos helyzetűek számának csökkenése – 10-15 év
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	A lakosság, a rászorulóknak teljes körű tájékoztatása az elérhető támogatásokról a média igénybe vételével. Gazdálkodási, pénzkezelési ismereteket nyújtó tréningek a lakosság számára. A munkaerőpiacon keresett képesítések felkutatása, hiányszakmák adatbázisának elkészítése. Pályázati lehetőségek teljes körű kihasználása a támogatott képzések, átképzések biztosítása érdekében. Tanfolyamok, képzések megvalósítása. A közfoglalkoztatás bővítése.
Részvevők és felelős	Részvevők: az érintett munkanélküliek, Képző intézmények, Munkaügyi Központ, Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, Önkormányzat Felelős: Önkormányzat, Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat
Partnerek	Jászapáti Roma Nemzetiségi Önkormányzat
Határidő(k) pontokba szedve	Az adatbázis kialakítása 2014. július 01. Közfoglalkoztatás bővítése: 2016. július 01. Átképzés mindenki részére: 2018. július 01.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Mutatók: a tanfolyamokat elvégzettek száma, az elhelyezkedettek száma, a közfoglalkoztatásban lévők száma.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kockázat: nem lesz megfelelő képzés, nem lesz elég közfoglalkoztatási hely Csökkentés eszközei: újabb képzési és foglalkoztatási lehetőségek felkutatása
Szükséges erőforrások	Munkaügyi Központ támogatása, pályázati forrás

Intézkedés címe:	Prevenció, felzárkóztató programok, fejlesztő beruházások.
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Szegregálódás. Szegregátumok megléte.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A szegregálódás csökkentése, a leszakadás megelőzése. rövid: a szegregátumban élők körülményeinek, szociális helyzetének feltérképezése, fejlesztendő területek felmérése, fejlesztési programok kidolgozása, pályázati lehetőségek felderítése – 1 év közép: folyamatos programok, beruházások megvalósítása – 5 év hosszú: a szegregálódás csökkenése – 10 év
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Képességeket, készségeket fejlesztő tréningek, szabadidős programok kidolgozása, pályázati lehetőségek felkutatása. A lakosság tájékoztatása a lehetőségekről, az érintettek bevonása a programokba. A programok, tréningek, képzések lebonyolítása. A szegregátumok infrastrukturális fejlesztése a pályázati lehetőségek függvényében.
Résztevők és felelős	A programok, tréningek esetében: Résztevők: az érintett célcsoporttagok, Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, Hatósági és Szervezési Osztály, Jelzőrendszer tagjai, Jászapati Roma Nemzetiségi Önkormányzat, Művelődési Ház Felelős: Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat A beruházások, fejlesztések tekintetében: Résztevők: az érintett célcsoporttagok, Önkormányzat Felelős: Önkormányzat
Partnerek	Civil szervezetek.
Határidő(k) pontokba szedve	Felmérések elvégzése, programok kidolgozása: 2014. július 01. Programok, beruházások folyamatos megvalósítása: 2018. július 01. Szegregálódás mértékének felmérése: 2023. július 01.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Mutatók: a programban részt vevők száma; megvalósult beruházások, fejlesztések.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kockázat: nincs meg a programok anyagi háttere. Csökkentés: pályázati lehetőségek felkutatása. Kockázat: belső motiváció hiánya a programok lebonyolítására, szakemberhiány. Csökkentés: szociális készségek és kompetenciák fejlesztése, szupervízió, továbbképzés, megfelelő szakemberek alkalmazása.
Szükséges erőforrások	Pályázati forrás, lebonyolító szakemberek.

Gyermekekre vonatkozó intézkedési tervek

Intézkedés címe:	Preventív és felzárkóztató intézkedések.
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A hátrányos helyzetű, veszélyeztetett gyermekek száma kiemelkedően magas. Az óvodás gyermekek 64%-a, az általános iskolás gyermekeknek pedig 85%-a hátrányos helyzetű.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A hátrányos helyzet csökkentése, a veszélyeztetett gyermekek számának csökkentése. rövid: a hátrányos helyzetű gyermekek körülményeinek, szociális helyzetének feltérképezése, fejlesztendő területek felmérése, fejlesztési programok kidolgozása – 1 év közép: folyamatos programok – 3 év hosszú: a hátrányos helyzet csökkenése – 5 év
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	A lakosság, a rászoruló teljes körű tájékoztatása az igénybe vehető anyagi támogatásokról a média segítségével. Képességeket, készségeket fejlesztő tréningek, szabadidős programok kidolgozása (pl. sakkoktatás, drámajátékos foglalkozások, informatikai képzés, felzárkóztató foglalkozások, táborok szervezése, stb.), pályázati lehetőségek felkutatása. A gyermekek tájékoztatása a lehetőségekről, bevonásuk a programokba. A programok, képzések lebonyolítása.
Résztevők és felelős	Résztevők: az érintett célcsoporttagok, Családsegítő és Gyermejjóléti Szolgálat, Jelzőrendszer tagjai, Jászapáti Roma Nemzetiségi Önkormányzat, Művelődési Ház, Önkormányzat Felelős: Családsegítő és Gyermejjóléti Szolgálat
Partnerek	Civil szervezetek, óvodák, iskolák.
Határidő(k) pontokba szedve	Felmérések elvégzése, programok kidolgozása: 2014. július 01. Programok folyamatos megvalósítása: 2016. július 01. Hátrányos helyzet csökkenésének felmérése: 2018. július 01.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Mutatók: a programban részt vevők száma, a hátrányos helyzetű, valamint a veszélyeztetett gyermekekről vezetett adatok.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kockázat: nincs meg a programok anyagi háttere. Csökkentés: pályázati lehetőségek felkutatása. Kockázat: belső motiváció hiánya a programok lebonyolítására, szakemberhiány. Csökkentés: szociális készségek és kompetenciák fejlesztése, szupervízió, továbbképzés, megfelelő szakemberek alkalmazása.
Szükséges erőforrások	Pályázati forrás, lebonyolító szakemberek.

Intézkedés címe:	Szakemberek alkalmazása.
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Sok a speciális szolgáltatást, speciális fejlesztést igénylő gyermek.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Az igénybe vehető segítségekről mindenki szerezzen tudomást. Minden speciális fejlesztést igénylő gyermek jusson hozzá a számára szükséges szolgáltatáshoz. Rövid: Az igényelt szolgáltatások feltérképezése – 1 év Közép: A segítségnyújtási lehetőségek bővítése, szakemberek továbbképzése, alkalmazása – 3 év Hosszú: Mindenki jusson hozzá a számára szükséges szolgáltatáshoz – 5 év Folyamatos: A rászorulókat hozzájuttatása az elérhető segítséghez.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	A lakosság, a rászorulókat teljes körű tájékoztatása a támogatásokról a média igénybe vételével. A segítségnyújtási lehetőségek bővítése, szakemberek alkalmazása (gyógytornász, logopédus, pszichológus, fejlesztő pedagógus, stb.)
Részvevők és felelős	Részvevők: a lakosság, Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, Jelzőrendszer tagjai, Önkormányzat. Felelős: Önkormányzat
Partnerek	Óvodák, iskolák.
Határidő(k) pontokba szedve	Tájékoztatás megvalósítása, igények felmérése, adatbázis elkészítése: 2014. július 01. Szakemberek továbbképzése, alkalmazása: 2016. július 01. Helyben elérhető szolgáltatások bővítése: 2018. július 01.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Mutatók: tájékoztatás hatékonysága, szolgáltatást igénybe vevők száma, kibővült szolgáltatások.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kockázat: nincs meg a megvalósításhoz szükséges anyagi háttér. Csökkentés: pályázati lehetőségek felkutatása.
Szükséges erőforrások	Pályázati forrás, Önkormányzati forrás.

Intézkedés címe:	Prevenió, fokozott családgondozás.
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Sok az igazolatlan iskolai hiányzás.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Az igazolatlan iskolai hiányzások csökkentése. Minden gyermek rendszeres iskolába járással teljesítse a tankötelezettségét. rövid: az igazolatlan hiányzások hátterének felderítése, a szülők bevonásával a hiányzó gyermekek és családjuk fokozott gondozása– 1 év közép: a szükséges intézkedések megtételét követően az igazolatlan hiányzások csökkentése – 3 év
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Az igazolatlanul hiányzások okának felderítése. Kezelési lehetőségek, a szülők bevonásával fokozott családgondozás, a kiváltó ok megszüntetése.
Résztevők és felelős	Résztevők: az érintett gyermekek, Családsegítő és Gyermejjóléti Szolgálat, Iskolák Felelős: Családsegítő és Gyermejjóléti Szolgálat
Partnerek	Jelzőrendszerei tagok.
Határidő(k) pontokba szedve	Felmérések elvégzése, családgondozás: 2014. július 01. A szükséges intézkedések folyamatos megvalósítása: 2016. július 01.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Mutatók: az iskolából igazolatlanul hiányzó gyermekek száma.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kockázat: szakemberhiány. Csökkentés: szociális készségek és kompetenciák fejlesztése, továbbképzés.
Szükséges erőforrások	Az intézkedéseket megvalósító szakemberek.

Intézkedés címe:	Prevenió, szabadidős tevékenységek, felzárkóztató programok.
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A hátrányos helyzet átöröklődésének veszélye miatt a roma gyermekek leszakadásának veszélye növekszik.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A leszakadás megelőzése, a roma gyermekek integrálása. rövid: a roma gyermekek körülményeinek, szociális helyzetének feltérképezése, fejlesztendő területek felmérése, fejlesztési programok kidolgozása – 1 év közép: folyamatos programok – 3 év hosszú: a szegregálódás csökkenése – 5 év
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Képességeket, készségeket fejlesztő tréningek, szabadidős programok kidolgozása, iskolai és iskolán kívüli tevékenységek (pl. sakkoktatás, drámajátékos foglalkozások, informatikai képzés, felzárkóztató foglalkozások, táborok szervezése, stb.). A lakosság tájékoztatása a lehetőségekről, az érintettek bevonása a programokba. A programok, tréningek, képzések lebonyolítása.
Résztevők és felelős	Résztevők: az érintett gyermekek, Családsegítő és Gyermejjóléti Szolgálat, Jelzőrendszer tagjai, Jászapáti Roma Nemzetiségi Önkormányzat, Művelődési Ház Felelős: Családsegítő és Gyermejjóléti Szolgálat
Partnerek	Civil szervezetek, óvodák, iskolák.
Határidő(k) pontokba szedve	Felmérések elvégzése, programok kidolgozása: 2014. július 01. Programok folyamatos megvalósítása: 2016. július 01. Szegregálódás mértékének felmérése: 2018. július 01.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Mutatók: a programban részt vevők száma, a roma gyermekek szegregálódásával kapcsolatos adatok.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kockázat: nincs meg a programok anyagi háttere. Csökkentés: pályázati lehetőségek felkutatása. Kockázat: belső motiváció hiánya a programok lebonyolítására, szakemberhiány. Csökkentés: szociális készségek és kompetenciák fejlesztése, szupervízió, továbbképzés, megfelelő szakemberek alkalmazása.
Szükséges erőforrások	Pályázati forrás, lebonyolító szakemberek.

Intézkedés címe:	Szociális szolgáltatások bővítése.
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A rászorulóknak a településen kívüli szolgáltatásokhoz nehezen jutnak hozzá.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Az igénybe vehető segítségekről mindenki szerezzon tudomást. Minden speciális fejlesztést igénylő gyermek jusson hozzá a számára szükséges szolgáltatáshoz. Rövid: Az igényelt szolgáltatások feltérképezése – 1 év Közép: A segítségnyújtási lehetőségek bővítése, szakemberek továbbképzése, alkalmazása – 3 év Hosszú: Mindenki jusson hozzá a számára szükséges szolgáltatáshoz – 5 év Folyamatos: A rászorulóknak hozzájuttatása az elérhető segítségekhez.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	A lakosság, a rászorulóknak teljes körű tájékoztatása a támogatásokról a média igénybe vételével. A segítségnyújtási lehetőségek bővítése (anyagi támogatás, utaztatás megoldása, stb. a helyben nem elérhető szolgáltatásokhoz hozzájutás céljából), illetve a helyi szolgáltatások bővítése, szakemberek alkalmazása (gyógytornász, logopédus, pszichológus, fejlesztő pedagógus, stb.)
Résztevők és felelős	Résztevők: a lakosság, Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, Jelzőrendszer tagjai, Önkormányzat. Felelős: Önkormányzat
Partnerek	Óvodák, iskolák, háziorvos.
Határidő(k) pontokba szedve	Tájékoztatás megvalósítása, igények felmérése, adatbázis elkészítése: 2014. július 01. Szakemberek továbbképzése, alkalmazása: 2016. július 01. Helyben elérhető szolgáltatások bővítése: 2018. július 01.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Mutatók: tájékoztatás hatékonysága, szolgáltatást igénybe vevők száma, kibővült szolgáltatások.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kockázat: nincs meg a megvalósításhoz szükséges anyagi háttér. Csökkentés: pályázati lehetőségek felkutatása.
Szükséges erőforrások	Pályázati forrás, Önkormányzati forrás.

Idősekre vonatkozó intézkedési tervek.

Intézkedés címe:	Programok, foglalkozások szervezése az idős lakosság számára.
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A településen sok az egyedül élő idős ember, a magány elszigeteli őket.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Kifejezetten a részükre szervezett programok, foglalkozások által váljanak újra közösségi emberekké. Rövid: Adatbázis készítése, igények felmérése, idősek részére szervezhető foglalkozások, programok, rendezvények kidolgozása – 1 év Közép: A programok, rendezvények folyamatos lebonyolítása – 3 év Hosszú: Minden idős ember találjon a településen őt érdeklő programot, foglalkozást, legyenek újra a közösség teljes értékű tagjai – 5 év
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Adatbázis készítése a településen élő idős emberekre vonatkozóan. Igények felmérése. Lehetőségek felkutatása a részükre szervezhető programok, foglalkozások érdekében. A programok megvalósítása, az idős emberek bevonása a rendezvényekbe.
Résztevők és felelős	Résztevők: az érintett célcsoporttagok, Családsegítő és Gyermejjóléti Szolgálat, Egyesített Szociális Intézmény, Önkormányzat, Művelődési Ház Felelős: Önkormányzat
Partnerek	Jászapáti Roma Nemzetiségi Önkormányzat, Civil szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	Igények felmérése, adatbázis elkészítése: 2014. július 01. Programok bevezetése: 2016. július 01. Idősek visszavezetése a közösségi életbe: 2018. július 01.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Mutatók: a programokon részt vevők száma
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kockázat: nincs meg a megvalósításhoz szükséges anyagi háttér. Csökkentés: pályázati lehetőségek felkutatása.
Szükséges erőforrások	Pályázati forrás, Önkormányzati forrás, lebonyolító szakemberek.

Intézkedés címe:	Preventív intézkedések az idősek áldozattá válásának elkerülése érdekében.
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Hiszékenységük, fizikai állapotuk miatt a településen élő idős emberek közül sokan válnak bűncselekmények áldozatává.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Az idősek szerezzenek tudomást a veszélyekről, az elkövetők módszereiről, hogy védekezni tudjanak ellene. Rövid: Az idős emberek tájékoztatása a média segítségével, fórumokon, stb. – 1 év Közép: A fórumok, rendezvények folyamatos lebonyolítása – 2 év
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Az idős emberek tájékoztatása az áldozattá válás elkerüléséről, az elkövetők módszereiről a helyi televízióban, újságban, előadásokon, fórumokon, stb. Lehetőségek felkutatása a témával kapcsolatban az idősek részére szervezhető programok érdekében. A programok megvalósítása, az idős emberek bevonása a rendezvényekbe.
Résztevők és felelős	Résztevők: az érintett célcsoporttagok, Egyesített Szociális Intézmény, Rendőrség, Önkormányzat Felelős: Rendőrség
Partnerek	Jászapáti Roma Nemzetiségi Önkormányzat, Civil szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	Tájékoztatás megvalósítása: 2014. július 01. Programok lebonyolítása: 2016. július 01.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Mutatók: tájékoztatás hatékonysága, a programokon részt vevők száma
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kockázat: nincs meg a megvalósításhoz szükséges anyagi háttér. Csökkentés: pályázati lehetőségek felkutatása.
Szükséges erőforrások	Pályázati forrás, Önkormányzati forrás, lebonyolító szakemberek.

Intézkedés címe:	Közfoglalkoztatás, képzés, átképzés.
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Egyre több az 50 éven felüli munkanélküli.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Az idősebb munkanélküliek elhelyezkedési esélyeinek javítása. A munkanélküliség csökkentése, majd megszüntetése. Rövid: az 50 éven felüli munkanélküliek felmérése, adatbázis készítése – 1 év Közép: közfoglalkoztatás bővítése, képzési, átképzési lehetőségek biztosítása – 3 év Hosszú: mindenki számára átképzés, illetve közfoglalkoztatás biztosítása – 5 év
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	A munkaerőpiacon keresett képesítések felkutatása, hiányszakmák adatbázisának elkészítése. Pályázati lehetőségekkel támogatott képzések, átképzések biztosítása az 50 éven felüli munkanélküliek részére. Közfoglalkoztatás bővítése.
Résztevők és felelős	Résztevők: az érintett célcsoporttagok, Önkormányzat, Képző Intézmények, Munkaügyi Központ Felelős: Önkormányzat
Partnerek	Civil szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	Adatbázis elkészítése: 2014. július 01. Közfoglalkoztatás bővítése, képzések folyamatos lebonyolítása: 2016. július 01. Közfoglalkoztatás, átképzés mindenki részére: 2018. július 01.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Mutatók: a képzéseket elvégzettek száma, az elhelyezkedettek száma, a közfoglalkoztatásban lévők száma.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kockázat: nincs meg a megvalósításhoz szükséges anyagi háttér. Csökkentés: pályázati lehetőségek felkutatása. Kockázat: nincs elegendő közfoglalkoztatási hely. Csökkentés: újabb foglalkoztatási lehetőségek felkutatása
Szükséges erőforrások	Pályázati forrás, Munkaügyi Központ támogatása.

Nőkre vonatkozó intézkedési tervek.

Intézkedés címe:	Intenzív felvilágosítás.
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Átgondolatlan családtervezés.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A szülők tudatos családtervezése. Rövid: intézkedési lehetőségek felkutatása – 1 év Közép: tréningek, előadások lebonyolítása – 3 év Hosszú: attitűdformálás, tudatos családtervezés – 5 év
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	A tréningek, felvilágosító előadások kidolgozása, pályázati források felkutatása a lebonyolításhoz. A célcsoport tagjainak tájékoztatása a lehetőségekről, bevonásuk a programba. A tréningek, előadások lebonyolítása.
Résztevők és felelős	Résztevők: az érintett célcsoporttagok, Családsegítő és Gyermejjóléti Szolgálat, Védőnői Szolgálat Felelős: Védőnői Szolgálat
Partnerek	Jászapáti Roma Nemzetiségi Önkormányzat, Házi orvosok.
Határidő(k) pontokba szedve	Intézkedési lehetőségek felkutatása: 2014. július 01. Előadások, tréningek folyamatos megvalósítása: 2016. július 01. Minél több szülő tudatos családtervezése: 2018. július 01.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Mutatók: a tréningeken részt vevők száma.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kockázat: nincs meg a megvalósításhoz szükséges anyagi háttér. Csökkentés: pályázati lehetőségek felkutatása. Kockázat: érdektelenség. Csökkentés: a célcsoport tagjainak motiválása, az intézkedés fontosságának hangsúlyozása.
Szükséges erőforrások	Pályázati forrás, lebonyolító szakemberek.

Intézkedés címe:	Tréningek, előadások.
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Hiányos gyermeknevelési ismeretek.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Hatékonyabb gyermeknevelési módszerek megismertetése a szülőkkel, ezáltal a gyermekek viselkedésproblémáinak megszüntetése. Rövid: intézkedési lehetőségek felkutatása – 1 év Közép: tréningek, előadások lebonyolítása – 3 év Hosszú: személyiség- és attitűdformálás – 5 év
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	A tréningek, foglalkozások kidolgozása, pályázati források felkutatása a lebonyolításhoz. A célcsoport tagjainak tájékoztatása a lehetőségekről, bevonásuk a programba. A tréningek, előadások lebonyolítása.
Résztevők és felelős	Résztevők: az érintett célcsoporttagok, Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat Felelős: Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat
Partnerek	Jászapáti Roma Nemzetiségi Önkormányzat, Védőnői Szolgálat, Házi orvosok, Pszichológusok, Terapeuták.
Határidő(k) pontokba szedve	Programok kidolgozása: 2014. július 01. Tréningek folyamatos megvalósítása: 2016. július 01. Személyiség- és attitűdformálás: 2018. július 01.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Mutatók: a tréningeken részt vevők száma, az iskola adatai a viselkedészavaros gyermekekről.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kockázat: nincs meg a megvalósításhoz szükséges anyagi háttér. Csökkentés: pályázati lehetőségek felkutatása. Kockázat: érdektelenség. Csökkentés: a célcsoport tagjainak motiválása, az intézkedés fontosságának hangsúlyozása.
Szükséges erőforrások	Pályázati forrás, lebonyolító szakemberek.

Intézkedés címe:	Átképzések, továbbképzések.
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A tartósan munkanélküliek között a nők aránya magasabb.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A nők elhelyezkedési esélyeinek javítása. Rövid: a munkanélküliek számának pontos felmérése, képzési lehetőségek felmérése – 1 év Közép: képzések, átképzések lebonyolítása – 3 év Hosszú: mindenki számára átképzés biztosítása – 5 év
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	A munkaerőpiacon keresett képesítések felkutatása, hiányszakmák adatbázisának elkészítése. Pályázati lehetőségek teljes körű kihasználása a támogatott képzések, átképzések biztosítása érdekében. Tanfolyamok, képzések megvalósítása. Közfoglalkoztatás bővítése.
Résztevők és felelős	Résztevők: az érintett célcsoporttagok, Képző Intézmények Felelős: Önkormányzat
Partnerek	Jászapáti Roma Nemzetiségi Önkormányzat, Védőnői Szolgálat, Civil szervezetek.
Határidő(k) pontokba szedve	Felmérések: 2013. július 01. Képzések, átképzések: 2016. július 01. Átképzés mindenki részére: 2018. július 01.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Mutatók: a képzéseket elvégzettek száma, az elhelyezkedettek száma.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kockázat: nem lesz megfelelő képzés. Csökkentés: új képzési lehetőségek felkutatása.
Szükséges erőforrások	Pályázati forrás.

Intézkedés címe:	Családterápia, párkapcsolati terápia, indulatkezelési ismeretek.
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Családon belüli erőszak.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A családon belüli erőszak csökkentése konfliktus kezelési technikák elsajátításával, személyiségfejlesztéssel. Rövid: intézkedési lehetőségek felkutatása – 1 év Közép: tréningek, előadások lebonyolítása – 3 év Hosszú: személyiség- és attitűdformálás – 5 év
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	A tréningek, foglalkozások kidolgozása, pályázati források felkutatása a lebonyolításhoz. A célcsoport tagjainak tájékoztatása a lehetőségekről, bevonásuk a programba. A tréningek, előadások lebonyolítása.
Résztevők és felelős	Résztevők: az érintett célcsoporttagok, Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat Felelős: Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat
Partnerek	Jászapáti Roma Nemzetiségi Önkormányzat, Védőnői Szolgálat, Rendőrség, Háziorvosok, Pszichológusok, Terapeuták.
Határidő(k) pontokba szedve	Programok kidolgozása: 2014. július 01. Tréningek folyamatos megvalósítása: 2016. július 01. A tréningek attitűd formáló hatása: 2018. július 01.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Mutatók: a tréningeken részt vevők száma, a családon belüli erőszakkal kapcsolatos adatok.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kockázat: nincs meg a megvalósításhoz szükséges anyagi háttér. Csökkentés: pályázati lehetőségek felkutatása. Kockázat: érdektelenség. Csökkentés: a célcsoport tagjainak motiválása, az intézkedés fontosságának hangsúlyozása.
Szükséges erőforrások	Pályázati forrás, lebonyolító szakemberek.

Fogyatékkal élőkre vonatkozó intézkedési tervek

Intézkedés címe:	Adatfelvétel, igényfelmérés.
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Nincs elegendő adat a fogyatékkal élőkkel kapcsolatban.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Adatfelvétel a fogyatékkal élő emberekkel kapcsolatban, adatbázis készítése. Igények és lehetőségek felmérése. Rövid: adatfelvétel, helyzetelemzés, adatbázis készítés, igényfelmérés – 1 év
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Adatfelvétel a fogyatékkal élő emberekkel kapcsolatban annak érdekében, hogy lehetőségeiket, igényeiket is meg lehessen határozni.
Résztevők és felelős	Résztevők: az érintett célcsoporttagok, Önkormányzat, Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, Önkormányzat Felelős: Önkormányzat
Partnerek	Civil szervezetek, Háziorvosok, Egyesített Szociális Intézmény
Határidő(k) pontokba szedve	Adatfelvétel, igényfelmérés: 2014. július 01.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Mutatók: adatbázis
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kockázat: nem megfelelő igényfelmérés. Csökkentés: alapos helyzetelemzés.
Szükséges erőforrások	Önkormányzati forrás.

Intézkedés címe:	Teljes körű akadálymentesítés
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Az akadálymentesítés nem teljes körű a város intézményeiben.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Minden fogyatékossgal élő ember hozzáférjen a településen minden szolgáltatáshoz, eljusson és tájékozódhasson minden közintézményben. Rövid: az akadálymentesítés megvalósításának megtervezése, pályázati lehetőségek felkutatása a kivitelezéshez – 1 év Közép: a kivitelezések megkezdése – 2 év Hosszú: teljes körű akadálymentesítés megvalósítása – 5-10 év
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	A még nem akadálymentesített területek felmérése. Akadálymentesítés megtervezése, pályázati lehetőségek felkutatása. Kivitelezés megkezdése, majd a teljes körű akadálymentesítés megvalósítása.
Résztvevők és felelős	Résztvevők: az érintett intézmények, Önkormányzat Felelős: Önkormányzat
Partnerek	Civil szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	Felmérés, tervek kidolgozása: 2014. július 01. Kivitelezések megkezdése: 2015. július 01. Teljes körű akadálymentesítés megvalósítása: legkésőbb 2023. július 1.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Mutatók: akadálymentesítettség mértéke.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kockázat: nincs meg a megvalósításhoz szükséges anyagi háttér. Csökkentés: pályázati lehetőségek felkutatása. Kockázat: nem megfelelő feltérképezés. Csökkentés: alapos helyzetelemzés.
Szükséges erőforrások	Pályázati forrás, Önkormányzati forrás.

Intézkedés címe:	Fogyatékkal élő emberek foglalkoztatása.
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A fogyatékkal élő emberek foglalkoztatottsága csekély.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Lehetőség szerint bevonásuk a foglalkoztatásba. Rövid: lehetőségek felkutatása, igényfelmérés – 1 év Közép: foglalkoztatást elősegítő kedvezmények kidolgozása – 2 év Hosszú: a fogyatékkal élő és dolgozni akaró emberek minél nagyobb arányban történő foglalkoztatása – 5-10 év
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	A fogyatékkal élő emberek munkavállalási igényeinek és lehetőségeinek felmérése. Lehetőségek felkutatása, munkaadók felkeresése. Pályázati lehetőségek felkutatása, kedvezmények kidolgozása azon munkáltatók támogatása érdekében, akik fogyatékkal élő embert alkalmaznak.
Résztevők és felelős	Résztevők: az érintett célcsoporttagok, Önkormányzat, Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, Felelős: Önkormányzat
Partnerek	Civil szervezetek, Háziorvosok, Egyesített Szociális Intézmény
Határidő(k) pontokba szedve	Adatfelvétel, igényfelmérés: 2014. július 01. Foglalkoztatást elősegítő kedvezmények kidolgozása: 2015. július 01. A fogyatékkal élő emberek foglalkoztatása: 5-10 év
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Mutatók: foglalkoztatottsági adatok.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kockázat: nincs meg a megvalósításhoz szükséges anyagi háttér. Csökkentés: pályázati lehetőségek felkutatása.
Szükséges erőforrások	Pályázati forrás, Önkormányzati forrás.

Intézkedés címe:	Fogyatékkal élő emberek bevonása a közösségi életbe.
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Az elszigetelődés, leszakadás veszélye fenyegeti a fogyatékkal élőket és családjaikat.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Közösségi programok szervezése. Rövid: igényfelmérés, pályázati lehetőségek felkutatása, programlehetőségek kidolgozása – 1 év Közép: programok szervezése – 2 év Hosszú: a közösség teljes értékű tagjaivá váljanak –10 év
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Lehetőségek, igények felmérése. Pályázati lehetőségek felkutatása, közösségi programok szervezése a fogyatékkal élők és családjaik részére.
Résztvevők és felelős	Résztvevők: az érintett célcsoporttagok, Önkormányzat, Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, Művelődési Ház Felelős: Művelődési Ház
Partnerek	Civil szervezetek, Egyesített Szociális Intézmény
Határidő(k) pontokba szedve	Adatfelvétel, igényfelmérés: 2014. július 01. Programok, rendezvények bevezetésének megkezdése: 2015. július 01. A közösség teljes értékű tagjává váljanak: 2023. július 01.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Mutatók: a rendezvényeken részt vevők száma.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kockázat: nincs meg a megvalósításhoz szükséges anyagi háttér. Csökkentés: pályázati lehetőségek felkutatása.
Szükséges erőforrások	Pályázati forrás, Önkormányzati forrás.

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

3. melléklet a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelethez

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
1	Közfoglalkoztatás, átképzés	Folyamatosan növekszik a munkanélküliek száma.	A munkanélküliség csökkentése	Jászapáti Város Költségvetési koncepciója Jászapáti Város Gazdasági programja Szolgáltatásszervezési koncepció	Tanfolyamok, képzések, közfoglalkoztatás bővítése	Önkormányzat	Az adatbázis kialakítása: 2014. július 01. Közfoglalkoztatás bővítése: 2016. július 01. Átképzés mindenki részére: 2018. július 01.	A tanfolyamokat elvégzettek száma, az elhelyezkedettek száma, a közfoglalkoztatásban lévők száma	Munkaügyi Központ támogatása, pályázati forrás	Önkormányzati döntés alapján folyamatosan fenntartható
2	Közfoglalkoztatás, átképzés	Emelkedik a tartósan állást keresők aránya.	A tartósan állást keresők arányának csökkentése	Jászapáti Város Költségvetési koncepciója Jászapáti Város Gazdasági programja Szolgáltatásszervezési koncepció	Tanfolyamok, képzések, közfoglalkoztatás bővítése	Önkormányzat	Az adatbázis kialakítása: 2014. július 01. Közfoglalkoztatás bővítése: 2016. július 01. Átképzés mindenki részére: 2018. július 01.	A tanfolyamokat elvégzettek száma, az elhelyezkedettek száma, a közfoglalkoztatásban lévők száma	Munkaügyi Központ támogatása, pályázati forrás	Önkormányzati döntés alapján folyamatosan fenntartható
3	Közfoglalkoztatás, átképzés	A roma lakosság nagyarányú munkanélkülisége.	A roma lakosság nagyobb számban történő foglalkoztatása.	Jászapáti Város Költségvetési koncepciója Jászapáti Város Gazdasági programja Szolgáltatásszervezési koncepció	Tanfolyamok, képzések, közfoglalkoztatás bővítése	Önkormányzat	Az adatbázis kialakítása: 2014. július 01. Közfoglalkoztatás bővítése: 2016. július 01. Átképzés mindenki részére: 2018. július 01.	A tanfolyamokat elvégzettek száma, az elhelyezkedettek száma, a közfoglalkoztatásban lévők száma	Munkaügyi Központ támogatása, pályázati forrás	Önkormányzati döntés alapján folyamatosan fenntartható
4	Közfoglalkoztatás, átképzés	Emelkedik a pályakezdők munkanélküliek száma.	A pályakezdők elhelyezkedésének javítása.	Jászapáti Város Költségvetési koncepciója	Tanfolyamok, képzések, közfoglalkoztatás bővítése	Önkormányzat	Az adatbázis kialakítása: 2014. július 01. Közfoglalkoztatás	A tanfolyamokat elvégzettek száma, az elhelyezkedettek	Munkaügyi Központ támogatása, pályázati forrás	Önkormányzati döntés alapján folyamatosan fenntartható

				Jászapáti Város Gazdasági programja Szolgáltatásszervezési koncepció			bővítése: 2016. július 01. Átképzés mindenki részére: 2018. július 01.	száma, a közfoglalkoztatásban lévők száma		
5	Felzárkóztató programok. Fejlesztő beruházások.	A lakosság eladósodása, az adósság állomány újratemelődése.	Pénzkezelési ismeretek fejlesztése, munkalehetőségek, közfoglalkoztatás, képzések.	Jászapáti Város Költségvetési koncepciója Jászapáti Város Gazdasági programja Szolgáltatásszervezési koncepció	Teljes körű tájékoztatás az elérhető támogatásokról. Gazdálkodási, pénzkezelési ismereteket nyújtó tréningek. Tanfolyamok, képzések, közfoglalkoztatás bővítése	Önkormányzat Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat.	Az adatbázis kialakítása: 2014. július 01. Közfoglalkoztatás bővítése, tréningek: 2016. július 01. Átképzés mindenki részére: 2018. július 01.	A tanfolyamokat elvégzettek száma, az elhelyezkedettek száma, a közfoglalkoztatásban lévők száma	Munkaügyi Központ támogatása, pályázati forrás, lebonyolító szakemberek	Önkormányzati döntés alapján folyamatosan fenntartható
6	Felzárkóztató, fejlesztő programok.	A hátrányos helyzet átöröklődése.	Pénzkezelési ismeretek fejlesztése, munkalehetőségek, közfoglalkoztatás, képzések.	Jászapáti Város Költségvetési koncepciója Jászapáti Város Gazdasági programja Szolgáltatásszervezési koncepció	Tájékoztatás az elérhető támogatásokról. Gazdálkodási, pénzkezelési ismereteket nyújtó tréningek. Képzések, átképzések biztosítása. Közfoglalkoztatás bővítése.	Önkormányzat Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat.	Az adatbázis kialakítása: 2014. július 01. Közfoglalkoztatás bővítése, tréningek: 2016. július 01. Átképzés mindenki részére: 2018. július 01.	A tanfolyamokat elvégzettek száma, az elhelyezkedettek száma, a közfoglalkoztatásban lévők száma	Munkaügyi Központ támogatása, pályázati forrás, lebonyolító szakemberek	Önkormányzati döntés alapján folyamatosan fenntartható
7	Prevenció, felzárkóztató programok, fejlesztő beruházások.	Szegregálódás. Szegregátumok megléte.	A szegregálódás, csökkentése, a leszakadás megelőzése	Jászapáti Város Költségvetési koncepciója Jászapáti Város Gazdasági programja Szolgáltatásszervezési koncepció	Képességeket, készségeket fejlesztő tréningek, szabadidős programok kidolgozása. A lakosság tájékoztatása a lehetőségekről, az érintettek bevonása a programokba. A programok, tréningek, képzések lebonyolítása. A szegregátumok	Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat. Önkormányzat	Felmérések elvégzése, programok kidolgozása: 2014. július 01. Programok folyamatos megvalósítása: 2016. július 01. Szegregálódás mértékének felmérése: 2018. július 01.	A programban részt vevők száma. Beruházások megvalósulása.	Pályázati forrás, lebonyolító szakemberek.	Önkormányzati döntés alapján, pályázati lehetőségek függvényében és az intézmények programjába beépítve folyamatosan fenntartható

					infrastrukturális fejlesztése a pályázati lehetőségek függvényében.					
II. A gyermekek esélyegyenlősége										
1	Preventív és felzárkóztató intézkedések.	A hátrányos helyzetű, veszélyeztetett gyermekek száma kiemelkedően magas.	A hátrányos helyzet csökkentése, a veszélyeztetett gyermekek számának csökkentése.	Jászapáti Város Gyermekvédelmi koncepciója Jászapáti Város Költségvetési koncepciója Jászapáti Város Gazdasági programja Szolgáltatásszervezési koncepció	Tájékoztatás az igénybe vehető anyagi támogatásokról. Képességeket, készségeket fejlesztő tréningek, szabadidős programok kidolgozása, pályázati lehetőségek felkutatása. A programok, képzések lebonyolítása.	Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat	Felmérések elvégzése, programok kidolgozása: 2014. július 01. Programok folyamatos megvalósítása: 2016. július 01. Hátrányos helyzet csökkenésének felmérése: 2018. július 01.	A programban részt vevők száma, a hátrányos helyzetű, valamint a veszélyeztetett gyermekekről vezetett adatok.	Pályázati forrás, lebonyolító szakemberek.	Önkormányzati döntés alapján és az intézmények programjába beépítve folyamatosan fenntartható
2	Szakemberek alkalmazása.	Sok a speciális szolgáltatást, speciális fejlesztést igénylő gyermek.	Az igénybe vehető segítségekről mindenki tudomást. Minden speciális fejlesztést igénylő gyermek jusson hozzá a számára szükséges szolgáltatáshoz.	Jászapáti Város Gyermekvédelmi koncepciója Jászapáti Város Költségvetési koncepciója Jászapáti Város Gazdasági programja Szolgáltatásszervezési koncepció	A lakosság, a rászoruló teljes körű tájékoztatása a támogatásokról. A segítségnyújtási lehetőségek bővítése, szakemberek alkalmazása	Önkormányzat	Tájékoztatás megvalósítása, igények felmérése, adatbázis elkészítése: 2014. július 01. Szakemberek továbbképzése, alkalmazása: 2016. július 01. Helyben elérhető szolgáltatások bővítése: 2018. július 01.	A tájékoztatás hatékonysága, szolgáltatást igénybe vevők száma, kibővült szolgáltatások.	Pályázati forrás, Önkormányzati forrás.	Önkormányzati döntés alapján folyamatosan fenntartható
3	Prevenció, fokozott családgondozás.	Sok az igazolatlan iskolai hiányzás.	Az igazolatlan iskolai hiányzások csökkentése. Minden gyermek rendszeres iskolába járással teljesítse a tankötelezettségét.	Jászapáti Város Gyermekvédelmi koncepciója	Az igazolatlanul hiányzások okának felderítése. Kezelési lehetőségek, a szülők bevonásával fokozott családgondozás, a kiváltó ok megszüntetése.	Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat	Felmérések elvégzése, családgondozás: 2014. július 01. A szükséges intézkedések folyamatos megvalósítása: 2016. július 01.	Az iskolából igazolatlanul hiányzó gyermekek száma.	Az intézkedéseket megvalósító szakemberek.	Az intézmények programjába beépítve folyamatosan fenntartható

4	Prevenció, szabadidős tevékenységek, felzárkóztató programok.	A hátrányos helyzet átöröklődésének veszélye miatt a roma gyermekek leszakadásának veszélye növekszik.	A leszakadás megelőzése, a roma gyermekek integrálása.	Jászapáti Város Gyermekvédelmi koncepciója	Képességeket, készségeket fejlesztő tréningek, szabadidős programok kidolgozása, iskolai és iskolán kívüli tevékenységek A lakosság tájékoztatása a lehetőségekről, az érintettek bevonása a programokba. A programok, tréningek, képzések lebonyolítása.	Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat	Felmérések elvégzése, programok kidolgozása: 2014. július 01. Programok folyamatos megvalósítása: 2016. július 01. Szegregálódás mértékének felmérése: 2018. július 01.	A programban részt vevők száma, a roma gyermekek szegregálódásával kapcsolatos adatok.	Pályázati forrás, lebonyolító szakemberek.	Önkormányzati döntés alapján és az intézmények programjába beépítve folyamatosan fenntartható
5	Szociális szolgáltatások bővítése	A rászoruló a településen kívüli szolgáltatásokhoz nehezen jutnak hozzá.	Az igénybe vehető segítségekről mindenki szerezzen tudomást. Minden speciális fejlesztést igénylő gyermek jusson hozzá a számára szükséges szolgáltatáshoz.	Jászapáti Város Költségvetési koncepciója Jászapáti Város Gazdasági programja Szolgáltatásszervezési koncepció	A lakosság, a rászoruló teljes körű tájékoztatása a támogatásokról a média igénybe vételével. A segítségnyújtási lehetőségek bővítése, illetve a helyi szolgáltatások bővítése, szakemberek alkalmazása.	Önkormányzat	Tájékoztatás megvalósítása, igények felmérése, adatbázis elkészítése: 2014. július 01. Szakemberek továbbképzése, alkalmazása: 2016. július 01. Helyben elérhető szolgáltatások bővítése: 2018. július 01.	Tájékoztatás hatékonysága, szolgáltatást igénybe vevők száma, kibővült szolgáltatások.	Pályázati forrás, Önkormányzati forrás.	Önkormányzati döntés alapján folyamatosan fenntartható
III. A nők esélyegyenlősége										
1	Intenzív felvilágosítás.	Átgondolatlan családtervezés.	A szülők tudatos családtervezése.	Jászapáti Város Költségvetési koncepciója	A tréningek, felvilágosító előadások kidolgozása, pályázati források felkutatása a lebonyolításhoz. A célcsoport tagjainak tájékoztatása a lehetőségekről, bevonásuk a programba.	Védőnői Szolgálat	Intézkedési lehetőségek felkutatása: 2014. július 01. Előadások, tréningek folyamatos megvalósítása: 2016. július 01. Minél több szülő tudatos családtervezése: 2018. július 01.	A tréningeken részt vevők száma.	Pályázati forrás, lebonyolító szakemberek.	Önkormányzati döntés alapján és az intézmények programjába beépítve folyamatosan fenntartható

					A tréningek, előadások lebonyolítása.					
2	Tréningek, előadások.	Hiányos gyermeknevelési ismeretek.	Hatékonyabb gyermeknevelési módszerek megismertetése a szülőkkel, ezáltal a gyermekek viselkedésproblémáinak megszüntetése.	Jászapáti Város Költségvetési koncepciója	A tréningek, foglalkozások kidolgozása, pályázati források felkutatása a lebonyolításhoz. A célcsoport tagjainak tájékoztatása a lehetőségekről, bevonásuk a programba. A tréningek, előadások lebonyolítása.	Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat	Programok kidolgozása: 2014. július 01. Tréningek folyamatos megvalósítása: 2016. július 01. Személyiség- és attitűdformálás: 2018. július 01.	A tréningeken részt vevők száma, az iskola adatai a viselkedészavaros gyermekekről.	Pályázati forrás, lebonyolító szakemberek.	Önkormányzati döntés alapján és az intézmények programjába beépítve folyamatosan fenntartható
3	Átképzések, továbbképzések.	A tartósan munkanélküliek között a nők aránya magasabb.	A nők elhelyezkedési esélyeinek javítása.	Jászapáti Város Költségvetési koncepciója Jászapáti Város Gazdasági programja Szolgáltatásszervezési koncepció	A munkaerőpiacon keresett képesítések felkutatása, hiányszakmák adatbázisának elkészítése. Pályázati lehetőségek teljes körű kihasználása a támogatott képzések, átképzések biztosítása érdekében. Tanfolyamok, képzések megvalósítása. Közfoglalkoztatás bővítése.	Önkormányzat	Felmérések: 2013. július 01. Képzések, átképzések: 2016. július 01. Átképzés mindenki részére: 2018. július 01.	A képzéseket elvégzettek száma, az elhelyezkedettek száma.	Pályázati forrás.	Önkormányzati döntés alapján folyamatosan fenntartható
4	Családterápia, párkapcsolati terápia, indulatkezelési ismeretek.	Családon belüli erőszak.	A családon belüli erőszak csökkentése konfliktus kezelési technikák elsajátításával, személyiségfejlesztéssel.	Jászapáti Város Költségvetési koncepciója Szolgáltatásszervezési koncepció	A tréningek, foglalkozások kidolgozása, pályázati források felkutatása a lebonyolításhoz. A célcsoport tagjainak tájékoztatása a lehetőségekről,	Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat	Programok kidolgozása: 2014. július 01. Tréningek folyamatos megvalósítása: 2016. július 01. A tréningek attitűd formáló hatása: 2018.	A tréningeken részt vevők száma, a családon belüli erőszakkal kapcsolatos adatok.	Pályázati forrás, lebonyolító szakemberek.	Önkormányzati döntés alapján és az intézmények programjába beépítve folyamatosan fenntartható

					bevonásuk a programba. A tréningek, előadások lebonyolítása.		július 01.			
IV. Az idősek esélyegyenlősége										
1	Programok, foglalkozások szervezése az idősek lakosság számára.	A településen sok az egyedül élő idős ember, a magány elszigeteli őket.	Kifejezetten a részükre szervezett programok, foglalkozások által válnak újra közösségi emberré.	Jászapáti Város Költségvetési koncepciója Jászapáti Város Gazdasági programja Szolgáltatásszervezési koncepció	Adatbázis készítése a településen élő idős emberekre vonatkozóan. Igények felmérése. Lehetőségek felkutatása a részükre szervezhető programok, foglalkozások érdekében. A programok megvalósítása, az idősek bevonása a rendezvényekbe.	Önkormányzat	Igények felmérése, adatbázis elkészítése: 2014. július 01. Programok bevezetése: 2016. július 01. Idősek visszavezetése a közösségi életbe: 2018. július 01.	A programokon részt vevők száma	Pályázati forrás, Önkormányzati forrás, lebonyolító szakemberek.	Önkormányzati döntés alapján és az intézmények programjába beépítve folyamatosan fenntartható
2	Preventív intézkedések az idősek áldozattá válásának elkerülése érdekében.	Hiszékenységük, fizikai állapotuk miatt a településen élő idősek sokan válnak bűncselekmények áldozatává.	Az idősek szerezzenek tudomást a veszélyekről, az elkövetők módszereiről, hogy védekezni tudjanak ellene.	Jászapáti Város Költségvetési koncepciója Szolgáltatásszervezési koncepció	Az idősek tájékoztatása az áldozattá válás elkerüléséről, az elkövetők módszereiről. Lehetőségek felkutatása az idősek részére szervezhető programok érdekében. A programok megvalósítása, az idősek bevonása a rendezvényekbe.	Rendőrség	Tájékoztatás megvalósítása: 2014. július 01. Programok lebonyolítása: 2016. július 01.	Tájékoztatás hatékonysága, a programokon részt vevők száma	Pályázati forrás, Önkormányzati forrás, lebonyolító szakemberek.	Folyamatosan fenntartható.
3	Közfoglalkoztatás, képzés, átképzés.	Egyre több az 50 éven felüli munkanélküli.	Az idősebb munkanélküliek elhelyezkedési esélyeinek javítása. A munkanélküliség	Jászapáti Város Költségvetési koncepciója Szolgáltatásszervezési koncepció	A munkaerőpiacon keresett képesítések felkutatása, hiányszakmák	Önkormányzat	Adatbázis elkészítése: 2014. július 01. Közfoglalkoztatás bővítése, képzések folyamatos	A képzéseket elvégzettek száma, az elhelyezkedettek száma, a közfoglalkoztatásb	Pályázati forrás, Munkaügyi Központ támogatása.	Önkormányzati döntés alapján folyamatosan fenntartható

			csökkentése, majd megszüntetése.		adatbázisának elkészítése. Pályázati lehetőségekkel támogatott képzések, átképzések biztosítása az 50 éven felüli munkanélküliek részére. Közfoglalkoztatás bővítése.		lebonyolítása: 2016. július 01. Közfoglalkoztatás, átképzés mindenki részére: 2018. július 01.	an lévőik száma.		
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége										
1	Adatfelvétel, igényfelmérés.	Nincs elegendő adat a fogyatékkal élőkkel kapcsolatban.	Adatfelvétel a fogyatékkal élő emberekkel kapcsolatban, adatbázis készítése. Igények és lehetőségek felmérése.	Szolgáltatásszervezési koncepció	Adatfelvétel a fogyatékkal élő emberekkel kapcsolatban annak érdekében, hogy lehetőségeiket, igényeiket is meg lehessen határozni.	Önkormányzat	Adatfelvétel, igényfelmérés: 2014. július 01.	Adatbázis	Önkormányzati forrás.	
2	Teljes körű akadálymentesítés	Az akadálymentesítés nem teljes körű a város intézményeiben.	Minden fogyatékkal élő ember hozzáférjen a településen minden szolgáltatáshoz, eljusson és tájékozódhasson minden közintézményben.	Jászapáti Város Költségvetési koncepciója Jászapáti Város Gazdasági programja Szolgáltatásszervezési koncepció Településfejlesztési stratégia Településrendezési terv Településfejlesztési koncepció Integrált Városfejlesztési Stratégia	A még nem akadálymentesített területek felmérése. Akadálymentesítés megtervezése, pályázati lehetőségek felkutatása. Kivitelezés megkezdése, majd a teljes körű akadálymentesítés megvalósítása.	Önkormányzat	Felmérés, tervek kidolgozása: 2014. július 01. Kivitelezések megkezdése: 2015. július 01. Teljes körű akadálymentesítés megvalósítása: legkésőbb 2023. július 1.	Akadálymentesítés mértéke.	Pályázati forrás, Önkormányzati forrás.	Önkormányzati döntés alapján, pályázati lehetőségek függvényében folyamatosan fenntartható

3	Fogyatékkal élő emberek foglalkoztatása.	A fogyatékkal élő emberek foglalkoztatottság a csekély.	Lehetőség szerint bevonásuk a foglalkoztatásba.	Jászapáti Város Költségvetési koncepciója Jászapáti Város Gazdasági programja Szolgáltatásszervezési koncepció	A fogyatékkal élő emberek munkavállalási igényeinek és lehetőségeinek felmérése. Lehetőségek felkutatása, munkaadók felkeresése. Pályázati lehetőségek felkutatása, kedvezmények kidolgozása azon munkáltatók támogatása érdekében, akik fogyatékkal élő embert alkalmaznak.	Önkormányzat	Adatfelvétel, igényfelmérés: 2014. július 01. Foglalkoztatást elősegítő kedvezmények kidolgozása: 2015. július 01. A fogyatékkal élő emberek foglalkoztatása: 5-10 év	Foglalkoztatottsági adatok.	Pályázati forrás, Önkormányzati forrás.	Önkormányzati döntés alapján, a munkáltatói elhatározások függvényében folyamatosan fenntartható.
4	Fogyatékkal élő emberek bevonása a közösségi életbe.	Az elszigetelődés, leszakadás veszélye fenyegeti a fogyatékkal élőket és családjaikat.	Közösségi programok szervezése.	Jászapáti Város Költségvetési koncepciója Szolgáltatásszervezési koncepció	Lehetőségek, igények meghatározása. Közösségi programok szervezése a fogyatékkal élők és családjaik részére.	Művelődési Ház	Adatfelvétel, igényfelmérés: 2014. július 01. Programok, rendezvények bevezetésének megkezdése: 2015. július 01. A közösség teljes értékű tagjává válnak: 2023. július 01.	A rendezvényeken részt vevők száma.	Pályázati forrás, Önkormányzati forrás.	Önkormányzati döntés alapján és az intézmények programjába beépítve folyamatosan fenntartható

A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

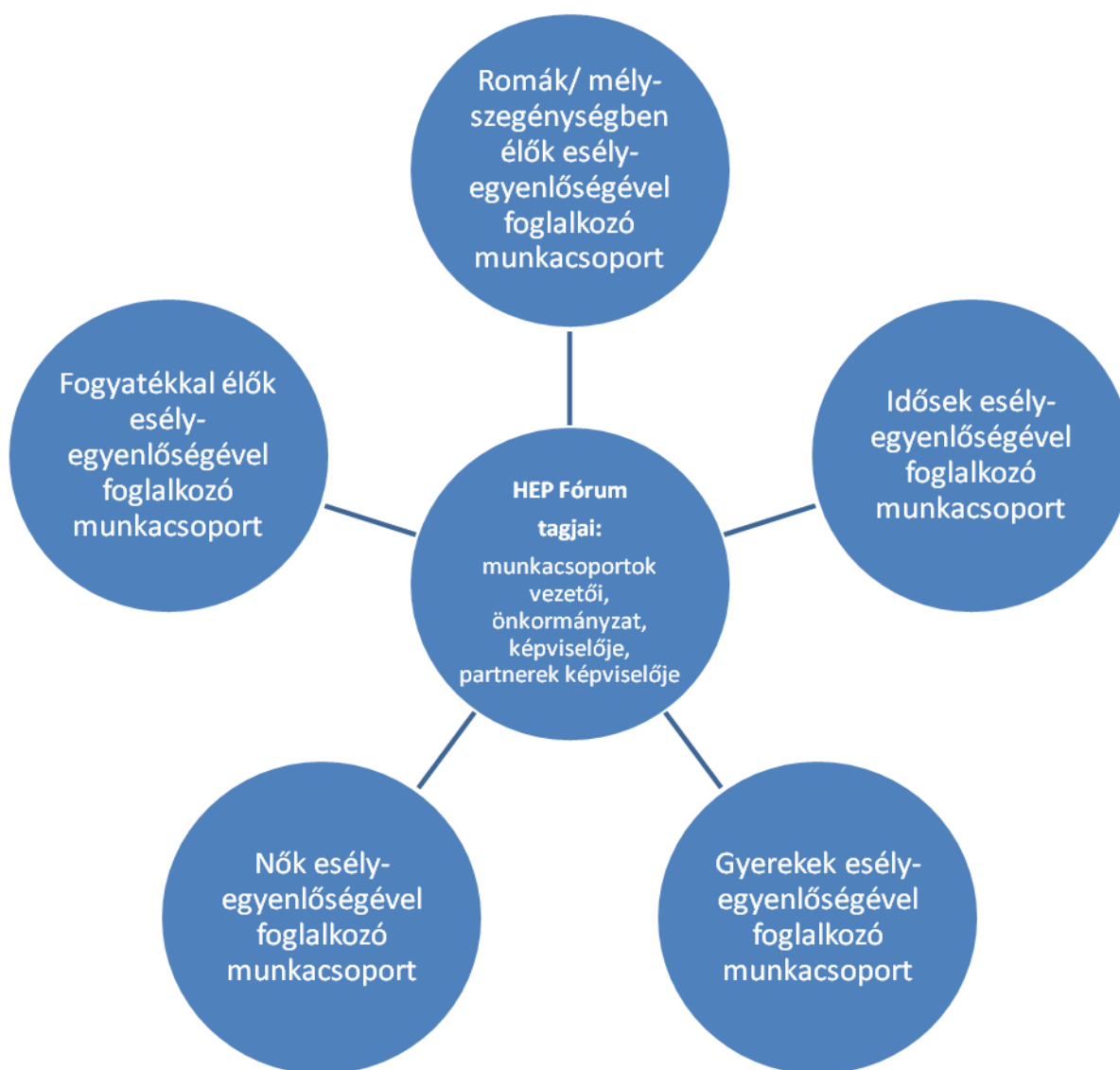
A megvalósítás folyamata

A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre.

A HEP Fórum feladatai:

- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,
- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakítunk az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára. A munkacsoportok éves munkatervvel rendelkeznek.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább évente, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül, illetve újabb munkacsoportokat hozhat létre.

Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett éves monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről **Koczáné dr. Fehérvári Mária** felel:

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum vagy annak valamely munkacsoportjának bevonásával és támogatásával végzi. Így
  - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
  - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
  - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
  - o Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A HEP Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

- a HEP IT megvalósításának koordinálása (a HEP IT-ben érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása),
- a HEP IT végrehajtásának nyomon követése,
- az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása az önkormányzat felelőssével közösen
- a HEP Fórum összehívása és működtetése.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelőségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Minden, az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelősége, hogy megismerje a HEP IT-t, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak, amelyre vonatkozó passzust a jövőben bele kell foglalni a szerződésbe. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-ot, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak. (Ld. pl. a köznevelési intézmények fenntartása és működtetése.)

Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum 30 napon belül jelentést kér a beavatkozási terület felelősétől, amelyben bemutatja az indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek. A HEP Fórum a beszámolót a benyújtástól számított 30 napon belül megtárgyalja és javaslatot tesz az önkormányzat képviselőtestületének a szükséges intézkedésekre.

A program szándékos mulasztásból fakadó nem teljesülése esetén az HEP IT végrehajtásáért felelős személy intézkedik a felelős(ök) meghatározásáról, és – szükség esetén – felelőségre vonásáról.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. A Jászapáti város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

III. Ezt követően Jászapáti város képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és 180/2013. (VI.20.) számú határozatával elfogadta.

Melléklet(ek):

HEP SABLON 1. számú melléklet – Helyi Esélyegyenlőségi Program előkészítését segítő táblázatok

Jászapáti, 2013. június 27.

Aláírás

A Jászapáti Városi Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjának partnerei ismerik a Helyi Esélyegyenlőségi Programot, és annak megvalósításában tevékenyen részt kívánnak venni.

Jászapáti, 2013. június 27.

Partner aláírás

Jászapáti, 2013. június 27.

Partner aláírás

HEP elkészítési jegyzék²

NÉV ³	HEP részei ⁴										Aláírás ⁵	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
Egyesített Szociális Intézmény	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	
Jászapáti Roma Nemzeti Önkormányzat	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	

² Ez a jegyzék – mint a HEP melléklete – szakmailag is bizonyítja, hogy a HEP széleskörű egyetértésen és közös munkán alapul, és nem kizárólagosan egy „partneri aláírással” igazolt dokumentum

³ A jegyzék soronként jelöli a HEP elkészítési folyamatban résztvevő személyeket, intézményeket, partnereket.

⁴ A jegyzék oszlopaiba kerülnek a HEP egyes tartalmi részei, ahol az adott betű karikázásával jelezni lehet, hogy az adott személy, intézmény, partner az elkészítésben részt vett, észrevételezett, támogatta, ellenezte.

R= részt vett, É= észrevételezte, T=támogatta, E= ellenezte.

⁵ Az adott partner aláírásával hitelesíti a sorban jelölt részvételét a HEP elkészítési folyamatban.